



การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน



โดย
นายธนกร ตีระณะประกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE CORRUPTION PREVENTION OF SCHOOL DIRECTOR



By

MR. Tanakorn TIRANAPRAKIJ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน
โดย	ชนกร ติระณะประกิจ
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัตน์วงศ์)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เจนอักษร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ดร. สมร ปาโท)

57252802 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : การป้องกันการคอร์รัปชัน

นาย ธนกร ตีระณะประกิจ: การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน และ 2) เพื่อทราบการป้องกัน การคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารระดับสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3) นิติกรประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ 5) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันการคอร์รัปชัน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่ามัธยฐาน, ค่าฐานนิยม, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย พบว่า

1. มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน 71 มูลเหตุ ดังนี้ 1) มูลเหตุด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 19 มูลเหตุ 2) มูลเหตุด้านการเมืองการปกครอง ประกอบด้วย 18 มูลเหตุ 3) มูลเหตุด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 18 มูลเหตุ และ 4) มูลเหตุด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ประกอบด้วย 17 มูลเหตุ

2. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน 37 การป้องกัน ดังนี้ 1) การป้องกันด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 8 การป้องกัน 2) การป้องกันด้านการเมืองการปกครอง ประกอบด้วย 12 การป้องกัน 3) การป้องกันด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 6 การป้องกัน และ 4) การป้องกันด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ประกอบด้วย 11 การป้องกัน

57252802 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : CORRUPTION PREVENTION

MR. TANAKORN TIRANAPRAKIJ : THE CORRUPTION PREVENTION OF SCHOOL DIRECTOR THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR DR. PRASERT INTARAK

This thesis was designed as Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR). The research objectives were to determine causes of corruption in school director and the corruption preventions of school director. The instruments used for data collection were 1) a semi-structured interview form, and 2) an opinionnaire. The experts were comprised of 1) OBEC Administrator 2) PESA Directors 3) Legal Officers of PESA 4) Primary School Director and 5) An experts in corruption with a total of 17 key informants. The statistics used for data analysis were median, mode, inter-quartile range and content analysis for interviewing content of experts.

The findings of this research were as follows:

1. The causes of corruption in school director consisted of 4 perspectives in 71 causes as follows; 1) Economic perspectives consisted of 19 causes 2) Politic perspectives consisted of 18 causes 3) Social perspectives consisted of 18 causes and 4) Legal perspectives consisted of 17 causes.

2. The corruption preventions of school directors consisted of 4 perspectives in 37 preventions as follows; 1) Economic perspectives consisted of 8 preventions 2) Politic perspectives consisted of 12 preventions 3) Social perspectives consisted of 6 preventions and 4) Legal perspectives consisted of 11 preventions.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากการเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้า และได้รับความอนุเคราะห์ ความเมตตากรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เจนอักษร ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร. สมร ปาโท กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดี ช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องที่พบบจนสำเร็จเรียบร้อยอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาอย่างสูง ณ โอกาสนี้ พร้อมทั้งกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้อำนาจและประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทาง แนวคิดในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ทุกด้านจนการวิจัยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่วิรินทร์ ตีระกิจและครอบครัวทุกท่านที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมและผลักดันให้ผู้วิจัยได้ศึกษาตลอดจนสามารถดำเนินการวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลของงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาทางด้านการป้องกันการคอร์รัปชันสืบต่อไป กราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

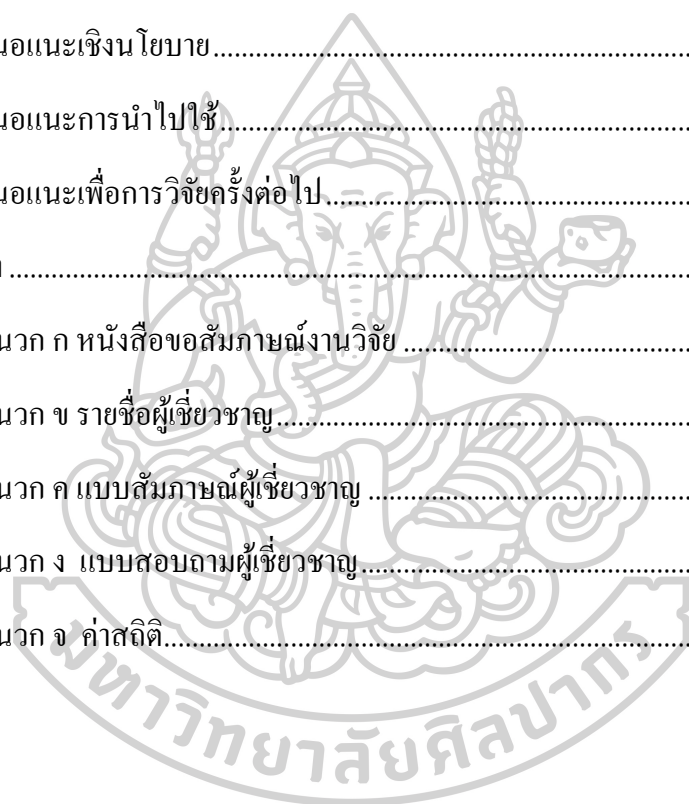
ธนกร ตีระกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	3
ปัญหาของการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ข้อคำถามของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดและทฤษฎีของการคอร์รัปชัน	10
ความหมายของการคอร์รัปชัน	10
รูปแบบของการคอร์รัปชัน	13
องค์ประกอบของการคอร์รัปชัน.....	21
ประเภทของการคอร์รัปชัน.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับเหตุแห่งการคอร์รัปชัน.....	24
สาเหตุการคอร์รัปชัน	24
แนวคิดและทฤษฎีการป้องกันการคอร์รัปชัน	37

แนวทางการป้องกันการคอร์รัปชัน.....	37
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน	44
การวิจัยเชิงอนาคต (Ethnographic Delphi Future Research).....	60
EDFR และ EFR	60
EDFR และ Delphi.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
งานวิจัยภายในประเทศ.....	62
งานวิจัยต่างประเทศ.....	69
สรุป	77
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	78
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	78
ระเบียบวิธีวิจัย	81
การออกแบบการวิจัย.....	82
ผู้ให้ข้อมูล.....	82
เครื่องมือวิจัย.....	83
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย.....	83
การเก็บข้อมูล.....	84
การวิเคราะห์ข้อมูล	85
สถิติที่ใช้	87
สรุป	87
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
รอบที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	88
รอบที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	92

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
สรุปผลการวิจัย.....	118
อภิปรายผลการวิจัย.....	122
1. มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน.....	122
2. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน.....	124
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	127
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	127
ข้อเสนอแนะการนำไปใช้.....	128
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	129
รายการอ้างอิง.....	130
ภาคผนวก ก หนังสือขอสัมภาษณ์งานวิจัย.....	135
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	137
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	140
ภาคผนวก ง แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ.....	142
ภาคผนวก จ คำสวัสดี.....	153



สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนการร้องเรียนเรื่องการคอร์รัปชันในภาครัฐ.....	6
2 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	45
3 ความคลาดเคลื่อนที่ลดลง.....	83
4 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนด้านเศรษฐกิจ.....	93
5 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการเมืองการปกครอง.....	96
6 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	98
7 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ.....	101
8 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านเศรษฐกิจ.....	108
9 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านการเมืองการปกครอง.....	110
10 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	113
11 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ.....	114

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	81



บทที่ 1

บทนำ

นับแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบันคอร์รัปชันเป็นที่รับรู้กันในสังคมว่าเป็นปัญหาหลักของทุกประเทศทั่วโลกทุกสาขาวิชาชีพ การคอร์รัปชันเป็นการบ่อนทำลายผลประโยชน์ของสังคมที่มีผู้รับผลประโยชน์อยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ผู้ประสพภัยธรรมชาติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอุทกภัยหรือวาตภัย ซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของอาหาร เวชภัณฑ์ เครื่องนุ่งห่ม รวมถึงที่พักอาศัย สำหรับโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ของทางภาครัฐนับได้ว่าเป็นตัวอย่างที่สามารถแสดงให้เห็นให้ผู้คนโดยทั่วไปในสังคมรับรู้ถึงการคอร์รัปชันได้อย่างชัดเจนที่สุด การคอร์รัปชันของภาครัฐผ่านโครงการขนาดใหญ่อาจปรากฏได้ในหลายรูปแบบ แต่โดยทั่วไปแล้ว การคอร์รัปชันของโครงการขนาดใหญ่ นั้นมักจะเริ่มต้นตั้งแต่กระบวนการประมูลงาน ไม่ว่าจะเป็นการประมูลงานก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ รวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ ผู้คนในสังคมไม่อาจปฏิบัติตัวเพิกเฉยต่อปัญหาการคอร์รัปชันได้ เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง หากเฉพาะกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น แม้กระทั่งหน่วยงานทางการศึกษาก็ไม่อาจรอดพ้นจากปัญหาการคอร์รัปชันไปได้เช่นเดียวกัน ในแวดวงของการศึกษานั้น การคอร์รัปชันอาจปรากฏได้ทั้งในรูปแบบของตัวเงิน รวมถึงในรูปแบบที่ไม่ใช่ตัวเงินก็เป็นได้ สำหรับการคอร์รัปชันทางด้านของงบประมาณ ผู้ที่มีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณอาจมีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ที่ต้องการจะได้รับ การจัดสรรงบประมาณนั้น โดยประโยชน์ที่ได้รับอาจมีตั้งแต่การได้รับสิทธิในการเป็นผู้ชนะ การประมูลหรือได้รับสิทธิในการบรรจุเข้าเป็นพนักงานราชการหรือข้าราชการในตำแหน่งต่างๆ ที่ผู้มอบผลประโยชน์ดังกล่าวมีความมุ่งหวังจะได้รับภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษา² ซึ่งในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยผ่านการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ

¹กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐและคณะ, "การทุจริตในวงราชการไทย: การสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากผู้เฒ่าและบุคคลสำคัญของประเทศไทย," วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 18,35 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2557): 69.

²จากรุวรรณ สุขุมาลพงษ์, *แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย* (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556), 2-20.

และสังคมมาหลายครั้ง รวมถึงระบบและกลไกในการตรวจสอบ ติดตามและแก้ไขปัญหา การคอร์รัปชันก็ได้มีการพัฒนาให้ทันสมัยและรัดกุมมากยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวก็ยังไม่ได้มีการแก้ไขอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพียงพอ ผลลัพธ์จากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนภาคประชาชนแสดงให้เห็นถึงความน่าผิดหวังจากความพยายามร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ปัจจุบันนี้ปัญหาการคอร์รัปชันมีการทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นอีกทั้งกลวิธีในการกระทำความผิดก็มีการพัฒนาให้ทันสมัยและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากเหตุนี้จึงส่งผลให้หน่วยงานของภาครัฐที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ปัญหาการคอร์รัปชันมีการดำเนินการอย่างยากลำบากมากกว่าครั้งอดีตที่ผ่านมา แม้ว่าหลายประเทศทั่วโลกต่างเข้าใจและยอมรับถึงเหตุและผลของการคอร์รัปชัน รวมถึงยังมีความพยายามในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ การสนับสนุนให้ก่อตั้งองค์กรอิสระซึ่งรับหน้าที่ในการดูแลปัญหาการคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอันได้แก่ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในภาครัฐ โดยทั้งสามหน่วยงานข้างต้นต่างเปิดรับเรื่องร้องเรียนการคอร์รัปชันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐอย่างเปิดกว้าง สำหรับภาคเอกชนนั้น นับได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการคอร์รัปชันอย่างมากมาในทุกประเทศทั่วโลก โดยกิจการของภาคเอกชนบางแห่งมีความเต็มใจที่จะมอบของขวัญที่มีมูลค่าสูงไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของตัวเงินหรือสิ่งของให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐหรือนักการเมืองเพื่อแลกกับผลประโยชน์บางประการไม่ว่าจะเป็น การชนะการประมูล โครงการของภาครัฐ การหลบเลี่ยงภาษีอากร หรือแม้กระทั่งการช่วยให้รอดพ้นจากความคิดตามกฎหมาย³ ทางด้านพนักงานของรัฐรวมถึงนักการเมืองต่างก็ยอมรับของกำนัลต่างๆ เหล่านี้ด้วยความเต็มใจเนื่องด้วยความต้องการเสริมสร้างความมั่งคั่งให้แก่ตนและพวกพ้องของตน ปัญหาความยากจนที่สร้างความลำบากให้แก่ชีวิตผู้คนเป็นปัจจัยหลักที่ผลักดันให้มนุษย์กระทำการใดๆ ที่ไม่ถูกไม่ควรในการที่จะหลุดพ้นจากความยากลำบากเหล่านั้นโดยไม่สนใจในวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งความสุขสบาย

³โกมล จิรัชย์สุทธิกุล, "คำสั่งทางปกครองที่สิ้นสุดลงโดยเหตุที่เป็นโมฆะ," วารสารกฎหมายปกครอง 7, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2550): 1-2.

⁴สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, พิพิธภัณฑสถานโกง (กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช., 2556), 11.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การคอร์รัปชันอาจเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของตัวเงินหรือรูปแบบที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น การเรียกรับสินบนหรือการแต่งตั้งญาติพี่น้องเข้าดำรงตำแหน่งสำคัญต่างๆ เป็นต้น ทางด้านของโรงเรียนก็มีปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับการคอร์รัปชันโดยผู้บริหารโรงเรียนเอกชนเช่นเดียวกับหน่วยงานอื่นๆ โดยผลกระทบจากการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนที่เกิดขึ้นอาจไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อตัวงบประมาณประจำปีของประเทศชาติเท่านั้น หากแต่ยังอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของอุปกรณ์ทางการศึกษา การบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ภายในโรงเรียน และยังสามารถไปถึงการสูญเสียโอกาสทางการศึกษาของเยาวชนบางกลุ่ม เช่น กลุ่มเด็กที่มีฐานะยากจนที่อาศัยอยู่ในสลัม เป็นต้น หัวใจหลักของการก่อตั้งโรงเรียนย่อมเป็นไปเพื่อการมอบโอกาสทางการศึกษา ปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม รวมถึงความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการให้เกิดขึ้นแก่ตัวเยาวชนของชาติเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยทำงานและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติสืบไป ทั้งนี้ในการที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนย่อมต้องการความร่วมมือจากสามฝ่ายที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียนและสังคม ซึ่งทั้งสามฝ่ายนี้จะต้องประสานงานร่วมกันในการที่จะบ่มเพาะและปลูกฝังเยาวชนของชาติในทุกๆ ด้านดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียน ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนที่จะเป็นบุคคลซึ่งผลักดันนโยบายต่างๆ ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงยังต้องคอยสนับสนุนการเรียนการสอนและการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้ก่อเกิดขึ้นในตัวของเยาวชนอีกทางหนึ่งด้วย ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้สอนก็ต่างไม่ควรสั่งสอนและอบรมเยาวชนเพียงเพื่อให้ท่องจำตำราและนำไปใช้ในการทดสอบแก่พ่อกันเท่านั้น แต่สิ่งที่สำคัญคือ เราควรต้องมีการมุ่งเน้นทางด้านของคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้เกิดอุดมการณ์ในการต่อต้านการคอร์รัปชันของเยาวชนเช่นเดียวกัน ในมุมมองของผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นในตัว of เยาวชน เนื่องจากเยาวชนในช่วงวัยนี้ก็เปรียบเสมือนดั่งผ้าขาวที่สามารถซึมซับสิ่งต่างๆ ได้ผ่านทางถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ รวมถึงการสังเกตจากสิ่งทีผู้ใหญ่ปฏิบัติตัวอย่างที่สามารถช่วยให้เราเข้าใจถึงภาพรวมของการคอร์รัปชันทางการศึกษาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ท่านอาจพิจารณาได้จากกรณีสมมติของผู้บริหารสถานศึกษาท่านหนึ่ง ซึ่งอาจมีการเรียกรับผลประโยชน์ก่อนที่จะมีการลงนามรับรองการทำสัญญาระหว่างผู้ที่ต้องการจะชนะการประมูลเพื่อจัดจำหน่ายหนังสือแบบเรียน รวมถึงอุปกรณ์ทางการศึกษาให้แก่ทางสถานศึกษาดังกล่าว นอกจากนี้ในบางครั้งเมื่อมี

งบประมาณสำหรับการก่อสร้างอาคาร รวมถึงการปรับภูมิทัศน์สำหรับสถานศึกษาบางแห่ง ทางผู้บริหารอาจมีการเลือกอนุมัติเฉพาะผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับทางผู้บริหารไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง เช่น ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนหรือความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง เป็นต้น จากจุดนี้เองทางผู้บริหารอาจใช้สายสัมพันธ์ที่มีอยู่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์จากทางผู้เกี่ยวข้องที่มีความประสงค์จะเข้ามาทำงานดังกล่าวได้อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจ การคอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสายสัมพันธ์เช่นนี้ในแวดวงการศึกษา นับได้ว่าเป็นปัญหาหลักประการหนึ่งซึ่งรอการแก้ไขอยู่ในเวลาปัจจุบัน บางครั้งผู้ที่มีความรู้ความสามารถอาจไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ตนมีความถนัด ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้มีอำนาจได้ตัดสินใจเลือกแต่งตั้งบุคคลที่มีสายสัมพันธ์กับทางผู้มีอำนาจเอง แทนที่จะแต่งตั้งบุคลากรโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถที่มีอยู่จากกรณีดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเล่นพรรคเล่นพวกที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนซึ่งอาจจะไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอต่อการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดความรู้ รวมถึงวิทยากรต่างๆให้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม แม้กระทั่งประเทศในกลุ่มที่พัฒนาแล้วอย่างประเทศออสเตรเลียและประเทศรัสเซียก็ยังคงประสบกับปัญหาการคอร์รัปชันในแวดวงการศึกษาเช่นเดียวกันกับประเทศในกลุ่มที่กำลังพัฒนา สำหรับในประเทศออสเตรเลีย บางสถาบันทางการศึกษาอาจมีการให้ค้ำประกันสัญญาแก่นักเรียนต่างชาติในการที่จะมั่นใจได้ว่าผลทดสอบทางการศึกษาที่ออกมาจะสามารถผ่านเกณฑ์การศึกษาได้ระดับตามมาตรฐานที่ทางหน่วยงานภาครัฐของประเทศออสเตรเลียกำหนดเพื่อการรับทุนการศึกษาจากทางภาครัฐ สำหรับกรณีดังกล่าวอาจเป็นผลมาจากการที่ทางตัวแทนการศึกษา มีการคอร์รัปชัน สถาบันทางการศึกษามีคุณภาพต่ำ รวมถึงระบบในการตรวจสอบของทางภาครัฐที่อ่อนแอ ในตัวเองด้วยเช่นกัน ในกรณีของประเทศรัสเซีย มีบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากในระดับของอาจารย์ผู้บรรยายทำการคอร์รัปชัน โดยการเรียกรับเงินผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนอื่นเพื่อแลกกับผลทดสอบทางการศึกษาที่ดีขึ้นกว่าความเป็นจริง บทความขององค์กรทางการศึกษาระดับนานาชาติซึ่งมีการเปิดเผยเมื่อปี พ.ศ.2557 ได้แสดงให้เห็นว่าในปีที่ผ่านมาได้มีผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์กว่า 40 ท่านที่ถูกจับกุมในข้อหาเรียกรับเงินสินบน โดยแลกกับคะแนน การสอบที่ดีขึ้นกว่าความเป็นจริง โดยศาสตราจารย์บางท่านอาจมีการเรียกรับเงินผลประโยชน์มากกว่า 30,000 เหรียญสหรัฐเพื่อแลกกับการอนุมัติให้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีบัณฑิต งานวิจัยหลาย

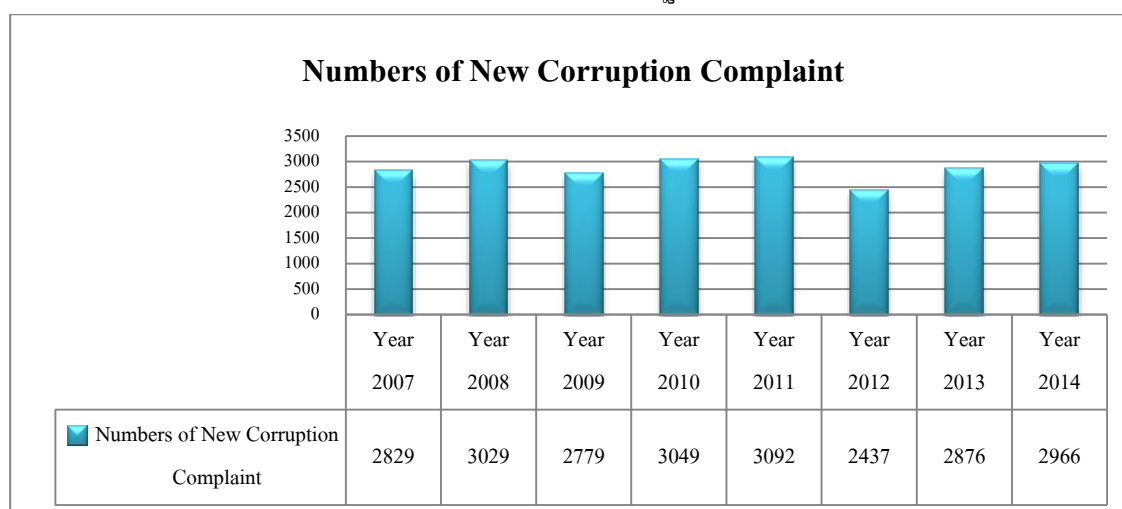
⁵รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, "คอร์รัปชัน: เหตุเกิดที่กระทรวงศึกษาธิการ, เข้าถึงเมื่อ 17 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก," https://www.matichon.co.th/columnists/news_580428.

ฉบับได้เปิดเผยว่าเหตุที่กลุ่มคนเหล่านี้กระทำการคอร์รัปชัน โดยเรียกรับผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของตัวเงินหรืออาจเป็นสิ่งของก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุดของมนุษย์ เช่น ความต้องการเงินทอง ความต้องการอำนาจและชื่อเสียง รวมถึงความต้องการเสริมสร้างสายสัมพันธ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนในอนาคต เป็นต้น นอกจากนี้ในสังคมของเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมชาวเอเชียอาจจะกระทำการคอร์รัปชันด้วยเหตุผลเพียงแค่ว่า “ความกตัญญู” หรือ “ความมีสัมมาคารวะ” เท่านั้น โดยเหตุผลที่กระตุ้นให้ทางผู้กระทำการคอร์รัปชันตัดสินใจที่จะทำการอันเป็นการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนจากสองเหตุผลข้างต้นมักจะเกิดขึ้นกับสังคมเอเซียมากกว่าสังคมชาวยุโรป เนื่องจากสังคมเอเซียจะได้รับการอบรมสั่งสอนนับตั้งแต่ยังเป็นเยาวชนว่าให้เรานั้นมีความกตัญญูและให้มีสัมมาคารวะต่อผู้หลักผู้ใหญ่ที่เรารู้จัก และในรายงานประจำปีของทางหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการต่อต้านการคอร์รัปชันได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาการคอร์รัปชันที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นมาหลายทศวรรษต่อเนื่องกัน เราจะพบว่าในปัจจุบันกลุ่มบุคคลที่กระทำการคอร์รัปชันได้มีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ และหาแนวทางในการคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบและลับซับซ้อนยากแก่การตรวจสอบมากยิ่งขึ้น⁶ รายงานได้มีการกล่าวว่าการหาตัวผู้กระทำผิดในคดีคอร์รัปชันมักเป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยส่วนหนึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องจากการที่กลไกการตรวจสอบการคอร์รัปชันของภาครัฐเมื่อมีการร้องเรียนมักเป็นไปโดยล่าช้า จากจุดนี้เองจึงอาจเป็นการเอื้อต่อผู้ถูกร้องเรียนทำให้มีเวลาเพียงพอที่จะทำลายเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่างๆ แม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันจะมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ตาม นอกจากนี้หน่วยงานของภาครัฐยังขาดความร่วมมืออย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยเราอาจพบว่าแต่ละหน่วยงานก็มีกลไกในการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันเป็นของตนเอง อีกทั้งระบบในการตรวจสอบการคอร์รัปชันรวมถึงงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงานยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐมากเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานของภาครัฐที่รับผิดชอบในการตรวจสอบปัญหาการคอร์รัปชัน เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในภาครัฐ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้หน่วยงานยังมีความจำเป็นต้องรอหมายค้นจากทางศาลก่อนที่จะสามารถเข้าตรวจค้นเอกสารและ

⁶สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, "รายงานประจำปี 2559," (นนทบุรี: สำนักงาน ป.ป.ท., 2559), 26.

หาหลักฐานจากที่פקอาศัยหรือสถานที่ทำงานของผู้ต้องสงสัยได้ ในท้ายที่สุดหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันก็ไม่สามารถจับผู้ต้องสงสัยได้ เนื่องจากปราศจากเอกสารและหลักฐานที่ชี้ชัดถึงการกระทำผิด⁷ ข้อมูลตามตารางด้านล่างนี้แสดงให้เห็นถึงจำนวนการร้องเรียนเข้ามายังหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยจำนวนการร้องเรียนมีอยู่กว่า 23,057 เรื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 ถึงปีพ.ศ.2558

ตารางที่ 1 จำนวนการร้องเรียนเรื่องการคอร์รัปชันในภาครัฐ



แหล่งที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในภาครัฐ, รายงานประจำปี 2558 (นนทบุรี: สำนักงาน ป.ป.ท., 2558), 37.⁸

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าจำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการคอร์รัปชันของหน่วยงานภาครัฐมีปริมาณที่ใกล้เคียงกันในช่วงปี พ.ศ.2550 ถึงปี พ.ศ. 2557 โดยอยู่ระหว่าง 2,437 เรื่องถึง 3,092 เรื่อง จากตัวเลขดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการคอร์รัปชันที่ไม่ได้มีการลดน้อยลงเลย แม้จะมีกลไกต่างๆ ในการตรวจสอบ ติดตาม รวมถึงลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรัดกุมและรุนแรงมากขึ้นกว่าแต่ก่อนก็ตาม โดยมีเหตุผลหลัก 5 ประการที่กระตุ้นให้พนักงานราชการหรือข้าราชการกระทำการคอร์รัปชัน อันได้แก่ 1.ระบบการเมืองมีความโปร่งใสต่ำและยากต่อการตรวจสอบ 2.การร่างกฎหมายมีช่องโหว่บางประการที่เอื้อต่อการกระทำผิด 3.การบังคับใช้กฎหมายของผู้มีอำนาจไม่มีความหนักแน่น 4.การสมประ โยชน์ร่วมกันและ

⁷"รายงานประจำปี 2558," (นนทบุรี: สำนักงาน ป.ป.ท., 2558), 28.

⁸Ibid., 37.

5. ความยากลำบากและความล่าช้าของระบบในการตรวจสอบผู้ถูกร้องเรียน โดยเหตุผลทั้ง 5 ประการหลักนี้เป็นต้นเหตุแห่งการถูกร้องเรียนมากที่สุด

ปัญหาของการวิจัย

ปัจจุบันปัญหาการคอร์รัปชันในสังคมไทยทวีความรุนแรงมากกว่าครั้งอดีต อีกทั้งกลวิธีในการคอร์รัปชันก็มีความสลับซับซ้อน ทั้งรูปแบบการคอร์รัปชัน ลักษณะการกระทำความผิดและผู้ที่กระทำความผิดก็มีการร่วมมือกันในหลายภาคส่วนเป็นเครือข่ายกระทำความผิดขนาดใหญ่ที่หาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ยากลำบากมากยิ่งขึ้น พระพยอม กัลยาโณ เห็นว่า การทุจริตทางการศึกษาทิ้งผลเสียอย่างใหญ่หลวงต่อคุณภาพทางการศึกษา เพราะทำให้เกิดความวิตกว่าต่อไปนักเรียนจะได้รับการศึกษาจากอาจารย์จริงหรืออาจารย์เก๊ เนื่องจากมีการปลอมทั้งวุฒิการศึกษาและใบประกอบวิชาชีพครู ส่งผลให้เกิดความไม่เชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษาที่เยาวชนจะได้รับ⁹ วิรวินท์ ศรีโหมด เห็นว่า การโกงสอบเป็นจุดเริ่มต้นหายนะของชาติ เพราะส่งผลให้สังคมได้ผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่มีความซื่อสัตย์และไม่มีความสามารถเหมาะสมกับวิชาชีพนั้น และหากวิชาชีพนั้นเป็นแพทย์หรือวิศวกร ก็อาจส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตของประชาชนได้ และการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยาก เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคมมาอย่างยาวนานและยังขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้น และการแก้ปัญหาดังกล่าวควรดำเนินการด้วยความรวดเร็ว เพราะไม่เป็นธรรมต่อผู้ที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงสังคมอาจไม่ได้รับผู้ที่มีความสามารถอย่างแท้จริงเข้าไปทำงาน ซึ่งส่งผลเสียต่อระบบราชการ และส่งผลกระทบต่อประเทศชาติในท้ายที่สุด¹⁰ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ เห็นว่าการทุจริตการสอบของเด็ก สะท้อนถึงคุณภาพของผู้ใหญ่ในอนาคต และหากผู้ปกครองยอมรับการทุจริตการสอบของเด็ก ย่อมหมายถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ไม่ดีให้กับเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต พริม สุกแสงฉาย เห็นว่าการคอร์รัปชันเกิดจากระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในสังคมไทย มีการอบรมสั่งสอนให้มิ้น้ำใจกับผู้อื่นตั้งแต่ยังเยาว์วัย จนในบางครั้งก็ไม่กล้าปฏิเสธ

⁹พระพยอม กัลยาโณ, "ทุจริตการศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2560, เข้าถึงได้จาก," <https://www.lokwannee.com/web2013/?p=253876>.

¹⁰วิรวินท์ ศรีโหมด, "เยาวชนโกงสอบ จุดเริ่มต้นหายนะชาติ, เข้าถึงเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2560, เข้าถึงได้จาก," <https://www.posttoday.com/politic/report/478308>.

คำขอร้องของผู้อื่นในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง¹¹ การคอร์รัปชันทางการศึกษาไม่ได้จำกัดวงเฉพาะการสอบเท่านั้น หากแต่การคอร์รัปชันงบประมาณทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นงบประมาณด้านการศึกษาหรืองบประมาณสำหรับอาหารกลางวัน รวมถึงงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น การทุจริตอาหารกลางวันของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ผลการสอบสวนของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัดพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนดังกล่าวเป็นผู้สั่งการครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการอาหารกลางวันเด็กนักเรียนให้ดำเนินการจัดขนมจิ้นคลุกน้ำปลาแทนที่จัดอาหารตามหลักโภชนาการให้สมวัย รวมถึงการทุจริตอาหารกลางวันของโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งในจังหวัดพิจิตร ซึ่งในกรณีนี้ทางผู้อำนวยการโรงเรียนมีการลงนามรับรองการรับวัตถุดิบสำหรับจัดเตรียมอาหารกลางวันให้เด็กนักเรียน แต่ในความเป็นจริงไม่มีวัตถุดิบดังกล่าวจัดส่งมา

ผู้วิจัยมองว่าหากการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษายังคงเกิดขึ้นต่อเนื่อง จำนวนของประชากรที่ไร้การศึกษา ประชากรที่ยากจนก็จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงคุณภาพการศึกษาของเด็กนักเรียนก็จะอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในระยะยาว ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าหากเราสามารถรวบรวมและวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนว่าการตัดสินใจกระทำการคอร์รัปชันนั้นเกิดจากสาเหตุใด และเมื่อเราทราบสาเหตุของการคอร์รัปชันเหล่านั้น ก็จะนำไปสู่การหาแนวทางการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่ามูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันในภาพรวมอาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น ความต้องการอำนาจ ความต้องการความร่ำรวยและความต้องการการยอมรับจากสังคม เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะเกิดจากเหตุใดก็มักจะส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงในแง่ลบต่อสังคมและประเทศชาติไม่ว่าจะเป็นในแง่ของตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงินก็ตาม และในการที่จะแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันได้ เราจึงต้องทำความเข้าใจในตัวเหตุแห่งการคอร์รัปชันก่อนที่เราจะเริ่มกระบวนการหาทางป้องกันเหตุแห่งการคอร์รัปชันต่างๆ เหล่านี้ ในท้ายที่สุดหลังจากที่งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ทางผู้วิจัยมีความคาดหวังว่าจะได้ทางป้องกันการคอร์รัปชันใน

¹¹พริม สุกแสงฉาย, "การโกงข้อสอบ: เมื่อค่านิยมสำคัญกว่าความถูกต้อง, เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2560, เข้าถึงได้จาก " <http://www.anticorruption.in.th/2016/th/การโกงข้อสอบเมื่อค่านิยมสำคัญกว่าความถูกต้อง>.

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ รวมทั้งยังอาจเป็นรากฐานที่สำคัญในการหาทางป้องกันการคอร์รัปชันในอนาคตสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
2. เพื่อทราบการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อคำถามของการวิจัย

ข้อคำถามของการวิจัยครั้งนี้ได้ถูกจัดทำขึ้น โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างไร
2. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างไร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การคอร์รัปชันหมายถึง การใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน โดยไม่ใส่ใจต่อประโยชน์ของสังคมโดยรวมหรือประเทศชาติ หรือการประพฤติมิชอบโดยบุคคลไม่ว่าจะเป็นในภาครัฐหรือภาคเอกชน เพื่อแสวงหาประโยชน์ของส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน โดยการคอร์รัปชันอาจเป็นไปได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช่ว่าเงิน

2. มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชัน หมายถึง ปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกที่กระตุ้นสนับสนุนหรือเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลกระทำการคอร์รัปชัน

3. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง หนทางหรือวิธีการ รวมถึงกลไกต่างๆ ที่จะเข้ามาช่วยยับยั้งการกระทำที่ไม่ปกติหรือคอร์รัปชันโดยผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งการป้องกันนั้นอาจมาได้ในหลายแนวทางทั้งที่มีความแตกต่างหรือคล้ายคลึงกัน

4. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในระดับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อของงานวิจัยฉบับนี้มีชื่อว่า “การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยอยู่สองประการ อันได้แก่ เพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนและเพื่อทราบการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน ในการดำเนินการวิจัยเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ทั้งสองประการ ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิควิธีวิจัยเชิงอนาคต (EDFR) โดยเริ่มต้นตั้งแต่กระบวนการศึกษาเอกสารหลักฐานที่มีความเกี่ยวข้องกับหัวข้อของงานวิจัย ประกอบด้วย หนังสือ ตำรา วารสาร ข่าว เว็บไซต์ รวมถึงงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับรายละเอียดของเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยประกอบด้วยหัวข้อ

แนวคิดและทฤษฎีของการคอร์รัปชัน

ความหมายของการคอร์รัปชัน

พรีเบิล (Preble) ได้ให้ความหมายของคอร์รัปชันว่า หมายถึงการกระทำที่ทำให้ศีลธรรมเสื่อมทรามและการกระทำที่เบี่ยงเบนออกจากความซื่อตรงโดยการกินสินบน¹²

เฟรดริก (Friedrich) ได้ให้ความหมายว่าการคอร์รัปชันเป็น “การกระทำของผู้มีอำนาจ ซึ่งถูกชักนำโดยรางวัลตอบแทนที่เป็นเงินหรือสิ่งตอบแทนอย่างอื่นที่ตนไม่มีสิทธิจะได้รับตามกฎหมาย ในลักษณะที่เป็นการให้ประโยชน์หรือให้รางวัลตอบแทนตน ทำให้เสียหายแก่ส่วนรวมและผลประโยชน์ของส่วนรวม” คำนิยามในลักษณะนี้เน้นการกระทำที่ละเมิดความรับผิดชอบต่อระบบราชการหรือระบบการเมืองอย่างหนึ่งอย่างใด และทำเสียหายแก่ระบบดังกล่าว โดยปกติระบบราชการและระบบการเมืองจะยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนรวมเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว การละเมิดผลประโยชน์ส่วนรวมเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวจึงถือเป็นการคอร์รัปชัน¹³

เมอร์เรย์ (Murray) ให้ความหมายของคอร์รัปชัน ไว้คล้ายคลึงกันแต่เป็นการให้ความหมายที่ชี้ไปถึงการคอร์รัปชัน ในการให้บริการสาธารณะด้วยว่า หมายถึง การกระทำที่ทำให้ศีลธรรม

¹² Robert C. Preble, "The Britannica World Language," Encyclopaedia Britannica (Macropaedia) "n.d." (1962): 400.

¹³ Carl Joachim Friedrich, **Constitutional Government and Politics, Nature and Development** (New York: McGraw– Hill, 2007), 167.

เสื่อมทรามและการกระทำที่เบี่ยงเบนหรือทำลายความซื่อตรงในการบริการสาธารณะโดยการกินสินบน¹⁴

สำนักพิมพ์วิชาการ (Scholastic Library Publishing) ได้ให้ความหมายของคอร์รัปชันในมิติทางการเมืองว่าหมายถึงการที่ผู้มีตำแหน่งที่ต้องได้รับความไว้วางใจจากสาธารณะได้ใช้ตำแหน่งไปในทางที่ไม่ชอบเพื่อประโยชน์ของตนเอง แต่ The Encyclopedia Americana ก็เห็นว่าการนิยามความหมายของคอร์รัปชันและการนำไปใช้นั้นยังมีความแตกต่างหรือเปลี่ยนไปตามเวลา สถานที่ และวัฒนธรรม¹⁵

ข่านและ โจโม (Khan and Jomo) ได้ให้ความหมายของคำว่า คอร์รัปชันว่าเป็นการละเมิดกฎระเบียบของทางการที่มีเพื่อการควบคุม จัดสรรทรัพยากรสาธารณะ เพื่อตอบสนองต่อข้อเสนอที่มาในรูปแบบของตัวเงินหรือการให้การสนับสนุนทางการเมือง รวมถึงการผูกขาดอำนาจ หรือรวมอำนาจไว้ที่แหล่งเดียวประกอบกับการตัดสินใจที่ขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจของผู้มีอำนาจคนๆ นั้นเป็นสำคัญ ดังนั้นหากที่ใดมีมูลค่ารวมของการผูกขาดและมีการเปิดโอกาสให้ใช้ดุลพินิจมากกว่าความรับผิดชอบหรือการตรวจสอบได้เสียแล้วก็มีโอกาสที่จะเกิดการคอร์รัปชันได้มาก¹⁶

ธีรภัทร เสรีรังสรรค์ ได้ให้ความหมายของคำว่า คอร์รัปชัน หมายถึง การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการกระทำชั่วช้าและนอกรีตโดยเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมายรวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประชาชนไว้วางใจ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยการรับหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น¹⁷

¹⁴James A. Murray, "The Britannica World Language," Encyclopaedia Britannica (Macropaedia) "n.d." (1962): 1024.

¹⁵Scholastic Library Publishing, *Encyclopedia Americana* (1976), 22.

¹⁶Mushtag H. Khan and Kwame Sundaram Jomo, *Rent, Rent- Seeking and Economic Development*: (Singapore: Cambridge University, 2000), 8.

¹⁷ธีรภัทร เสรีรังสรรค์, *นักการเมืองไทย: จริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์รัปชัน สภาพปัญหาสาเหตุผลกระทบ แนวทางแก้ไข* (กรุงเทพฯ: สายธาร, 2549), 5.

คลิตการ์ด (Klitgaard) ได้กล่าวว่า คอร์รัปชัน หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่ของบุคคล สาธารณะหรือหน่วยงานราชการในทางที่ผิดเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งในส่วนราชการนี้อาจ หมายถึง ตัวหน่วยราชการหรือฐานะตำแหน่งใดๆ ก็ได้¹⁸

มาตาลักษณ์ ออรุงโรจน์และคณะ กล่าวว่า การคอร์รัปชันอาจถูกตีความได้ในหลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นค่านามหรือคำกริยา ถ้าเป็นค่านามอาจตีความได้ว่าเป็นการประพฤติตนที่ไม่เหมาะสม ถ้าเป็นการประพฤติผิดทางกายเรียกว่า กายทุจริต ถ้าเป็นการประพฤติผิดทางวาจา เรียกว่า วาจาทุจริต ถ้าเป็นการประพฤติผิดทางใจ เรียกว่า มโนทุจริต ในขณะที่หากการคอร์รัปชันถูกมองใน แง่มุมที่เป็นคำกริยา อาจอธิบายได้ว่าเป็นการ โกง เช่น การคอร์รัปชันในการสอบ คดโกง นื้อ โกง เช่นคอร์รัปชันต่อหน้าที่ ถ้าเป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง ช่อตรง ซึ่งการคอร์รัปชันในความหมายใน นิยามของพจนานุกรมดังกล่าวมีความหมายกว้างๆ ไม่ได้ชี้ชัดลงไปว่าเป็นการกระทำที่เกิดจากการ ที่ข้าราชการใช้อำนาจหน้าที่และตำแหน่งในการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องของ วุฒิสภา¹⁹

ฐานันท์ วรรณโกวิทย์ กล่าวว่า คอร์รัปชันเป็นการกระทำที่มีการใช้อำนาจ หรือการให้ สินบน ที่อาจจะผิดหรือไม่ผิดกฎหมายก็ได้ แต่มีเจตนาให้ได้รับประโยชน์อันไม่สมควรจะได้และ คอร์รัปชันนั้นเกิดขึ้นได้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยการคอร์รัปชันในภาคเอกชนอาจหมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจหรือตำแหน่งที่ได้มาจากผู้ถือหุ้นในการดำเนินงานของบริษัทเพื่อแสวงหา ประโยชน์ส่วนตน²⁰

สังคิต พิริยะรังสรรค์ ได้ให้คานิยามคอร์รัปชันไว้ว่า หมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลสาธารณะ มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตัวเอง หรือครอบครัว วงศาคณาญาติ พวกพ้องและคนใกล้ชิด โดยอาศัยตำแหน่ง หน้าที่กฎหมาย อำนาจหรืออิทธิพลทางการเมือง ความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือ การใช้ข่าวสารข้อมูลภายในเป็นเครื่องมือ ไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะผิดกฎหมายหรือไม่ผิด

¹⁸ Robert Klitgaard, *A Holistic Approach to the Fight against Corruption* (Bali: Claremont Graduate University, 2008), 2.

¹⁹ มาตาลักษณ์ ออรุงโรจน์และคนอื่นๆ, "รายงานการวิจัย การศึกษาลักษณะรูปแบบและ ความเสี่ยงต่อการทุจริตในองค์กรสาธารณะนอกระบบราชการ," (สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ2551), 24.

²⁰ ฐานันท์ วรรณโกวิทย์, "การทุจริตคอร์รัปชัน (Anti-Corruption), เข้าถึงเมื่อ 14 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก " <http://www.cgthailand.org/TH/principles/CG/Pages/cg-concept.aspx#>.

กฎหมาย ไม่ว่าจะการกระทำดังกล่าวจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ทางด้านเงินทองหรือมิได้รับสิ่งตอบแทนใดๆ เลยก็ตาม แต่ถ้าหากการกระทำดังกล่าวเป็นการใช้บทบาทของความเป็นบุคคลสาธารณะหรือทรัพยากรสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือมีการใช้ดุลยพินิจในการวินิจฉัยกฎหมายโดยมีเจตนาที่จะเลือกปฏิบัติ (Favoritisms) หรือเป็นแบบสองมาตรฐาน (Double Standard) หรือเป็นการกระทำที่ขัดกับหลักคุณธรรมและจริยธรรมของการเป็นบุคคลสาธารณะ ขัดกับมาตรฐานความคาดหวังของสาธารณชนที่มีต่อบุคคลสาธารณะ ขัดกับผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก และขัดกับหลักการแห่งการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ก็ถือเป็นการคอร์รัปชันทั้งสิ้น²¹ ธนาคารโลกได้ให้คำจำกัดความอย่างย่อของคำว่า การคอร์รัปชันไว้ว่า “การคอร์รัปชันคือ การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบของเจ้าพนักงานภาครัฐในการที่จะแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมาสู่ประเทศชาติ”²²

สรุปการคอร์รัปชัน หมายถึงการประพฤติมิชอบโดยบุคคลไม่ว่าจะเป็นในภาครัฐหรือภาคเอกชนเพื่อแสวงหาประโยชน์ของส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยการคอร์รัปชันอาจเป็นได้ทั้งในรูปแบบของตัวเงิน รวมถึงรูปแบบที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น การเรียกรับสินบน การยกยอเกียรติยศ หรือการแต่งตั้งพวกพ้องเข้าดำรงตำแหน่งสำคัญต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ในการแบ่งประเภทของการคอร์รัปชันยังอาจแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มหลักคือ กาย วาจา และใจอีกด้วย

รูปแบบของการคอร์รัปชัน

ณัฐนันท์ อิศวเลิศศักดิ์และคณะ กล่าวว่า การคอร์รัปชันสามารถแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภทอันได้แก่

1. การคอร์รัปชันในรูปแบบที่ผิดต่อหลักกฎหมายของประเทศ และ 2. การคอร์รัปชันในรูปแบบที่ไม่ผิดต่อหลักกฎหมายของประเทศ โดยการคอร์รัปชันรูปแบบแรกนั้นจะมีบทลงโทษระบุเอาไว้อย่างชัดเจนในตัวบทกฎหมาย เช่น การติดสินบนเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีการระบุบทลงโทษไว้อย่างชัดเจนในประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น ในขณะที่การคอร์รัปชันอีกรูปแบบ

²¹สังสิต พิริยะรังสรรค์, "คอร์รัปชันเชิงระบบ: นวัตกรรมที่ต้องควบคุม.", เอกสารประกอบการขอศาสตราจารย์สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองมหาวิทยาลัยรังสิต, 2555: 33.

²²The World Bank Group, "Helping Countries Combat Corruption: The Role of the World Bank, Accessed 2 April 2017, Available From,"

<http://www1.worldbank.org/publicsector/anticorrupt/corruptn/ cor02.htm>.

หนึ่งคือ การคอร์รัปชันที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติโทษเอาไว้อย่างชัดเจน เช่น การแต่งตั้งพวกพ้องเข้ารับตำแหน่งต่างๆ เป็นต้น²³

วิทยากร เชียงกุล กำหนดรูปแบบการคอร์รัปชันไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. การยกยอก ได้แก่ การแอบเอางบประมาณหรือทรัพย์สินของรัฐไปเป็นของตน
2. การที่เจ้าหน้าที่รัฐเรียกร้อยเงินจากธุรกิจเอกชน หรือการที่ธุรกิจเอกชนให้สินบนหรือผลประโยชน์ภายหลังแก่เจ้าหน้าที่รัฐให้ตัดสินใจทำหรือไม่ทำอะไรบางอย่างที่ทำให้ผู้สินบนได้รับผลประโยชน์เหนือคู่แข่งรายอื่น
3. การเลือกจ้างหรือหรือแต่งตั้งญาติและพรรคพวกของตน
4. การทำสัญญาจ้างหรือให้สัมปทานเฉพาะพรรคพวกผู้สนับสนุนตน
5. การใช้ข้อมูลภายใน เพื่อซื้อหรือขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งน่าจะหมายรวมถึงการใช้ข้อมูลภายในเพื่อซื้อขายเงินตราต่างประเทศด้วย
6. การฟอกเงิน ได้แก่การโยกย้ายถ่ายเทเงินที่ได้จากการคอร์รัปชัน นื้อฉลหรือได้มาโดยผิดกฎหมายหรือศีลธรรม ไปเข้าธนาคาร สถาบันการเงินหรือธุรกิจที่ถูกกฎหมายเพื่อลบร่องรอยแหล่งที่มาไม่ถูกต้องของเงิน มีทั้งการโยกย้ายไปต่างประเทศและภายในประเทศ
7. การใช้ตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเอื้อประโยชน์ให้บริษัทตัวเองและพรรคพวก ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นผลประโยชน์ขัดแย้งหรือผลประโยชน์ที่ทับซ้อน
8. การเอื้อประโยชน์ ได้แก่ การที่บริษัทให้สัญญาจะให้ผลประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่รัฐในทางอ้อม²⁴

ไฮเดนไฮเมอร์และ จอห์นสัน (Heidenheimer and Johnston) แบ่งลักษณะของการคอร์รัปชันออกเป็น 3 ลักษณะอันประกอบด้วย

1. คอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการสมัยใหม่ (Public Office) เป็นแนวคิดที่มองว่าการคอร์รัปชันเป็นการแสดงออกของการใช้อำนาจในทางที่ผิด โดยการแสดงออกดังกล่าวเป็นไปเพื่อการหาผลประโยชน์ส่วนตนจากทรัพย์สินของประเทศชาติ โดยประโยชน์ดังกล่าวอาจไม่ได้เกิดขึ้นในรูปแบบของตัวเงินเสมอไป

²³ ธรรมนูญ อัสวเลิศศักดิ์และคณะ, "รายงานการวิจัย การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรภาครัฐที่มุ่งเน้นการดำเนินการในเชิงธุรกิจ," (กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช., 2553), 38.

²⁴ วิทยากร เชียงกุล, แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549), 26-27.

2. คอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ (Economic) เป็นเรื่องของเจ้าพนักงานของรัฐที่มองหน่วยงานราชการของตนเสมือนแหล่งทำมาหากินอย่างไม่มีความละเอียด โดยขนาดของผลประโยชน์ซึ่งสามารถหาได้จากหน่วยงานต่างๆ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของตลาด รวมถึงความสามารถส่วนตนที่จะหาผลประโยชน์สูงสุดจากความต้องการของประชาชน

3. คอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) คอร์รัปชันในรูปแบบนี้มักเป็นไปเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว รวมถึงความพึงพอใจและการเป็นที่ยอมรับและเป็นที่รู้จักของประชาชนในสังคม โดยอาจเป็นไปในลักษณะของการฝ่าฝืนกฎหมายต่างๆ²⁵

นอกจากนั้น ไฮเคนไฮเมอร์และจอห์นสตัน (Heidenheimer and Johnston) ยังได้จำแนกรูปแบบการคอร์รัปชันตามหลักเกณฑ์ของสี่ที่สะท้อนตามความอดทนของชุมชน (Community's tolerance) ที่มีต่อการคอร์รัปชัน โดยจำแนกออกเป็นสีดำเทาและสีขาวมีรายละเอียดดังนี้

1. การคอร์รัปชันสีดำ (Black Corruption) หมายถึงการที่ชนชั้นนำและประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมมองว่าเป็นการกระทำที่สมควรแก่การถูกตำหนิและควรมีบทลงโทษที่เหมาะสมแก่การกระทำนั้น

2. การคอร์รัปชันสีเทา (Gray Corruption) หมายถึง การที่ชนชั้นนำและประชาชนบางส่วน of สังคมมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ยังมีความเห็นคลุมเครือ โดยบางส่วนอาจมองว่าเป็นเรื่องที่ถูกต้อง ในขณะที่บางส่วนมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง

3. การคอร์รัปชันสีขาว (White Corruption) หมายถึง การที่ชนชั้นนำและประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมยอมรับและเห็นตรงกันว่าเป็นการกระทำที่พอรับได้ไม่ถึงกับเลวร้ายมากจนเกินไป ส่งผลให้ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมไม่ได้มีความกระตือรือร้นที่จะบังคับให้เกิดการลงโทษหรืออาจพูดในอีกนัยหนึ่งได้ว่า คือ การคอร์รัปชันกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของสังคม ดังนั้นการกระทำใดๆ ที่เกิดขึ้นอาจไม่ถูกนับว่าเป็นการคอร์รัปชันก็ได้²⁶

สังคิต พิริยะรังสรรค์ได้นำเสนอรูปแบบของการคอร์รัปชันในสังคมไทยเอาไว้ด้วยกันทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ ดังนี้

²⁵Arnold J. Heidenheimer and Michael Johnston, **Political Corruption: A Handbook**, 3rd ed. (New Jersey: New Brunswick, 1979), 7-9.

²⁶Ibid., 212.

1. การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจเช่นการผูกขาดการให้สัมปทานและการเรียกเก็บส่วนแบ่งอย่างผิดกฎหมายโดยการสร้างความขาดแคลนเทียมเช่นปัญหาการขาดแคลนน้ำตาลและอาจกระทำโดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นต้น
2. เครพโตเครซี (kleptocracy) เป็นการฉกฉวยทรัพย์สินของรัฐมาเป็นของครอบครัวและอาจกระทำโดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
3. การมีผลประโยชน์ทับซ้อนสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลได้รับผลเสียส่วนตัวและผลดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือการกระทำหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม
4. การใช้อิทธิพลทางการเมืองหาผลประโยชน์จากตลาดหลักทรัพย์ (ปั่นราคาหุ้นของตัวเอง)
5. ปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้องการปิดบังและให้การเท็จ
6. การใช้นโยบายกฎหมายกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆอย่างมีอคติและลำเอียง
7. การใช้อิทธิพลทางการเมืองค้าแสดงบทบาทเป็นนายหน้าหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนจากการค้าต่างตอบแทนการแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรกับประเทศคู่ค้า
8. การใช้ทรัพยากรของรัฐไปในทางมิชอบการปลอมแปลงเอกสารการฉ้อฉลการใช้กองทุนของรัฐเพื่อไปหาผลประโยชน์ทางการเมือง
9. ไม่กระทำการตามหน้าที่แต่ใช้ลัทธิพรรคพวกแทนเช่นการฮั้วประมูล
10. การให้และการรับสินบนการขู่เข็ญบังคับและการให้สิ่งล่อใจ
11. การยอมรับของขวัญที่ไม่ถูกต้องเช่นเช็คของขวัญมูลค่าสูงและสินบนมูลค่าสูง
12. ผู้บริหารประเทศทำตัวเป็นผู้อุปถัมภ์รายใหญ่ของประเทศโดยการใช้นโยบายประชานิยม
13. ใช้อำนาจของตำรวจทหารและข้าราชการในทางที่ผิด
14. คอร์รัปชันการเลือกตั้งทั้งการซื้อเสียงและการคอร์รัปชันด้วยวิธีต่างๆ
15. การบริจาคเพื่อช่วยเหลือการรณรงค์ที่ผิดกฎหมายเช่นการบริจาคให้แก่นักการเมืองและพรรคการเมืองรัฐบาลเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลเป็นต้น²⁷

²⁷สังคีต พิริยะรังสรรค์, ทฤษฎีคอร์รัปชัน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, 2549),

กำชัย จงจักรพันธ์ ได้กำหนดรูปแบบการคอร์รัปชันไว้ 8 รูปแบบ ดังนี้

1. การคอร์รัปชันเกี่ยวกับการเงินและบัญชี เช่น เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีรับเงินแล้วไม่นำเข้าหน่วยงานของรัฐ แต่กลับเบียดบังยกยอกเป็นของตนเอง
2. การคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้างเช่น การใช้ตำแหน่งเอื้อประโยชน์ให้เอกชนรายใดรายหนึ่งได้รับประโยชน์มากกว่า
3. การคอร์รัปชันเกี่ยวกับการกระทำหรือไม่กระทำการในตำแหน่งหน้าที่โดยไม่ชอบ เช่น มีหน้าที่ให้บริการแต่ไม่ให้บริการหรือบริการล่าช้า เพื่อหวังให้ได้ประโยชน์อำิสสินจ้างจากเอกชน
4. การคอร์รัปชันเชิงนโยบายเช่น เป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่แล้วกำหนดนโยบายอันมีผลทำให้เอกชนรับประโยชน์หรือตนเองได้ประโยชน์
5. การคอร์รัปชันในกระบวนการยุติธรรมเช่น การทำสำนวนอ่อน ล้มคดี ตัดสินคดีไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริง
6. การคอร์รัปชันโดยการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ส่วนรวม เช่น ผู้บริหารหน่วยงาน แล้วทำให้หน่วยงานเป็นคู่สัญญาซื้อสินค้าจากบริษัทของตนเองหรือเป็นผู้บริหารหน่วยงานที่เป็นคู่สัญญากับผู้รับเหมา และตนเองเป็นคู่สัญญากับผู้รับเหมารายนั้นในการซื้อสินค้าหรืออุปกรณ์ก่อสร้างจากตนเอง หรือเป็นคู่สัญญากับผู้รับเหมารายนั้นในการก่อสร้างบ้านให้กับตนเอง
7. การคอร์รัปชันในการบริหารงาน เช่น ผู้บริหาร เป็นรัฐมนตรีอนุมัติโครงการสาธารณูปโภคต่างๆ ไปในพื้นที่เฉพาะที่ตนเองหรือพรรคการเมืองของตนเองเท่านั้น กีดกันขัดขวางหรือไม่อนุมัติโครงการในพื้นที่ของพรรคการเมืองอื่น
8. การคอร์รัปชันอื่น ๆ เช่น เบิกค่าเช่าบ้านเหี้ย เบิกค่าพยาบาลเหี้ย เอาทรัพย์สินของทางราชการไปใช้โดยไม่ถูกต้อง รยยนต์ราชการ วัสดุครุภัณฑ์ เบียดบังเวลาราชการไปใช้กิจส่วนตัว²⁸

จรัส สุวรรณมาลา อธิบายการคอร์รัปชันในรูปแบบใหม่ของประเทศไทยซึ่งผ่านการพัฒนามาอย่างยาวนานว่า เป็นการคอร์รัปชันในแบบเบ็ดเสร็จ โดยเป็นความพยายามในการเข้าควบคุมงบประมาณจากนั้นจึงดำเนินการวางแผนและจัดสรรโครงการมารองรับงบประมาณ

²⁸กำชัย จงจักรพันธ์, "มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ," (กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2550), 6.

เหล่านี้ โดยผู้รับเหมาจะเข้ามารับช่วงโครงการต่างๆ และจ่ายเงินบางส่วนให้แก่เจ้าพนักงานของภาครัฐระดับสูง ซึ่งการคอร์รัปชันในรูปแบบนี้จะต่างกับการคอร์รัปชันในสมัยก่อนที่ถูกรเรียกว่า “Kickback” ซึ่งการคอร์รัปชันรูปแบบหลังนี้เจ้าพนักงานของภาครัฐระดับสูงจะได้รับเงิน ภายหลังจากที่ภาคเอกชนมีความมั่นใจว่าได้รับงานแล้วอย่างแน่นอน ดังนั้นการคอร์รัปชันในรูปแบบปัจจุบันนี้จะช่วยลดความเสี่ยง อันเนื่องมาจากความผันผวนทางการเมือง ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการระดับสูง พนักงานของรัฐ รวมถึงภาคเอกชนต่างเห็นพ้องต้องกันและยอมรับว่าต้องการระบบที่เข้ามาช่วยบริหารจัดการให้การกระทำความผิดงายขึ้น โดยยึดหลัก “มาเร็ว ไปเร็ว เคลมเร็ว” ระบบดังกล่าวได้เข้ามาช่วยให้นักธุรกิจ นักการเมือง ข้าราชการต่างๆ ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนเป็นเงินสดทันทีและเป็นการยากที่จะตรวจพบหลักฐานการกระทำความผิดได้ เนื่องจากไม่ได้เป็นการชักเงินออกมาจากงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินด้วยเช่นกัน หน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมโครงการและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณก็ต่างให้ความร่วมมือและพยายามบริหารจัดการทุกกิจกรรมให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดอย่างไม่มีที่ติ การคอร์รัปชันรูปแบบใหม่นี้ได้เข้ามาช่วยในการกีดกันคู่แข่งในการประมูลโครงการต่างๆ ของภาครัฐออกไปได้ เนื่องจากการประมูลงานต่างๆ จะเป็นไปได้ในลักษณะของการประมูลรับเหมางานของภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ กล่าวคือ ผู้ประมูลรายใดมีศักยภาพทางการเงินเพียงพอก็จะดำเนินการเหมาซื้อโครงการขนาดใหญ่เข้ามาเป็นของตนทั้งหมด หากใครมีความต้องการโครงการใดก็จะต้องเข้ามาติดต่อขอรับเหมาช่วงต่อจากกลุ่มกิจการดังกล่าวแทนที่จะสามารถประมูลโดยตรงจากภาครัฐ ซึ่งการคอร์รัปชันในลักษณะดังกล่าวเป็นการคอร์รัปชันที่มีการบริหารจัดการ โครงสร้างขององค์กรให้เอื้ออำนวยต่อการกินรวบงบประมาณได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดไม่ให้เหลือรอดไปสู่คู่แข่งได้นอกจากนี้ การคอร์รัปชันยังอาจถูกอธิบายได้ในหลายรูปแบบ โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามขนาดคือ

1.1 การคอร์รัปชันขนาดเล็ก (Petty Corruption)

การคอร์รัปชันในรูปแบบนี้มักจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสังคมแค่เพียงเล็กน้อย โดยมากมักจะเกิดกับข้าราชการชั้นผู้น้อยมากกว่าที่จะเกิดขึ้นอยู่ข้าราชการระดับสูง อันเนื่องมาจากความต้องการเงิน เช่น การติดสินบนเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อหลีกเลี่ยงการชำระค่าปรับตามกฎหมาย ในบางครั้งเจ้าพนักงานกรมศุลกากรก็อาจมีการเรียกรับเงินพิเศษเพื่อปล่อยของในอัตราภาษีที่ต่ำกว่าปกติ อย่างไรก็ตามแม้ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมอาจเกิดขึ้นในขนาดที่เล็กน้อย แต่ในท้ายที่สุดก็อาจส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของประเทศ เช่น ประเทศกรีซ

เช่นเดียวกัน เนื่องจากประเทศชาติอาจสูญเสียภาษีและค่าปรับที่ควรจัดเก็บได้และผลประโยชน์เหล่านั้นอาจไปตกอยู่กับกลุ่มคนบางกลุ่มแทน

1.2 การคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (Grand Corruption)

ในทางตรงกันข้ามกับการคอร์รัปชันขนาดเล็ก การคอร์รัปชันขนาดใหญ่มักจะเกิดขึ้นกับฝ่ายการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงมากกว่า สืบเนื่องจากการคอร์รัปชันในลักษณะนี้มักจะมิเป้าหมายเพื่อผลประโยชน์จำนวนมหาศาล และในท้ายที่สุดก็มักจะจับตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมายไม่ได้

2. การแบ่งคอร์รัปชันออกเป็นระดับดังนี้

2.1 คอร์รัปชันเชิงบุคคล (Incidental)

การคอร์รัปชันรูปแบบนี้เป็นการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นเป็นรายบุคคล โดยรากฐานของปัญหาดังกล่าวเกิดจากคฤธรรมและจริยธรรมเฉพาะบุคคล โดยกลุ่มคนบางกลุ่มอาจทำการเรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่มุ่งหวัง เช่น การติดสินบนเจ้าพนักงานเพื่อให้ได้รับการบริการที่สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยมากการคอร์รัปชันรูปแบบนี้มักเกิดขึ้นในประเทศด้อยพัฒนามากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว

2.2 คอร์รัปชันเชิงสถาบัน (Institutional)

การคอร์รัปชันรูปแบบนี้เป็นการพัฒนามาจากการคอร์รัปชันเชิงบุคคล กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องจะเข้ามาร่วมมือกันเพื่อกระทำการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรของประเทศชาติ เช่น การฮั้วประมูลในโครงการต่างๆ เป็นต้น

2.3 คอร์รัปชันเชิงระบบ (Systematic)

การคอร์รัปชันรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่มีความอันตรายต่อประเทศชาติและสังคมมากที่สุด โดยมากมักเกิดจากความร่วมมือระหว่างข้าราชการระดับสูงของภาครัฐและนักการเมือง โดยการคอร์รัปชันรูปแบบนี้จะทำลายความไว้วางใจของสังคมที่มีต่อภาครัฐ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นไปโดยอาศัยการออกกฎหมายและระเบียบต่างๆ มารองรับกับการกระทำที่ผิดกฎหมายต่างๆ

3. แบ่งตามความอดทนของชุมชน (Community's Tolerance) ที่มีต่อการคอร์รัปชันได้แก่

3.1 คอร์รัปชันสีดำ (Black Corruption) หมายถึง ทุกภาคส่วนในสังคมมองว่าการกระทำหนึ่งสมควรถูกดำเนินและสมควรถูกลงโทษ

3.2 คอร์รัปชันสีเทา (Gray Corruption) หมายถึงการกระทำหนึ่งที่สังคมมีความเห็นคลุมเครือ

3.3 คอร์รัปชันสีขาว (White Corruption) หมายถึงการกระทำหนึ่งสังคมคิดว่าเป็นการกระทำที่สามารถยอมรับได้

4. แบ่งตามตามมิติดังนี้

4.1 คอร์รัปชันในการบริหารราชการแผ่นดิน (Administrative Corruption) เป็นการใช้อิทธิพลที่เกินกว่าอำนาจของกฎหมายในการกำหนดนโยบายและหวังผลประโยชน์บางประการ เช่นการทำโครงการจัดซื้อจัดจ้างให้แก่สมาชิกพรรคพวกของตนเองการซื้อขายตำแหน่งโดยไม่คำนึงถึงหลักการเรื่องความสามารถและคุณธรรมอาศัยเครือข่ายหรือพรรคพวกตนเองเป็นที่ตั้ง

4.2 คอร์รัปชันทางเศรษฐกิจ (Economic Corruption) เป็นการแสวงหากำไรส่วนเกินหรือในทางเศรษฐศาสตร์จะเรียกว่าการแสวงหากำไรส่วนเกินทางเศรษฐกิจ (Rents) เช่นการควบคุมการค้าและการให้สัมปทานผูกขาดแก่สมาชิกพรรคพวกการจัดซื้อจัดจ้างในราคาที่สูงเกินจริงและการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อให้กลายเป็นทรัพย์สินของตนเอง

4.3 คอร์รัปชันทางการเมือง (Political Corruption) เป็นการใช้อำนาจของรัฐบาลโดยขาดคุณธรรมหรืออย่างผิดกฎหมายเพื่อผลประโยชน์ตนเองหรือผลประโยชน์ทางการเมืองและผลประโยชน์ที่ได้นั้นไม่จำเป็นจะต้องเป็นวัตถุดิบทองเสมอไปเช่นการซื้อเสียงในการเลือกตั้งการหลอกลวงด้วยการหาเสียงเกินจริง²⁹

สรุปรูปแบบของการคอร์รัปชันคือ การคอร์รัปชันอาจเกิดขึ้นได้ในหลากหลายรูปแบบเริ่มตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ ซึ่งการคอร์รัปชันขนาดเล็กจะส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมไม่มากนัก ในขณะที่การคอร์รัปชันขนาดใหญ่จะส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติอย่างมาก นอกจากนี้การคอร์รัปชันยังอาจถูกมองว่าเกิดขึ้นได้ทั้งเชิงบุคคล เชิงสถาบัน และเชิงระบบอีกด้วย และการคอร์รัปชันยังอาจถูกรับรู้โดยกลุ่มคนในสังคมโดยแบ่งออกตามสีได้ดังนี้ สีขาว คือ สังคมโดยรวมมองว่าการกระทำดังกล่าวไม่มีความผิด ไม่จำเป็นต้องได้รับการลงโทษ สีดำ คือ สังคมมองว่าเป็นการกระทำผิดอย่างร้ายแรง สมควรแก่การถูกลงโทษ ในขณะที่สีเทา คือ กลุ่มคนบางกลุ่มมองว่าการกระทำดังกล่าวไม่มีความผิด ในขณะที่อีกกลุ่มมองว่าการกระทำดังกล่าวมีความผิดและต้องได้รับการลงโทษ และการคอร์รัปชันโดยส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในรูปแบบของการใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่ไม่ถูกต้อง เพื่อแสวงหาผลประโยชน์เข้าสู่ตนเองและ

²⁹จรัส สุวรรณมาลา, "The Politics of Taxation: A Comparative Perspective," วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 42 (1 มกราคม-มิถุนายน 2555): 156-62.

พวกพ้องเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การเรียกรับสินบนหรือการแต่งตั้งพวกพ้องเข้าดำรงตำแหน่งสำคัญต่างๆ เป็นต้น

องค์ประกอบของการคอร์รัปชัน

องค์ประกอบของการคอร์รัปชัน มีสาเหตุดังนี้

1. ระบบการเมืองและระบบราชการมีเกราะกำบังที่แน่นหนา
2. ภาคประชาชนขาดความเข้มแข็งและขาดผู้นำในการต่อต้านคอร์รัปชันที่แข็งแกร่ง
3. ค่านิยมที่เป็นอุปสรรคฝังรากลึกในสังคม ค่านิยมของคนในสังคมที่เป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมคอร์รัปชัน เช่น ค่านิยมในสังคมอุปถัมภ์
4. การขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ซึ่งปัจจุบันคนในสังคมยังขาดอุดมการณ์และขาดจิตสำนึก เพื่อส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง³⁰

ประเภทของการคอร์รัปชัน

นิพล แสงศรี กล่าวว่า การคอร์รัปชันแบ่งได้หลายประเภท คือ

1. การคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (Grand corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ระดับสูงเพื่อบิดเบือนนโยบายหรือใช้อำนาจรัฐในทางมิชอบ เพื่อให้ผู้นำหรือผู้บริหารประเทศได้รับผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรของชาติ
2. การคอร์รัปชันขนาดเล็ก (Petty corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ระดับกลางและระดับล่างต่อประชาชนทั่วไป โดยการใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในทางมิชอบ กล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่รับเงินแม้จะเป็นจำนวนเงินที่น้อยก็ตาม เพื่อดำเนินการบางอย่างให้กับผู้จ่ายเงิน หรือการคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (big corruption) ซึ่งเจ้าหน้าที่ระดับสูงนิยมใช้ในรูปแบบของสินบนเพื่อโครงการใหญ่ๆ เช่น ห้าง บริษัทต่าง ๆ และยังรวมถึงการให้ของขวัญ (gift) ถือเป็น การคอร์รัปชันอีกประเภทหนึ่ง รวมถึงการให้ตอบแทนในรูปแบบอื่นๆ เช่น การเชิญไปรับประทานอาหาร เพื่อพยายามสร้างความสัมพันธ์อันไกล

³⁰ศิริวรรณ มนอัคระผดุง, "สถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย," วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ 2, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2555): 5-6.

3. การติดสินบน (Bribery) เป็นการเสนอ การให้ หรือสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ ทั้งในรูปของเงิน สิ่งของและสิ่งตอบแทนต่างๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี

4. การยักยอก (Embezzlement) คือ การที่พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรนำเงิน หรือสิ่งของที่ได้รับมอบหมายให้ใช้ในราชการ มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

5. การอุปถัมภ์ (Patronage) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวกด้วยการคัดเลือกบุคคลจากสายสัมพันธ์ทางการเมือง (Connection) เพื่อเข้ามาทำงานหรือเพื่อให้รับผลประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม

6. การเลือกที่รักมักที่ชัง (Nepotism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวก โดยเจ้าหน้าที่จะใช้อำนาจที่มีในการให้ผลประโยชน์หรือให้หน้าที่การงานแก่เพื่อน ครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิด โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม

7. ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest) คือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว กับผลประโยชน์ส่วนรวม³¹

ส่วน พัก ฮัง โม (Pak Hung Mo) ได้แบ่งคอร์รัปชันออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. การติดสินบน

การติดสินบนเริ่มต้นตั้งแต่กระบวนการใช้อำนาจที่ได้มาโดยตำแหน่งในทางที่ผิด เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ การติดสินบนนับได้ว่าเป็นรูปแบบของการคอร์รัปชันที่พบเจอใน โดยทั่วไปในทุกประเทศทั่วโลก อย่างไรก็ตามการคอร์รัปชันไม่ได้จำกัดเฉพาะในรูปแบบของตัวเงิน หากแต่ยังรวมไปถึงการติดสินบนในรูปแบบที่ไม่ใช่ตัวเงินด้วยเช่นกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดสำหรับการติดสินบนคือ การให้เงิน การให้ของขวัญ การให้หุ้นของบริษัทและผลประโยชน์ทางการเมือง

2. การยักยอก การขโมย และการโกง

การยักยอกและการขโมยสามารถอธิบายได้ว่าเป็นการเข้าถึงทรัพย์สินของผู้อื่นอย่างผิดกฎหมาย เช่น การนำทรัพย์สินของชาติไปเป็นของตนเอง เป็นต้น ในขณะที่การโกงหมายถึง ความพยายามในการโน้มน้าวจิตใจของเจ้าของทรัพย์สินให้ทำการถ่ายโอนทรัพย์สินของ

³¹นิพล แสงศรี, "คอร์รัปชัน (การทุจริตที่ต้องห้าม), เข้าถึงเมื่อ 24 สิงหาคม 2559, เข้าถึงได้จาก," <http://www.islammore.com/view/3434>.

ตนเป็นผู้ที่มีความมุ่งหวังจะ โกง โดยอาจจะกระทำผ่านบริษัทที่ได้ตั้งขึ้นสำหรับการรับโอนทรัพย์สิน โดยเฉพาะ จากนั้นกระบวนการต่อเนื่องจะเกิดขึ้น โดยจะมีการ โอนทรัพย์สินจากบริษัทดังกล่าวเข้าสู่กระเป๋าส่วนตัวของผู้ที่ทำการ โกงเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ โดยส่วนมากการกระทำเช่นนี้จะเกิดขึ้นกับฝ่ายการเมืองซึ่งสามารถใช้อำนาจในการ โอนถ่ายทรัพย์สินของรัฐเข้าเป็นของตนโดยไม่มีผู้ใดกล้าตรวจสอบเสียมากกว่า

3. การข่มขู่

ในขณะที่การตัดสินใจเป็นการชักชวนให้ร่วมกระทำการคอร์รัปชันเพื่อแลกกับผลประโยชน์ร่วมกันบางประการ แต่การข่มขู่นับได้ว่าเป็นการคุกคามเพื่อบังคับให้ผู้อื่นกระทำตามที่ตนต้องการ โดยการข่มขู่และการคุกคามอาจมาได้ในรูปแบบของการทารุณหรือการเผยแพร่ความลับบางประการของผู้อื่น การข่มขู่อาจเกิดขึ้นได้แม้กระทั่งในโรงพยาบาลโดยความพยายามที่จะคุกคามผู้ให้บริการทางการแพทย์เพื่อให้ตน ได้รับการบริการที่รวดเร็วกว่าผู้ป่วยท่านอื่น³²

วิทยากร เชียงกุล แบ่งประเภทของคอร์รัปชันไว้ 3 ประเภท ได้แก่

1. การคอร์รัปชันขนาดเล็ก (petty corruption) คือการรับเงินที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นจำนวนเงินที่ไม่มากนัก เพื่อดำเนินการบางอย่างให้กับผู้ที่ให้เงิน
2. การคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (big corruption) ซึ่งมักเป็นการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ระดับสูง ที่รับเงินในรูปแบบของสินบนเป็นเงินจำนวนสูง และโครงการต่าง ๆ
3. การให้ของขวัญ (gift) เป็นการคอร์รัปชันอีกประเภทหนึ่ง เป็นการให้ตอบแทนแบบรูปแบบสิ่งของ หรืออันใกล้ซิดการให้ตอบแทนแบบรูปแบบอื่น ๆ เช่นการเชิญไปรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นการพยายามสร้างความสัมพันธ์³³

สรุปประเภทของการคอร์รัปชัน

การคอร์รัปชันอาจเกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการชักยอก การคดโกงหรือแม้กระทั่งการข่มขู่ ซึ่งการคอร์รัปชันในแต่ละประเภทก็จะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันไปบ้างเล็กน้อย อย่างไรก็ตามจุดร่วมที่เหมือนกันคือ การใช้อำนาจไปในทางมิชอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์เข้าสู่ตนเองและพวกพ้องเป็นประการสำคัญ

³² Pak Hung Mo, "Corruption and Economic Growth," **Journal of Comparative Economics** 29, 1 (March 2001): 66-79.

³³ วิทยากร เชียงกุล, "วงจรคอร์รัปชัน, เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก," <http://www.anticorruption.in.th/2016/th/detail/135/5/วงจรคอร์รัปชัน>.

แนวคิดเกี่ยวกับเหตุแห่งการคอร์รัปชัน

สาเหตุการคอร์รัปชัน

มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการคอร์รัปชันไว้มากมายหลายท่าน ดังนี้

วิทยากร เชียงกุล เห็นว่าปัจจัยเงื่อนไขที่เอื้อต่อการคอร์รัปชัน ได้แก่

1. การรวบอำนาจการตัดสินใจที่ไม่ต้องชี้แจงและแสดงความรับผิดชอบต่อประชาชน
2. ประเทศหรือสังคมไม่มีประชาธิปไตยหรือประชาธิปไตยใช้การไม่ได้เกิดภาวะของการเกิดขาดข้อมูลข่าวสาร
3. รัฐบาลขาดความโปร่งใสในการบริหารประเทศ
4. รัฐบาลถูกหรือละเลยสิทธิการแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคลและสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน
5. รัฐบาลไม่มีความสามารถบอกได้ว่าใครต้องรับผิดชอบอะไร และบริหารการเงินแบบล่าช้าก็เป็นโอกาสและสิ่งส่งเสริมการคอร์รัปชัน
6. มีการลงทุนโครงการใหญ่โดยรัฐ
7. เจ้าหน้าที่รัฐเงินเดือนต่ำ
8. ระบบกฎหมายที่ทำหน้าที่ได้ไม่ดีเพียงพอ กฎหมายอ่อนเกินไป³⁴

เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์และคณะ อธิบายปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ไว้ได้ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย พฤติกรรม จริยธรรม คุณธรรมและอุดมการณ์ของบุคคล เจ้าพนักงานของรัฐบางท่านที่ได้รับเงินเดือนในระดับต่ำมักจะแสวงหาสินบนเนื่องด้วยพฤติกรรมที่มีความโลภเฉพาะคน กลุ่มคนเหล่านี้มีความอยากได้อะไรในสิ่งของบางอย่างซึ่งตนไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะซื้อหาได้ ดังนั้นหนทางที่รวดเร็วที่สุดจึงเป็นการเรียกรับผลประโยชน์บางประการเพื่อตอบแทนกับการให้ประโยชน์ต่างตอบแทนแก่กลุ่มคนผู้มอบสินบนให้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ การฮั้วประมูล โครงการของภาครัฐ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนหนทางต่างๆ เป็นต้น กลุ่มคนที่ไม่มียุทธศาสตร์ในด้านบวกที่จะทำเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติก็มักจะเรียกรับผลประโยชน์เพื่อตนเอง โดยไม่ใส่ใจถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับประเทศชาติ และบางครั้งอาจมีการเรียกรับผลประโยชน์บางส่วนจาก

³⁴วิทยากร เชียงกุล, 28-29, 89.

งบประมาณทั้งหมดที่ผู้ได้รับสิทธิชนะการประมูลได้รับแทนที่จะเรียกรับผลประโยชน์เป็นจำนวนที่แน่นอน

2. ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการเช่นเดียวกัน โดยอาจประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การผูกขาดทางด้านของงบประมาณ ความเข้มแข็งของการบังคับใช้กฎหมายอยู่ในระดับต่ำ รวมถึงระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่นิยมบูชาคนรวยมากกว่าคนที่กระทำความดี ในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำและเป็นการยากที่จะหาเงินจำนวนมากหนทางที่ง่ายที่สุดคือ การย้ายถ่ายทรัพย์สินของประเทศชาติไปเป็นสมบัติส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มของนักการเมืองที่มีอำนาจเด็ดขาดในการควบคุมการออกกฎหมายและระเบียบบังคับต่างๆ เนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าวมีอำนาจอยู่นอกกฎหมายจึงไม่มีใครสามารถหาตัวผู้กระทำความผิดลงโทษได้ ยิ่งไปกว่านั้นอำนาจดังกล่าวยังมาจากการเลือกตั้งของประชาชนอีกด้วย ระหว่างช่วงของการเลือกตั้งจะมีบุคคลบางกลุ่มมาที่บ้านของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งและเสนอผลประโยชน์บางประการให้ผู้เลือกตั้ง เพื่อแลกกับได้รับเลือกตั้งเข้ามามีอำนาจอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความร่ำรวยมั่งคั่งให้แก่กลุ่มการเมืองดังกล่าว และเมื่อกลุ่มนักการเมืองดังกล่าวได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งและก้าวเข้ามามีอำนาจก็จะมีเรียกรับผลประโยชน์และสินบนต่างๆ เพื่อแลกกับการอนุมัติโครงการของภาครัฐ³⁵

ณัฐนันท์ อิศวเลิศศักดิ์และคณะ ได้กล่าวไว้ว่าการคอร์รัปชันสามารถแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภทอันได้แก่ 1. การคอร์รัปชันในรูปแบบที่ผิดต่อหลักกฎหมายของประเทศ และ 2. การคอร์รัปชันในรูปแบบที่ไม่ผิดต่อหลักกฎหมายของประเทศ โดยการคอร์รัปชันรูปแบบแรกนั้นจะมีบทลงโทษระบอบเอาไว้อย่างชัดเจนในตัวของกฎหมาย เช่น การติดสินบนเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีการระบอบโทษไว้อย่างชัดเจนในประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น ในขณะที่การคอร์รัปชันอีกรูปแบบหนึ่งคือ การคอร์รัปชันที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติโทษเอาไว้อย่างชัดเจน เช่น การแต่งตั้งพวกพ้องเข้ารับตำแหน่งต่างๆ เป็นต้น³⁶

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์และคณะ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับเหตุแห่งการคอร์รัปชันไว้ว่า เป็นการคอร์รัปชันที่เกิดจากความร่วมมือกันของภาคเอกชนและเจ้าพนักงานของภาครัฐผ่านการใช้กฎหมายเข้ามาสนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าว สภาวะแวดล้อมการแข่งขันทางธุรกิจ

³⁵เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ, **โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย** (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553), 1-5.

³⁶ณัฐนันท์ อิศวเลิศศักดิ์และคณะ, 38.

ที่ยากลำบากเป็นแรงผลักดันให้ภาคเอกชนกระทำการคอร์รัปชัน ดังนั้นบางหน่วยงานเอกชนจึงมีการยินยอมพร้อมใจที่จะเสนอผลประโยชน์บางประการเพื่อแลกกับการอำนวยความสะดวกในการกระทำการใดๆ เพื่อผลประโยชน์ของหน่วยงานและให้สามารถก้าวนำคู่แข่งทางธุรกิจได้ โดยมากการคอร์รัปชันในรูปแบบนี้มักจะเกิดขึ้นในประเทศที่ด้อยพัฒนามากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว³⁷

กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐและคณะ พบว่าการคอร์รัปชันในแวดวงราชการไทยประกอบด้วย 3 มิติหลัก อันได้แก่ 1. มิติทางด้านการเมือง 2. มิติทางด้านเศรษฐกิจและ 3. มิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยมีมิติทางด้านการเมืองมักจะเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารราชการแบบระบบอุปถัมภ์ (the Patron-Client system) ระบบดังกล่าวเป็นเหตุประการสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการคอร์รัปชันในมิติทางด้านการเมืองอย่างมากมาย ผู้มีอำนาจมักจะให้การช่วยเหลือพวกพ้องของตนให้ก้าวขึ้นมามีอำนาจในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพื่อแลกกับผลประโยชน์บางประการที่จะได้รับจากการสนับสนุนให้พวกพ้องเข้ามามีอำนาจในตำแหน่งนั้นๆ นอกจากนี้ระบบอาวุโสยังมีผลกระทบอย่างมากต่อการตัดสินใจกระทำการคอร์รัปชัน สืบเนื่องจากการสั่งสอนของสังคมไทยและสังคมเอเชียที่มุ่งเน้นให้ผู้ย่อยเคารพผู้ที่อาวุโสกว่าตน และปลูกฝังความเชื่อที่ว่า หากต้องการจะเติบโตในสายงานอาชีพของตนต้องให้การเคารพยำเกรงผู้หลักผู้ใหญ่ ใครก็ตามที่ไม่ปฏิบัติตามความเชื่อดังกล่าวจะถูกแซ่เจ้งไม่ให้เติบโตในหน้าที่การงาน ในมิติทางด้านเศรษฐกิจได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างในระดับต่ำก็เป็นแรงผลักดันหนึ่งซึ่งกระตุ้นให้เกิดการคอร์รัปชัน เนื่องด้วยธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการสร้างความสะดวกสบายให้แก่ตนเองและครอบครัว ในมิติสุดท้ายคือ มิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรม สืบเนื่องจากความเชื่อของผู้คนในสังคมทุกวันนี้ที่เชื่อว่าการที่มีทรัพย์สินมากมายจะช่วยให้เกิดการยอมรับจากสังคมโดยรอบมากกว่าการเชื่อว่าคุณสมบัติที่ได้กระทำจะส่งผลให้ผู้คนให้การยอมรับ จากเหตุต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นแรงผลักดันให้ผู้คนกระทำการคอร์รัปชันแม้รู้ดีว่าจะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย³⁸

ดาห์สตรอม (Dahlström) จากมหาวิทยาลัย Jönköping International Business School ในประเทศสวีเดน ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเหตุแห่งการคอร์รัปชันเอาไว้หลากหลายประการด้วยกัน โดยอาจอธิบายได้ดังนี้

³⁷เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และคณะ, "รายงานการวิจัย ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน," (กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช., 2554), 19.

³⁸กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐและคณะ, 61.

1. เจ้าหน้าที่งานบังคับใช้กฎหมายเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่าเป็นกลุ่มคนที่มีผลกระทบต่อการคอร์รัปชันในระบบเศรษฐกิจอย่างมาก แม้ว่าจะมีความพยายามแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน แต่ผลลัพธ์ที่ได้ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยปัญหาการคอร์รัปชันยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกวันและทุกประเทศทั่วโลก

2. สายสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ส่งผลให้การคอร์รัปชันเกิดขึ้นได้โดยง่าย โดยความยากง่ายในการคอร์รัปชันโดยอาศัยสายสัมพันธ์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับโครงสร้างขององค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานภาครัฐ โครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐโดยมากจะเป็นแบบการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ซึ่งส่งผลให้ผู้กุมอำนาจมีอำนาจที่เบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการออกนโยบายและการตัดสินใจอนุมัติโครงการต่างๆ ในท้ายที่สุดจึงส่งผลให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐมักจะได้รับผลประโยชน์มากมายระหว่างการดำรงตำแหน่งและสร้างความมั่งคั่งและสุขสบายไปจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน โดยไม่มีบทลงโทษตามกฎหมายใดๆ สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

3. อิสรภาพของสื่อเป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ในประเทศที่อิสรภาพของสื่ออยู่ในระดับสูงอาจบ่งชี้ได้ถึงอัตราการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในระดับที่ต่ำกว่าประเทศที่อิสรภาพของสื่ออยู่ในระดับต่ำ สืบเนื่องจากการที่สื่อมีความเชี่ยวชาญและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผิดปกติของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของภาครัฐได้ง่ายกว่าการที่ประชาชนธรรมดาจะสามารถเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูลเหล่านั้นได้ การที่อิสรภาพของสื่อมีส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน รวมถึงความน่าจะเป็นที่วิธีแก้ไขปัญหานั้นจะได้ผลก็เป็นผลมาจากบทลงโทษที่ได้บัญญัติไว้ของภาครัฐ เช่น ประเทศหนึ่งมีอิสรภาพของสื่ออยู่ในระดับสูง สื่อสามารถดำเนินการตรวจสอบได้อย่างเต็มที่ รวมถึงการนำเสนอข่าวก็จะไม่ถูกฝ่ายการเมืองหรือข้าราชการฟ้องร้อง ในทางกลับกันประเทศที่มีอิสรภาพของสื่ออยู่ในระดับต่ำ สื่อจะไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบเรื่องต่างๆ ได้อย่างอิสระ และอาจเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องหรือจับกุมหากเปิดเผยข้อมูลลับที่อาจเชื่อมโยงและชี้มูลความผิดไปยังผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ เป็นต้น ดังนั้นจึงไม่มีใครกล้าที่จะดำเนินการตรวจสอบและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความผิดเหล่านั้นในประเทศที่อิสรภาพของสื่ออยู่ในระดับต่ำ

4. โครงสร้างสารสนเทศพื้นฐานก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะลี้ไปเสียมิได้สำหรับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ในประเทศที่มีระบบสารสนเทศขั้นเยี่ยมมีแนวโน้มที่จะสามารถแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันได้ง่ายกว่าประเทศที่ระบบสารสนเทศไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ สืบเนื่องจากระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ง่ายและมี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องออกจากบ้าน ดังนั้นกลุ่มคนเหล่านี้ก็จะสามารถดำเนินการตรวจสอบและติดตามกิจกรรมต่างๆ ของภาครัฐ รวมถึงแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดได้ง่ายดายโดยไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนต่อผู้รับเรื่องร้องเรียนได้³⁹

จฮา (Jha) จากมหาวิทยาลัยแห่งรัฐหลุยส์เซียน่าแสดงให้เห็นถึงมุมมองและวิธีการคิดที่แตกต่างออกไปในด้านของเหตุแห่งการคอร์รัปชัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพศกับการคอร์รัปชัน ในอดีตถูกมองว่ามักจะมีผลเกี่ยวเนื่องกันในเพศชายเสียมากกว่า และโดยมากมักจะเกิดขึ้นกับเพศชายที่ดำรงอยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจมากพอจะกระทำการใดๆ โดยที่ไม่มีผู้ใดกล้าตรวจสอบ อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่เพศหญิงเริ่มเข้ามามีบทบาทในด้านของเศรษฐกิจและการเมืองเพิ่มมากขึ้น ผลลัพธ์ก็ได้แสดงให้เห็นว่าเพศหญิงในสายของการใช้แรงงานและการทำงานในหน่วยงานภาครัฐมีความสัมพันธ์กับการคอร์รัปชันในเชิงลบ หมายความว่าเพศหญิงเมื่อยิ่งขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นจะมีแนวโน้มที่จะทำการคอร์รัปชันน้อยลงไปเท่านั้น⁴⁰

2. สื่อสังคมออนไลน์ก็นับได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการต่อต้านการคอร์รัปชันในโลกยุคปัจจุบัน สืบเนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประชาชนก็จะสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ง่ายกว่าในอดีต จึงส่งผลให้ประชาชนสามารถใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเข้ามาช่วยในการตรวจสอบและติดตามกิจกรรมที่ไม่ปกติของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามกลวิธีในการคอร์รัปชันก็ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาจากการพัฒนานวัตกรรมดังกล่าว⁴¹

3. ระบบกฎหมายที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศย่อมส่งผลถึงผลลัพธ์ที่แตกต่างกันในด้านของการต่อต้านการคอร์รัปชัน ในประเทศอย่างสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศญี่ปุ่น และประเทศรัสเซียมีการบัญญัติบทลงโทษสำหรับผู้เสนอสินบนเอาไว้รุนแรงกว่าผู้ที่รับสินบนในทางกลับกันประเทศอย่างประเทศอินเดีย ประเทศเยอรมัน ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษมีการบัญญัติบทลงโทษเอาไว้เท่าๆ กันทั้งผู้เสนอและผู้รับสินบนต่างๆ⁴²

³⁹Tobias Dahlstrom, "Causes of Corruption," **JIBS Dissertation Series**, no. 059 (2009): 46-47.

⁴⁰Chandan Kumar Jha, **Essays on Corruption** (The Department of Economics: Louisiana State University, 2015), 5-6, 21-22.

⁴¹Ibid., 7-8.

⁴²Ibid., 10.

องค์กรการเงินระหว่างประเทศยังได้กล่าวถึงเหตุแห่งการคอร์รัปชันเอาไว้ว่า ประกอบด้วย

- 1.คุณภาพของระบบราชการ
- 2.ระดับของผลตอบแทนที่จ่ายโดยภาครัฐ
- 3.บทลงโทษที่ไม่เข้มแข็ง
- 4.การควบคุมสถาบันต่าง ๆ
- 5.ความโปร่งใสของกฎหมาย⁴³

ฉันทิร เตโชและคณะ กล่าวว่า คอร์รัปชันมีโครงสร้างรากฐานอันแข็งแกร่งและดำรงอยู่ในปัจจุบันนี้ มีสาเหตุการคอร์รัปชันที่พบในสังคมจำแนกได้ 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านเศรษฐกิจและการครองชีพ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายของรัฐเป็นสิ่งล่อใจประชาชนซื้อความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีรายได้ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับรายจ่าย

2. ด้านระบบบริหารราชการ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาบกพร่องไม่กำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบวินัย ทำให้เกิดการคอร์รัปชันและการขาดดุลแห่งอำนาจในการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นทำให้การควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง เกิดการคอร์รัปชันในวงราชการได้ง่าย รวมทั้งการเกรงใจและเกรงกลัวผู้บังคับบัญชา ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ ไม่ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

3. ด้านสังคมวัฒนธรรมและศีลธรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดคุณธรรม เจ้าหน้าที่ของรัฐชั้นผู้ใหญ่คอร์รัปชันแล้วไม่ถูกจับ จึงเป็นตัวอย่างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชั้นผู้น้อยทำตาม สังคมไทยเน้นวัตถุนิยมมากกว่าความดีงาม ศีลธรรม เงินคือสิ่งที่เป็นคุณค่าของสังคม เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้จ่ายฟุ่มเฟือยทางด้านอุปโภคบริโภค จึงต้องดิ้นรนด้วยวิธีการคอร์รัปชัน

4. ด้านกฎหมายและวิธีพิจารณา ได้แก่ การลงโทษทางวินัยมีความยุ่งยากในการหาพยานหลักฐาน เพราะมีระเบียบขั้นตอนมากมายในการสอบสวน การพิสูจน์การคอร์รัปชันต้องมีหลักฐานอย่างชัดเจนซึ่งยากแก่การพิสูจน์ทั้งนี้การคอร์รัปชันจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับโครงการ

⁴³ Vito Tanzi, **Corruption around the World: Causes, Consequences, Scopes, and Cures** (Washington: International Monetary Fund, 1798), 10-20.

พัฒนาขนาดใหญ่ เช่น โครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเช่น เขื่อน ท่าอากาศยาน ถนน หลวง ทางรถไฟ หรือ ระบบการคมนาคมและการขนส่งต่างๆ⁴⁴

กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐและคณะได้กล่าวถึงสาเหตุหลักของการคอร์รัปชันในวงราชการไทยพบว่า มีสาเหตุจาก3สาเหตุหลัก ดังนี้

1.สาเหตุของการคอร์รัปชันในวงราชการไทยมีดังนี้

1.1 สาเหตุทางการเมือง อภิปรายผลได้ว่าระบบอุปถัมภ์ (patron-client relationship) เป็นสาเหตุทางการเมืองที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันในวงราชการไทยมากที่สุดเกิดจากระบบใหญ่ 2 ประการได้แก่ 1) ระบบอาวุโสและ 2) ระบบบุญคุณทำให้เกิดการจุนเจือเกื้อหนุนในระบบราชการนอกจากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยพบว่าถ้าในระบบยังมีการจับมือหรือร่วมโกงให้เกิดปัญหาการคอร์รัปชันจะต้องประกอบไปด้วย3ฝ่ายหลักคือ 1) นักการเมือง 2) ข้าราชการและ 3) นักธุรกิจส่วนประชาชนนั้นเป็นเพียงเครื่องมือของนักการเมืองในการซื้อสิทธิขายเสียงเพื่อเข้ามามีอำนาจผูกขาดเกี่ยวกับงบประมาณและโครงการต่างๆอย่างไรก็ตามฝ่ายการเมืองไม่แสดงเจตจำนงอย่างเด่นชัดในการประกาศเป็นวาระแห่งชาติเพื่อต่อสู้กับการคอร์รัปชันในวงราชการไทยอย่างเด็ดขาดถ้าประกาศต่อต้านการคอร์รัปชันในหน่วยงานราชการอย่างจริงจังก็จะโยงไปถึงนักการเมืองด้วยเพราะฉะนั้นพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่มีพรรคใดที่สนับสนุนเรื่องการต่อสู้การคอร์รัปชัน

1.2 สาเหตุทางด้านเศรษฐกิจสามารถสรุปสาเหตุทางด้านเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันในวงราชการไทยหลัก ๆ ได้แก่ค่านิยมแบบทุนนิยมไม่รู้จักพอของผู้มีอำนาจเจ้าหน้าที่รัฐรับสินบนบางครั้งภาคธุรกิจเป็นผู้เสียผลประโยชน์ผู้มีอำนาจเอื้อผลประโยชน์เงินเดือนข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐน้อย

1.3 สาเหตุทางด้านสังคมและวัฒนธรรมสามารถสรุปสาเหตุทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันในวงราชการไทยหลัก ๆ ได้แก่การมีทัศนคติหรือค่านิยมของประชาชนที่เห็นการคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติการยกย่องเชิดชูคนที่มีเงินเป็นคนดีสังคมมี

⁴⁴ ฅนภัทร เตโชและคณะ, แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย. การศึกษาตามหลักสูตรนักบริหารเชิงยุทธศาสตร์ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับกลาง รุ่นที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554), 10-11.

ความอ่อนแอจากการคอร์รัปชันทำให้ขาดจิตสำนึกจริยธรรมหรือความซื่อสัตย์ลดน้อยลงมีความโลภเข้าครอบงำสังคมพุ่งเพื่อด้วยวัตถุนิยมบริโภคนิยมและเงินตรานิยม⁴⁵

สถาบันพระปกเกล้า กล่าวถึงการคอร์รัปชันไว้ว่า การคอร์รัปชันโดยทั่วไปมักจะมาในรูปแบบของการติดสินบน การใช้อำนาจบาตรใหญ่ การขโมยทรัพย์สินของหน่วยงานรัฐ การใช้งบประมาณของรัฐไปในทางที่ไม่เหมาะสม และการโกงในการเลือกตั้ง การติดสินบน หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งซึ่งเป็นตัวแทนของภาครัฐได้กระทำการใดๆ เพื่อผลประโยชน์ของตน เช่น การเซ็นสัญญาภาครัฐ การหลบเลี่ยงภาษี และการใช้กฎหมายเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง เป็นต้น⁴⁶

ส่วนศิริวรรณ มนอัคระผดุง กล่าวว่า การคอร์รัปชันในปัจจุบันมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ และสาเหตุการคอร์รัปชันที่พบในสังคมสามารถจำแนกได้ 4 ด้าน ซึ่งได้แก่

1. ด้านเศรษฐกิจและการครองชีพ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายของรัฐเป็นสิ่งล่อใจประชาชนซื้อความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีรายได้ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับรายจ่าย

2. ด้านระบบบริหารราชการ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาบกพร่องไม่กำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบวินัย ทำให้เกิดการคอร์รัปชันและการขาดดุลแห่งอำนาจในการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ทำให้การควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง เกิดการคอร์รัปชันในวงราชการได้ง่าย รวมทั้งการเกรงใจและเกรงกลัวผู้บังคับบัญชา ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ ไม่ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

3. ด้านสังคมวัฒนธรรมและศีลธรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดคุณธรรม เจ้าหน้าที่ของรัฐชั้นผู้ใหญ่คอร์รัปชันแล้วไม่ถูกจับจึงเป็นตัวอย่างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชั้นผู้น้อยทำตาม สังคมไทยเน้นวัตถุนิยมมากกว่า ความดีงาม ศีลธรรม เงินคือสิ่งที่เป็นคุณค่าของสังคม เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้จ่ายฟุ่มเฟือยทางด้านอุปโภค บริโภค จึงต้องคืนรนด้วยวิธีการคอร์รัปชัน

4. ด้านกฎหมายและวิธีพิจารณา ได้แก่ การลงโทษทางวินัยมีความยุ่งยากในการหาพยานหลักฐาน เพราะมีระเบียบขั้นตอนมากมายในการสอบสวน การพิสูจน์การคอร์รัปชันต้องมีหลักฐานอย่างชัดเจน ซึ่งยากแก่การพิสูจน์ทั้งนี้การคอร์รัปชันจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับ

⁴⁵ กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐและคณะ, 61.

⁴⁶ สถาบันพระปกเกล้า, "รายงานการวิจัย การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี," (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2545), 6-7.

กิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ เช่น โครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ได้แก่ เขื่อน ท่าอากาศยาน ถนนหลวง ทางรถไฟ หรือ ระบบการคมนาคมและการขนส่งต่างๆ เป็นต้น⁴⁷

เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ กล่าวว่า สาเหตุสำคัญของปัญหาคอร์รัปชันในประเทศไทยเกิดจาก 3 สาเหตุหลัก ได้แก่

ประการแรก ระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในสังคมของกลุ่มประเทศอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมความกตัญญู ค่านิยมการเคารพนับถือผู้ใหญ่โดยเฉพาะประเทศไทยที่ถูกสั่งสอนกันมาว่าให้เกรงกลัวผู้มีอิทธิพล พวกชนชั้นสูง และให้ผู้น้อยต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่โดยไม่มีข้อโต้แย้ง ล้วนแต่เป็นปัญหาสำคัญอันนำไปสู่การคอร์รัปชัน

ประการต่อมา กฎหมายของประเทศไทยยังมีช่องโหว่ให้คนบางกลุ่มอาศัยประโยชน์ในการตัดวงผลประโยชน์ให้พวกพ้องของตนโดยไม่ได้สนใจว่าการกระทำเหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อส่วนรวมและประเทศชาติอย่างไร อีกทั้งการบังคับใช้กฎหมายเมื่อตรวจพบการกระทำความผิดยังไม่มีความเข้มแข็งมากพอ หลายครั้งจะพบได้ว่า เมื่อผู้กระทำความผิดเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ผู้มีอำนาจ หรือผู้มีมั่งมีด้วยทรัพย์สินไม่เคยได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ขณะที่กลุ่มคนที่ไม่ใช่อำนาจ ไม่มีบารมี ไม่มีทรัพย์สินจะได้รับบทลงโทษที่รุนแรงกว่า ส่งผลให้คนกลุ่มแรกไม่มีความยำเกรงต่อกฎหมายบ้านเมืองและตัดวงผลประโยชน์ส่วนตัวต่อไป

ประการสุดท้าย การเปิดเสรีการค้าและระบบทุนนิยมที่ปลูกฝังให้ประชาชนวัดค่าของคนจากทรัพย์สินที่มีมากกว่าจะพิจารณาที่คุณค่าชีวิตที่ได้ทำเพื่อส่วนรวมก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งซึ่งส่งผลให้คนทำการคอร์รัปชันเพื่อสะสมความมั่งคั่งเพื่อให้ผู้คนในสังคมยอมรับ⁴⁸

องค์ประกอบของเหตุแห่งการคอร์รัปชัน

องค์ประกอบของเหตุแห่งการคอร์รัปชันใน 5 ประเด็นหลัก โดยเราอาจใช้ตัวย่อภาษาอังกฤษว่า “IPIPS” ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Innateness)

⁴⁷ศิริวรรณ มนอัคระผดุง, 5-6.

⁴⁸เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์และคณะ, รายงานการวิจัย “โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย: An Assessment of the Corruption Situation in Thailand,” (กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช., 2553), 74.

พฤติกรรมที่ติดตัวมาแต่กำเนิดหรือที่เรียกว่าสันดานนั้น นับได้ว่าเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและไม่สามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงได้ผ่านการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้กล่าวถึงคำว่าสันดานไว้ว่า หมายถึง อุปนิสัยที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด โดยอาจกล่าวถึงได้ทั้งในแง่บวกและในแง่ลบ เช่น สันดานดี สันดานเลว เป็นต้น โดยสันดานนี้เองที่เป็นตัวกำหนดความประพฤติของเจ้าพนักงานของรัฐแต่ละคนซึ่งอาจเป็นเหตุแห่งการคอร์รัปชันและประพฤตินิষอบในแวดวงราชการได้

2. ภาวะกดดันหรือบีบคั้น (Pressure)

ภาวะกดดันหรือบีบคั้นคือ สภาวะแวดล้อมที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่อาจอยู่ได้โดยสบายใจ โดยมากแล้วผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชันมักกระทำไปเนื่องจากตกอยู่ในภาวะกดดันหรือบีบคั้น โดยภาวะดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ดังนี้

2.1 ภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ผู้คอร์รัปชันหรือบุคคลในครอบครัว พ่อ แม่ ลูกเมีย ญาติพี่น้องที่ตัวเองรัก นับถือ มีความจำเป็นต้องใช้เงิน ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น จากการเจ็บป่วยอย่างร้ายแรงหรือได้รับความเดือดร้อนแสนสาหัสจนผู้คอร์รัปชันทนไม่ไหวจำเป็นต้องก่อเหตุคอร์รัปชัน โดยวิธีการต่าง ๆ ขึ้น เพื่อปลดเปลื้องความจำเป็นเหล่านั้น

2.2 ภาวะบีบคั้นทางจิตใจ ผู้คอร์รัปชันถูกผู้บังคับบัญชาสร้างภาวะบีบคั้นทางจิตใจ จนเกิดเป็นความโกรธเกลียด ซึ่งผู้บังคับบัญชา เลยทำร้ายผู้บังคับบัญชาด้วยวิธีการต่าง ๆ อาจโดยกลั่นแกล้งไม่ให้ความร่วมมือ เตาะถ่วงงานหรือสุดท้ายก่อเหตุคอร์รัปชันเสียเองเพื่อให้หายแค้น ฯลฯ เหล่านี้ เป็นต้น ซึ่งสภาพกดดันทางจิตใจ อาจมีสาเหตุอื่นก็ได้ ความรัก โลก โกรธ หลงที่สะสมอยู่ในอารมณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็ล้วนเป็นสาเหตุให้คิดคอร์รัปชันและประพฤตินิষอบต่อหน้าที่ได้เช่นกัน

3. การควบคุมภายใน (Internal Control)

เหตุแห่งการคอร์รัปชันโดยมากมักจะเกิดขึ้นจากตัวบุคคล ซึ่งนับได้ว่าเป็นต้นตอของปัญหา ดังนั้นจึงมีความพยายามคิดค้นหาวิธีในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดให้กระทำความผิดได้ยากยิ่งขึ้น โดยวิธีหนึ่งซึ่งมีการใช้กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคือการออกแบบระบบควบคุมภายในและการป้องกัน โดยการตรวจสอบภายใน เครื่องมือทั้ง 2 ชนิดนี้จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้จะต้องมีการออกแบบให้ทำงานควบคู่กันไป โดยนับว่าการตรวจสอบภายในคือ ฝาแฝดของระบบควบคุมภายใน หากองค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนมีการออกแบบระบบดังกล่าวไว้เป็นอย่างดี ก็จะสามารถลดความเสี่ยงที่บุคลากรจะกระทำ

การคอร์รัปชันลงไปได้ โดยการควบคุมภายในจะมีการวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนและช่องโหว่ขององค์กร ในขณะที่การตรวจสอบภายในจะพยายามค้นหาและแจ้งถึงข้อบกพร่องของระบบไปยังผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ เช่น กฎระเบียบต่างๆ ที่อาจมีช่องโหว่ให้ผู้กระทำความผิดสามารถรอดพ้นจากการถูกตรวจสอบและลงโทษ เป็นต้น

4. บทลงโทษ (Penalty)

การบัญญัติบทลงโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะต่อต้านการคอร์รัปชัน ระดับความรุนแรงของบทลงโทษที่แตกต่างกันสามารถประยุกต์ใช้กับระดับความรุนแรงของการคอร์รัปชันที่แตกต่างกันได้ อีกทั้งความแตกต่างของมูลค่าความเสียหายจากการคอร์รัปชัน รวมถึงจำนวนของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการคอร์รัปชันก็ควรจะมีบทลงโทษที่แตกต่างกันไปเช่นเดียวกัน

5. ทักษะ (Skill)

การคอร์รัปชันบางประเภทนั้นสามารถกระทำได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยทักษะพิเศษใดๆ ดังเช่นการคอร์รัปชันในระดับเล็กน้อยหรือการประพฤติมิชอบที่ไม่ร้ายแรงก็สามารถทำได้โดยง่าย เช่น การขยอกเงินทองหรือทรัพย์สินของภาครัฐไปเป็นของตน โดยอาจใช้วิธีเพียงการหยิบฉวยเอาไปเป็นของตนเองอย่างดื้อๆ เป็นต้น ในทางกลับกัน การคอร์รัปชันในระดับใหญ่ เช่น การคอร์รัปชันของนักการเมือง หรือการใช้กลวิธีทางภายีในการฉกชิงผลประโยชน์ของประเทศนับได้ว่าเป็นการคอร์รัปชันที่ต้องอาศัยทักษะเฉพาะ ดังนั้นหากไม่ใช่ผู้ที่มีเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจริงๆ ก็ไม่อาจจะกระทำการคอร์รัปชันในระดับใหญ่ได้โดยง่าย เนื่องจากการคอร์รัปชันในระดับนี้มักจะเป็นการอาศัยช่องโหว่ทางกฎหมายเพื่อตัดดวงผลประโยชน์ของชาติเสียมากกว่า

นอกเหนือไปจากสิ่งที่ได้กล่าวถึงไปข้างต้น นักวิชาการบางท่านยังได้มีการเสนอว่าการคอร์รัปชันนั้นมีความเชื่อมโยงกับระบบอีกด้วย โดยระบบที่มีผลกระทบอย่างมากต่อการคอร์รัปชันคือ ระบบอุปถัมภ์หรือระบบค้ำชูเกื้อหนุนนั่นเอง

ลักษณะของระบบอุปถัมภ์ได้มีการกำหนดไว้ 7 ประการดังนี้

1. สำหรับระบบอุปถัมภ์นั้น ระดับของความสัมพันธ์ระหว่างระดับเจ้านายและระดับลูกน้องจะมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละท่าน โดยความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายและลูกน้องจะมีมากเมื่อนายกับลูกน้องมีความสนิทชิดชอบมากที่สุดและลดน้อยลงเมื่อความสัมพันธ์นั้นห่างออกไป จวบจนถึงลูกน้องที่ไม่มีความสนิทสนมเป็นพิเศษ ดังนั้นลูกน้องที่มีความสนิทสนมกับนายมากก็ย่อมได้รับโอกาสในการเติบโตในสายงานอาชีพมากกว่าผู้อื่น

2. ลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปในแนวดิ่ง คือผู้มีอำนาจหรือผู้ใหญ่เป็นผู้ให้แก่ผู้น้อย โดยการให้นั้นอาจจะเป็นไปได้ทั้งในรูปแบบของตัวเงินหรืออาจไม่ใช่ตัวเงิน แต่เป็นการสนับสนุนให้สามารถขึ้นดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นได้

3. ในระบบอุปถัมภ์จะเน้นความสำคัญที่ตัวบุคคลมากกว่าหลักการ
4. มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันในลักษณะต่างตอบแทน
5. เป็นระบบที่มีการคอร์รัปชันแฝงตัวอยู่

6. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนายกับลูกน้องมีความเปราะบางขาดความจริงใจและอาจเปลี่ยนแปลงได้ มีการเลือกผู้อุปถัมภ์ ผู้รับอุปถัมภ์ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ อำนาจ ความมั่นคง เช่น เมื่อนายมีอำนาจมาก ก็จะมีลูกน้องบริวารมาก ในทางกลับกันเมื่ออำนาจถดถอยลง ลูกน้องก็จะลดน้อยลงตามอำนาจที่หายไป

7. มีการสร้างระบบอุปถัมภ์ย่อย

แอนวิกและคณะ (Andvig, et al) กล่าวสนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ไว้ว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน เนื่องจากระบบอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดอำนาจและเอื้อให้เกิดการใช้อำนาจไปในทางที่ผิด โดยมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าการคำนึงถึงประเทศชาติ อีกทั้งยังก่อให้เกิดความลำเอียงในการจัดสรรทรัพยากร เนื่องจากผู้มีอำนาจจะเลือกจัดสรรทรัพยากรที่มีความสำคัญให้แก่ผู้ที่มีความใกล้ชิดเป็นลำดับแรกก่อนเสมอ⁴⁹

เวอร์เนอร์ (Werner) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคอร์รัปชันไว้ 9 ประการ ได้แก่

1. ความสัมพันธ์ภายใต้ระบบอุปถัมภ์
2. ความไม่เท่าเทียมกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
3. ความแตกต่างของระดับชนชั้นทางสังคม
4. ความไม่สมดุลระหว่างอำนาจในการควบคุมและตรวจสอบโดยภาครัฐ
5. การบังคับใช้กฎระเบียบที่ไม่เท่าเทียมกัน
6. ความขาดแคลนทางด้านเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อที่สูง
7. การคอร์รัปชันโดยนักการเมือง
8. ความอ่อนแอของระบบป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน

⁴⁹Jens Christopher Andvig et al, **Corruption: A Review of Contemporary Research** (Norway: Chr. Michelsen Institute, 2001), 4-8.

9. ความพยายามในการเพิ่มบทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนให้การประกันสุขภาพของประชาชนมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น⁵⁰

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ กล่าวว่าการคอร์รัปชันมีความแข็งแกร่งมากขึ้นสืบเนื่องจากเหตุผล 4 ประการ ได้แก่

1. ระบบการเมืองและระบบราชการ
2. ระบบต่อต้านการคอร์รัปชันภาคประชาชนมีความอ่อนแอ
3. ค่านิยมของสังคมไทยบางประการสนับสนุนให้กลุ่มคนบางกลุ่มกระทำการคอร์รัปชันอย่างไร้ความอาย

4. ความสำนึกในผลประโยชน์ของประเทศชาติอยู่ในระดับต่ำ⁵¹

เดวิส และ รูห์ (Davis and Ruhe) ได้กล่าวถึงการคอร์รัปชันไว้ในวารสารชื่อ “Perceptions of Country Corruption: Antecedents and Outcomes” ซึ่งมีการประเมินการรับรู้เกี่ยวกับการคอร์รัปชันของประเทศในมุมมองของนานาชาติ รวมถึงลักษณะทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป การคอร์รัปชันได้ถูกประเมินความสัมพันธ์ทั้งในมุมมองของลักษณะทางวัฒนธรรม รวมถึงศักยภาพของประเทศทางด้านเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นการประเมินผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ความเสี่ยงต่างๆ การค้าระหว่างประเทศ รวมถึงการลงทุนของชาวต่างชาติ⁵²

การประชุมทางด้านการป้องกันการคอร์รัปชันที่ถูกจัดขึ้นโดยสภาสหประชาชาติ ครั้งที่ 11 ได้กล่าวถึงค่านิยมของคำว่าคอร์รัปชันไว้ว่ามีเหตุจากปัจจัยดังนี้

1. โอกาส เช่น ช่องโหว่ของกฎหมายก็เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการคอร์รัปชันมากขึ้น
2. สถานะต้นตัว ในบางสถานการณ์อาจมีการกระตุ้นให้เกิดการคอร์รัปชันขึ้นได้ เช่น คุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐาน เป็นต้น

⁵⁰Simcha B. Werner, "New Directions in the Study of Administrative Corruption," **Public Administration Review** 43,2 (March-April 1983): 146-56.

⁵¹เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, **กลเม็ดเด็ดพิกลคอร์รัปชัน** (กรุงเทพฯ: บริษัทจำกัดซัคเซสมีเดีย, 2004), 22-26.

⁵²James H. Davis and John A. Ruhe, "Perceptions of Country Corruption: Antecedents and Outcomes," **Journal of Business Ethics** 43, 4, (2003): 275-88.

3. ความเสี่ยง

4. ความเชื่อศรัทธา⁵³

สถาบันพระปกเกล้าได้กล่าวถึงเหตุแห่งการคอร์รัปชันไว้ว่ามีเหตุจากปัจจัยดังนี้

1. เหตุจากปัจจัยด้านการเมือง
2. เหตุผลทางด้านกฎหมาย
3. เหตุจากระบบราชการ
4. เหตุจากสภาพเศรษฐกิจ⁵⁴

แนวคิดและทฤษฎีการป้องกันการคอร์รัปชัน

แนวทางการป้องกันการคอร์รัปชัน

เพรสแมนและ วิลด์ฟสกี (Pressman and Wildavsky) สองนักวิชาการที่ได้คิดค้นทฤษฎีตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interaction Between Factor Model) ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกและจุดประกายของการศึกษานโยบายไปปฏิบัติเพื่อป้องกันการคอร์รัปชันให้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งการศึกษานโยบายไปปฏิบัติได้รับการยอมรับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน โดยสามารถจำแนกให้เห็นชัดเจนได้ดังนี้

ประการแรก การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ประการที่สอง กระบวนการหลักในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างการกำหนดเป้าประสงค์ของนโยบายและการปฏิบัติเพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามาตรการในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย ในกรณีนี้เป้าประสงค์จึงเป็นเสมือนเข็มมุ่งของการปฏิบัติ ดังนั้นการกำหนดเป้าประสงค์ จึงต้องคำนึงถึงความชัดเจน ความเที่ยงตรงในการแก้ไขปัญหาและ

⁵³Office of the Justice Affairs, "Synergies and Responses: Strategic Alliances in Crime Prevention and Criminal Justice," (paper presented at the meeting of Office of the Justice Affairs., April 18-25, 2005).

⁵⁴Ibid.

ความเป็นไปได้ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ส่วนการปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์จะต้องประกอบด้วยบุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญเหมาะสม มีทรัพยากรที่เพียงพอต่อการปฏิบัติ บุคลากรมีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจน และ ผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำสามารถกระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติมีความตั้งใจและความเชื่อมั่นที่จะกระทำงานให้ประสบความสำเร็จ

ประการที่สาม การประเมินผลสำเร็จเป็นการกำหนดกรอบในการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความชัดเจน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จให้ชัดเจนเป็นที่ยอมรับแก่ผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นการประเมินผลสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงต้องมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งหมายความว่า การประเมินผลจะต้องกระทำอย่างเป็นระบบถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินผล (Method) เพื่อให้การประเมินผลสำเร็จสามารถระบุระดับของความสำเร็จได้อย่างชัดเจน และสามารถให้ข้อเสนอแนะได้ว่ามีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างในระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง

ประการที่สี่ การแปลงความเป็นนามธรรมของเป้าประสงค์ไปสู่ความเป็นรูปธรรมที่มีความเฉพาะเจาะจงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งผู้รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจในการกระทำดังกล่าว เพื่อให้ผู้ปฏิบัติปราศจากความคลุมเครือและมีความชัดเจนต่อภารกิจที่ตนต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ อาจกล่าวได้ว่าการตัดสินใจในขั้นตอนนี้เป็นส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุดส่วนหนึ่งในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ประการสุดท้าย การนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับบุคลากรที่ร่วมรับผิดชอบจำนวนมาก ทั้งบุคลากรภายในหน่วยงานเดียวกันและบุคลากรระหว่างหน่วยงานที่ต้องทำงานประสานกัน ดังนั้นการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันทั้งระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงานเดียวกันและระหว่างหน่วยงานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะถ้าบุคลากรผู้ปฏิบัติขาดความร่วมมือที่ดีต่อกันหรือขาดความเข้าใจต่อความสำคัญในการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดหรือเกิดความขัดแย้งในระหว่างผู้ปฏิบัติงาน สิ่งเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นความร่วมมือด้วยความเข้าใจต่อการบรรลุเป้าประสงค์ร่วมกัน จะส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าในความหมายนี้ ได้เน้นความสำคัญในเรื่องกระบวนการอย่างชัดเจนและแสดงให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิตของกระบวนการทางการเมืองและการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นโอกาสแรกที่จะได้นำการตัดสินใจเลือกทางนโยบายไปปฏิบัติใน

สถานการณ์ที่เป็นจริง และขั้นตอนทั้งหมดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็น การสังเคราะห์และแสดงให้เห็นถึงความหวังในการแก้ไขปัญหาของสังคม ความกลัวเกี่ยวกับ อุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน และจินตนาการของผู้มีส่วนร่วมที่ต้องการจะเน้น การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจึง ครอบคลุมกระบวนการแปลงนโยบายที่เป็นนามธรรมให้เป็นแผนงานรูปธรรมที่สามารถนำไป ปฏิบัติและตรวจสอบระดับความสำเร็จได้ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการวิเคราะห์นโยบายเพื่อนำ ไปสู่การบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน⁵⁵

วิทยาการ เชียงกูล ได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันคอร์รัปชันใน สังคมไทยไว้ 3 แนวทางดังนี้

1. การปฏิรูปการเมือง ให้เป็นประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมได้มากกว่าแค่ การเลือกตั้ง ให้ประชาชนมีสิทธิและอำนาจในการจัดตั้งองค์กรอิสระที่เป็นกลางมาตรวจสอบและ ถอดถอนนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐที่คอร์รัปชันคอร์รัปชันได้

2. การปฏิรูปองค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันและประพฤตินิยมชอบ ให้เป็นองค์กรอิสระ เลือคนดี คนเก่งเข้ามาทำงานรวมทั้งตราพระราชบัญญัติตั้งองค์กรอิสระ เพิ่มขึ้นและเร่งปฏิรูปกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมทุกระดับ ระบบราชการการศึกษาและ การสื่อสารมวลชนเพื่อให้กลไกทางกฎหมาย การศึกษาและระบบข้อมูลข่าวสารทำงานได้มี ประสิทธิภาพ โปร่งใส เน้นความถูกต้องชอบธรรม

3. ประชาชน นักวิชาการ สื่อมวลชนต้องร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจและเผยแพร่ ความรู้ระบบเศรษฐกิจ ธุรกิจสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อน เพื่อให้รู้เท่าทันนักการเมืองมากที่สุดและ สนับสนุนการรวมตัวของภาคธุรกิจ ภาคประชาชนทุกฝ่าย เป็นองค์กรผู้บริโภครวมและองค์กรเพื่อ ความโปร่งใสที่เข้มแข็ง ติดตามตรวจสอบการทำงานของทั้งภาครัฐและเอกชน

ดังนั้นแนวทางหรือมาตรการแก้ไขปัญหาการป้องกันการคอร์รัปชันคอร์รัปชันใน สังคมไทย นอกจากการใช้มาตรการทางด้านกฎหมายในการปราบปรามแล้ว มาตรการใน การป้องกันการคอร์รัปชันคอร์รัปชันโดยการให้ทุกภาคส่วนร่วมกันศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจและ ช่วยกันเผยแพร่ความรู้ทางด้านธุรกิจสมัยใหม่ที่มีความหลากหลายและสลับซับซ้อนเพื่อให้รู้เท่าทัน นักการเมืองในปัจจุบันได้ โดยให้สื่อมวลชน องค์กรอิสระ และองค์กรตรวจสอบภาคประชาชนเข้า

⁵⁵Jeffrey L. Pressman and Aaron Wildavsky, **Implementation** (California: University of California, 1973), 13.

มามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการคอร์รัปชันคอร์รัปชันจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะป้องกันการคอร์รัปชันได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁵⁶

คลิทการ์ด (Klitgaard) ได้สังเคราะห์การนำนโยบายการต่อต้านการคอร์รัปชันมาสร้างเป็นทฤษฎี โดยอธิบายว่าการต่อต้านการคอร์รัปชันมี 3 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความตระหนักว่ามีการคอร์รัปชันและผลกระทบทางลบที่เกิดจากการคอร์รัปชัน

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อที่จะควบคุมและป้องกันการคอร์รัปชัน

ขั้นตอนที่ 3 ต้องโค่นล้มระบบการคอร์รัปชัน⁵⁷

ทฤษฎีของคลิทการ์ด (Klitgaard) ให้ความหมายของการคอร์รัปชันในแง่ของความแตกต่างระหว่างผลประโยชน์ของตัวการหรือผลประโยชน์ของสาธารณะกับผลประโยชน์ของตัวแทนหรือข้าราชการไว้ ซึ่งในการนี้เขากล่าวว่า “การคอร์รัปชันเกิดขึ้นเมื่อตัวแทนไม่ซื่อสัตย์ต่อผลประโยชน์ของตัวการในกระบวนการดำเนินงาน” นอกจากนั้นยังได้เสนอการวิเคราะห์ด้วยมิติของโครงสร้างเชิงสถาบัน 3 ประการที่เป็นโอกาสให้เกิดการคอร์รัปชันขึ้น ได้แก่ 1) อำนาจผูกขาดของข้าราชการ 2) ระดับของการใช้อำนาจในการวินิจฉัยที่ข้าราชการมีอำนาจตามกฎหมาย 3) ระดับของความรับผิดชอบ (responsibility) การตรวจสอบได้ (accountability) และความโปร่งใส (transparency) ภายในสถาบันทฤษฎีนี้เน้นเรื่องผลประโยชน์ของสาธารณะและกลไกการรับผิดชอบและการตรวจสอบได้ในฐานะที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกรอบของสถาบันและกรอบทางการเมืองมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับการประเมินผลในการกระทำของบรรดาตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ทั้งข้าราชการและผู้อยู่ใต้การอุปถัมภ์) อย่างไรก็ดี ในแง่ของการวิเคราะห์บางครั้งดูเหมือนว่ายังไม่มีความชัดเจนว่าใครคือตัวการและใครคือตัวแทนที่ต้องแสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน⁵⁸

⁵⁶วิทยากร เชียงกุล, แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล: เปรียบเทียบไทยกับประเทศอื่น (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์สายธาร, 2549), 169.

⁵⁷ Robert Klitgaard, *A Holistic Approach to the Fight against Corruption* (Bali: Claremont Graduate University, 2008), 13.

⁵⁸ Robert Klitgaard, *Controlling Corruption* (Los Angeles: University of California Press, 1798), 24.

จอห์นสัน (Johnson) ได้คิดค้นทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (theory of change, ToC) กล่าวว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเป็นวิธีการพัฒนากระบวนการของการออกแบบโครงการที่นำไปสู่ การปฏิบัติและการประเมินผล ซึ่งสามารถใช้ในการออกแบบนโยบายหลักหรือโครงการที่จำเพาะ เจาะจง รวมทั้งการจัดลำดับความสำคัญของโครงการต่างๆ ทฤษฎีนี้ถูกพัฒนาให้สามารถแยกแยะ พฤติกรรมและผลลัพธ์ที่วัดได้ยาก จึงเป็นทฤษฎีที่ใช้ได้ง่ายในการทำงานภาครัฐและหน่วยงาน การป้องกันการคอร์รัปชัน สามารถวิเคราะห์และแจกแจงภายใต้สมมติฐานที่เกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ตอบคำถามในการดำเนินงานภายใต้สถานะแวดล้อมต่างๆ ได้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง เป็นที่รู้จักในชื่อ ทฤษฎีโปรแกรม แบบจำลองโลจิสต์ซึ่งทฤษฎีนี้ นำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายทั้งในรูปแบบโครงการ ยุทธศาสตร์ แนวนวัตกรรม หรือนโยบาย ซึ่งมีการ เชื่อมต่อห่วงโซ่ของผลลัพธ์ระดับกลางกับผลลัพธ์สุดท้ายหรือผลกระทบ ไม่มีแนวปฏิบัติที่ ชัดเจนในทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงในส่วนของป้องกันการคอร์รัปชัน มีรายงานว่ามีการใช้ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงในการวิเคราะห์หน่วยงานป้องกันการคอร์รัปชัน พบว่า นักนโยบาย สามารถอธิบายปัจจัยที่ทำให้การป้องกันการคอร์รัปชันประสบความสำเร็จ ผู้บริหารโครงการ สามารถอธิบายข้อเท็จจริงในการดำเนินงาน รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้สนับสนุนงบประมาณ และตัวแทนภาคส่วนต่างๆ และสามารถอธิบายการควบคุมกำกับให้คงอยู่และการพัฒนาแผนงาน อีกด้วย การใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็น Grand theories ในการอธิบายการป้องกันการ คอร์รัปชันซึ่งสามารถอธิบายทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งในลักษณะคำถามและการทดสอบใน การค้นหาความเข้าใจว่าต้องดำเนินงานอะไรและด้วยเหตุผลใดการป้องกันการคอร์รัปชันต้องการ คำอธิบายว่าปัจจัยใดที่ทำให้เกิดความสำเร็จและความล้มเหลวในการป้องกันการคอร์รัปชัน⁵⁹

คอร์รัปชันมีลักษณะคล้ายไฟ ไฟจะติดได้ต้องมีองค์ประกอบสามอย่าง คือ

1. เชื้อเพลิง
2. อ็อกซิเจน
3. ประกายไฟ

⁵⁹Roberta Ann Johnson, *The Struggle Against Corruption: A Comparative Study* (New York: Palgrave Macmillan, 2012), 4-5.

การคอร์รัปชันเกิดขึ้นได้เพราะ 1) ความเร้าใจ (Attraction) 2) ข้ออ้างและความสมเหตุสมผล (Rationalization) และ 3) โอกาส (Occasion) หากขาดอย่างใดอย่างหนึ่งการคอร์รัปชันก็จะไม่เกิดขึ้นได้ การคิดลึบจนจะพบมากที่สุด เพราะทั้งผู้ให้และผู้รับได้ประโยชน์ “ใครๆ เขาก็ทำกัน” เป็นข้ออ้างที่ได้ยินอยู่บ่อยๆ ซึ่งมีวิธีการที่จะป้องกันการคอร์รัปชันในสำนักงานได้ดังนี้

1. รวบรวมเรื่องคอร์รัปชัน และอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสำนักงานทุกเรื่องแล้วจัดลำดับความสำคัญและศึกษาจากที่อื่นว่าเกิดขึ้นในแผนกไหน เกิดขึ้นได้อย่างไร มีใครเกี่ยวข้องบ้าง

2. ระบุการกระทำที่เป็นการคอร์รัปชัน โดยตอบคำถามดังนี้

2.1 คอร์รัปชันในเรื่องอะไร

2.2 มีใครเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ทั้งผู้ให้ ผู้รับ และคนช่วยเหลือหรือมีส่วนสนับสนุน

2.3 การคอร์รัปชันเกิดในส่วนไหน ในแผนกไหน เช่น แผนกพัสดุ แผนกการเงิน ฯลฯ

2.4 การคอร์รัปชันเกิดขึ้นตามรอบบริการ หรือตามระยะเวลาในช่วงเวลาไหน เช่น ในช่วงไตรมาสที่สาม ฯลฯ

2.5 ปัญหานั้นใหญ่เพียงใด ใช้เวลามากแค่ไหน เสียหายมากเพียงใด และมีแนวโน้มเป็นอย่างไร

3. ความเร้าใจ ให้คอร์รัปชันมากเพียงใด (attraction)

3.1 ความเร้าใจของผู้ให้ ผู้รับ และคนที่เกี่ยวข้อง คืออะไร

3.2 ได้ประโยชน์อะไร จากการกระทำเช่นนั้น

3.3 มีความเสี่ยงที่จะถูกจับได้มากแค่ไหน โทษรุนแรงมากหรือน้อย ถ้าต้องขึ้นศาล

4. ความมีเหตุผลที่อ้าง (rationalizations)

4.1 จริง จริงครึ่งเดียว หรือไม่จริงเลย เพราะตนเองไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์นั้น

4.2 ข้ออ้างที่ยกมาแก้ตัวนั้น น่าเชื่อถือแค่ไหน คนในสำนักงานเชื่อและยอมรับหรือไม่

4.3 อะไรจริง อะไรไม่จริง อะไรเป็นข้ออ้างที่สำคัญ

4.4 คนไหนเป็นต้นตอของเรื่องที่ไม่จริง จะบอกให้คนอื่นในสำนักงานรู้และเข้าใจได้อย่างไร

5. โอกาสที่จะเกิดคอร์รัปชันซ้ำอีก มีแค่ไหน

5.1 อะไรทำให้คนมีโอกาสจะคอร์รัปชัน

5.2 ระบบงาน หรือ ขั้นตอนการทำงานไหนที่มีจุดอ่อนทำให้เกิดคอร์รัปชันได้ เช่น ขาดการสอบทาน

6. กำหนดแผนปฏิบัติ (action plan) ป้องกันการคอร์รัปชัน

6.1 จะลดความเข้าใจให้คอร์รัปชันลงจนหมดไปได้หรือไม่

6.2 จะคิดให้รางวัลความซื่อสัตย์อย่างไร ให้มีความหมาย เป็นที่น่าพอใจ ควรแก่การยกย่อง

6.3 ถ้าไม่ซื่อสัตย์จะให้รับโทษรุนแรงมากขึ้น หรือ ต้องเสี่ยงมากขึ้น ทำให้ไม่น่าสนใจได้อย่างไร

6.4 ข้ออ้างที่ใช้เมื่อคอร์รัปชัน ทำอย่างไร จึงมีน้อยลง จนหมดไป

6.5 ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดรายงานเท็จ หรือ ไม่ให้เกิดหลักฐานที่ใช้อ้างเมื่อคอร์รัปชัน

6.6 จะปลูกเร้า ความสำนึกเรื่องความสุจริต ความซื่อตรง และความจริงใจให้เกิดในสำนักงานได้อย่างไร

6.7 จะลดโอกาสที่จะเกิดคอร์รัปชันลงให้น้อยจนหมดไปได้ได้อย่างไร

6.8 จะปรับปรุงระบบงานและลำดับขั้นตอนการทำงานอย่างไร เพื่อเป็นการป้องกันการคอร์รัปชันให้รู้แต่เนิ่น ๆ และแก้ไขให้เร็วที่สุด ทันเวลาก่อนที่จะเกิดความเสียหายรุนแรง⁶⁰

ดิฐภัทร บวรชัย ศึกษารูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ พบว่า การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ สามารถจำแนกได้ 2 แนวทาง ดังนี้

1. การป้องกันการทุจริตด้านปัจจัยภายใน เริ่มต้นจากผู้บังคับบัญชาต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้มีน้อยและต้องเป็นที่พึงพิงได้ รวมถึงต้องมีการกระจายรายได้หรือสวัสดิการอย่างเหมาะสมและเท่าเทียม นอกจากนี้ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ควรมีอย่างเพียงพอ เพื่อไม่ให้เกิดภาระทางการเงินต่อผู้ปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกที่ดีให้แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

2. การป้องกันการทุจริตด้านปัจจัยภายนอก ควรเริ่มจากการปรับปรุงอัตราเงินเดือนให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและค่าครองชีพอย่างสม่ำเสมอ โดยอัตราเงินเดือนต้องมีความเหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบ⁶¹

⁶⁰สิริลักษณ์ อภัยรัตน์, "คอร์รัปชันในสำนักงาน, เข้าถึงเมื่อ 20 กันยายน 2559, เข้าถึงได้จาก " <https://th.jobsdb.com/th-th/articles/คอร์รัปชันในสำนักงาน>

⁶¹ดิฐภัทร บวรชัย, "รายงานการวิจัย รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ," (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2560), 80-81.

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในหน่วยงานทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชนล้วนแล้วแต่มองหาความสำเร็จในการบริหารงานด้านใดด้านหนึ่ง และในการที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารขององค์กรนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะขับเคลื่อนองค์กรเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จในยุคแห่งโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารขององค์กรต้องมีทักษะอื่นๆ นอกเหนือไปจากทักษะในการบริหารงาน เช่น ทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะในการบริหารบุคลากร รวมถึงทักษะในการดึงดูดใจผู้อื่นให้เดินตามสิ่งที่ตนวางแนวทางไว้ได้ เป็นต้น องค์กรที่มีผู้บริหารที่มีทักษะรอบด้านจะสามารถนำพาความสำเร็จมาสู่องค์กรได้ ในขณะที่ผู้บริหารที่มีทักษะจำกัดจะไม่สามารถนำพาความสำเร็จมาสู่องค์กรได้

ระบบการศึกษาทั้งระบบ ได้รับการวางแผน วางแนวทางและบริหารโดยผู้มีอำนาจของประเทศไทย ซึ่งเรารู้จักกันดีในชื่อของกระทรวงศึกษาธิการ และสำหรับองค์กรที่มีหน้าที่เฉพาะในการบริหารจัดการการศึกษาภาคบังคับถูกเรียกว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกระบวนการทำงานต่างๆ จะมีการวางแผนและแนวทางไว้ล่วงหน้าในการที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือ การศึกษาที่มีคุณภาพ ระบบการศึกษาของประเทศไทยได้มีการแบ่งแยกออกเป็นระดับต่างๆ ได้แก่ อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์หลักในการก่อตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปเพื่อการบริหารจัดการทางการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย กลไกสำคัญที่จะนำพาความสำเร็จมาสู่ระบบการบริหารการศึกษาประกอบด้วยหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรต่างๆ เป็นต้น ในงานวิจัยฉบับนี้เราจะมุ่งเน้นไปที่ผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษาเท่านั้น เนื่องจากความสำคัญของระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติในระยะยาวอย่างยิ่ง หากการคอร์รัปชันเกิดขึ้นในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นช่วงอายุของเยาวชนที่สามารถซึมซับการอบรมบ่มเพาะทั้งความรู้และจริยธรรมได้ดีที่สุด ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญสำหรับการขับเคลื่อนความสำเร็จมาสู่สถานศึกษาก็คือผู้บริหารโรงเรียนประถมนั่นเอง ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้เราจะมุ่งเน้นไปที่การหาเหตุแห่งการคอร์รัปชัน รวมถึงการหาทางป้องกันการคอร์รัปชันดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ในการป้องกันและมุ่งหวังให้การคอร์รัปชันในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนเรื่องร้องเรียนที่ลดน้อยลง

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ลำดับ	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
1	สพป.กรุงเทพมหานคร	37
2	สพป.สมุทรปราการ เขต 1	72
3	สพป.สมุทรปราการ เขต 2	71
4	สพป.นนทบุรี เขต 1	32
5	สพป.นนทบุรี เขต 2	64
6	สพป.ปทุมธานี เขต 1	103
7	สพป.ปทุมธานี เขต 2	67
8	สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต 1	181
9	สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต 2	164
10	สพป.อ่างทอง	151
11	สพป.ลพบุรี เขต 1	166
12	สพป.ลพบุรี เขต 2	139
13	สพป.สิงห์บุรี	114
14	สพป.ชัยนาท	178
15	สพป.สระบุรี เขต 1	128
16	สพป.สระบุรี เขต 2	141
17	สพป.ชลบุรี เขต 1	82
18	สพป.ชลบุรี เขต 2	112
17	สพป.ชลบุรี เขต 3	81
20	สพป.ระยอง เขต 1	116
21	สพป.ระยอง เขต 2	88
22	สพป.จันทบุรี เขต 1	87
23	สพป.จันทบุรี เขต 2	108

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ลำดับ	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
24	สพป.ตราด	111
25	สพป.ฉะเชิงเทรา เขต 1	142
26	สพป.ฉะเชิงเทรา เขต 2	154
27	สพป.ปราจีนบุรี เขต 1	123
28	สพป.ปราจีนบุรี เขต 2	113
29	สพป.นครนายก	134
30	สพป.สระแก้ว เขต 1	146
31	สพป.สระแก้ว เขต 2	125
32	สพป.นครราชสีมา เขต 1	144
33	สพป.นครราชสีมา เขต 2	177
34	สพป.นครราชสีมา เขต 3	186
35	สพป.นครราชสีมา เขต 4	184
36	สพป.นครราชสีมา เขต 5	220
37	สพป.นครราชสีมา เขต 6	181
38	สพป.นครราชสีมา เขต 7	228
39	สพป.บุรีรัมย์ เขต 1	202
40	สพป.บุรีรัมย์ เขต 2	231
41	สพป.บุรีรัมย์ เขต 3	216
42	สพป.บุรีรัมย์ เขต 4	174
43	สพป.สุรินทร์ เขต 1	295
44	สพป.สุรินทร์ เขต 2	217
45	สพป.สุรินทร์ เขต 3	234
46	สพป.ศรีสะเกษ เขต 1	259

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ลำดับ	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
47	สพป.ศรีสะเกษ เขต 2	184
48	สพป.ศรีสะเกษ เขต 3	201
49	สพป.ศรีสะเกษ เขต 4	215
50	สพป.อุบลราชธานี เขต 1	252
51	สพป.อุบลราชธานี เขต 2	217
52	สพป.อุบลราชธานี เขต 3	211
53	สพป.อุบลราชธานี เขต 4	148
54	สพป.อุบลราชธานี เขต 5	256
55	สพป.ยโสธร เขต 1	172
56	สพป.ยโสธร เขต 2	188
57	สพป.ชัยภูมิ เขต 1	249
58	สพป.ชัยภูมิ เขต 2	266
59	สพป.ชัยภูมิ เขต 3	176
60	สพป.อำนาจเจริญ	258
61	สพป.บึงกาฬ	214
62	สพป.หนองบัวลำภู เขต 1	214
63	สพป.หนองบัวลำภู เขต 2	105
64	สพป.ขอนแก่น เขต 1	163
65	สพป.ขอนแก่น เขต 2	210
66	สพป.ขอนแก่น เขต 3	173
67	สพป.ขอนแก่น เขต 4	181
68	สพป.ขอนแก่น เขต 5	260
69	สพป.อุดรธานี เขต 1	233

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ลำดับ	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
70	สพป.อุดรธานี เขต 2	200
71	สพป.อุดรธานี เขต 3	214
72	สพป.อุดรธานี เขต 4	156
73	สพป.เลย เขต 1	169
74	สพป.เลย เขต 2	160
75	สพป.เลย เขต 3	110
76	สพป.หนองคาย เขต 1	160
77	สพป.หนองคาย เขต 2	107
78	สพป.มหาสารคาม เขต 1	201
79	สพป.มหาสารคาม เขต 2	225
80	สพป.มหาสารคาม เขต 3	147
81	สพป.ร้อยเอ็ด เขต 1	236
82	สพป.ร้อยเอ็ด เขต 2	340
83	สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3	217
84	สพป.กาฬสินธุ์ เขต 1	183
85	สพป.กาฬสินธุ์ เขต 2	174
86	สพป.กาฬสินธุ์ เขต 3	179
87	สพป.สกลนคร เขต 1	176
88	สพป.สกลนคร เขต 2	258
89	สพป.สกลนคร เขต 3	182
90	สพป.นครพนม เขต 1	262
91	สพป.นครพนม เขต 2	185
92	สพป.มุกดาหาร	246

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ลำดับ	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
93	สพป.เชียงใหม่ เขต 1	93
94	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	154
95	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	155
96	สพป.เชียงใหม่ เขต 4	111
97	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	102
98	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	100
99	สพป.ลำพูน เขต 1	142
100	สพป.ลำพูน เขต 2	85
101	สพป.ลำปาง เขต 1	131
102	สพป.ลำปาง เขต 2	154
103	สพป.ลำปาง เขต 3	95
104	สพป.อุตรดิตถ์ เขต 1	175
105	สพป.อุตรดิตถ์ เขต 2	94
106	สพป.แพร่ เขต 1	123
107	สพป.แพร่ เขต 2	131
108	สพป.น่าน เขต 1	200
109	สพป.น่าน เขต 2	150
110	สพป.พะเยา เขต 1	100
111	สพป.พะเยา เขต 2	139
112	สพป.เชียงราย เขต 1	110
113	สพป.เชียงราย เขต 2	173
114	สพป.เชียงราย เขต 3	150
115	สพป.เชียงราย เขต 4	146

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ลำดับ	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
116	สพป.แม่ฮ่องสอน เขต 1	135
117	สพป.แม่ฮ่องสอน เขต 2	176
118	สพป.นครสวรรค์ เขต 1	168
119	สพป.นครสวรรค์ เขต 2	150
120	สพป.นครสวรรค์ เขต 3	203
121	สพป.อุทัยธานี เขต 1	87
122	สพป.อุทัยธานี เขต 2	128
123	สพป.กำแพงเพชร เขต 1	205
124	สพป.กำแพงเพชร เขต 2	170
125	สพป.ตาก เขต 1	110
126	สพป.ตาก เขต 2	124
127	สพป.สุโขทัย เขต 1	135
128	สพป.สุโขทัย เขต 2	175
129	สพป.พิษณุโลก เขต 1	125
130	สพป.พิษณุโลก เขต 2	135
131	สพป.พิษณุโลก เขต 3	167
132	สพป.พิจิตร เขต 1	159
133	สพป.พิจิตร เขต 2	154
134	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	151
135	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 2	156
136	สพป.เพชรบูรณ์ เขต 3	174
137	สพป.ราชบุรี เขต 1	182
138	สพป.ราชบุรี เขต 2	150

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ลำดับ	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
139	สพป.กาญจนบุรี เขต 1	143
140	สพป.กาญจนบุรี เขต 2	102
141	สพป.กาญจนบุรี เขต 3	81
142	สพป.กาญจนบุรี เขต 4	93
143	สพป.สุพรรณบุรี เขต 1	139
144	สพป.สุพรรณบุรี เขต 2	136
145	สพป.สุพรรณบุรี เขต 3	128
146	สพป.นครปฐม เขต 1	125
147	สพป.นครปฐม เขต 2	122
148	สพป.สมุทรสาคร	103
149	สพป.สมุทรสงคราม	72
150	สพป.เพชรบุรี เขต 1	101
151	สพป.เพชรบุรี เขต 2	126
152	สพป.ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	122
153	สพป.ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2	89
154	สพป.นครศรีธรรมราช เขต 1	124
155	สพป.นครศรีธรรมราช เขต 2	202
156	สพป.นครศรีธรรมราช เขต 3	249
157	สพป.นครศรีธรรมราช เขต 4	142
158	สพป.กระบี่	217
159	สพป.พังงา	157
160	สพป.ภูเก็ต	49
161	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต 1	124

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ลำดับ	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
162	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต 2	170
163	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต 3	157
164	สพป.ระนอง	85
165	สพป.ชุมพร เขต 1	115
166	สพป.ชุมพร เขต 2	122
167	สพป.สงขลา เขต 1	143
168	สพป.สงขลา เขต 2	134
169	สพป.สงขลา เขต 3	175
170	สพป.สตูล	161
171	สพป.ตรัง เขต 1	137
172	สพป.ตรัง เขต 2	141
173	สพป.พัทลุง เขต 1	121
174	สพป.พัทลุง เขต 2	117
175	สพป.ปัตตานี เขต 1	139
176	สพป.ปัตตานี เขต 2	115
177	สพป.ปัตตานี เขต 3	67
178	สพป.ยะลา เขต 1	111
179	สพป.ยะลา เขต 2	68
180	สพป.ยะลา เขต 3	33
181	สพป.นราธิวาส เขต 1	149
182	สพป.นราธิวาส เขต 2	118
183	สพป.นราธิวาส เขต 3	75
รวมจำนวนทั้งสิ้น		28,226

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2559, เข้าถึงได้จาก http://data.bopp-obec.info/emis/area_school.php⁶²

สรุปผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนทั้งสิ้น 183 เขตพื้นที่การศึกษา และมีโรงเรียนทั้งหมด 28,226 โรงเรียน

การวิจัยเชิงอนาคต (Ethnographic Delphi Future Research)

เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตหรือ EDFR เป็นเทคนิคการวิจัยที่ผสมผสานข้อดีและลบจุดด้อยระหว่างเทคนิคการวิจัย 2 ประเภทคือ 1.EFR และ 2.Delphi ซึ่งการกระทำดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้งานวิจัยมีความถูกต้องในการบวกรวมการทำวิจัย รวมถึงผลลัพธ์ที่ได้มากยิ่งขึ้นเมื่อเทียบกับการใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง โดยขั้นตอนของการทำวิจัยเชิงอนาคตจะมีความคล้ายคลึงกับการวิจัยแบบ Delphi โดยกระบวนการวิจัยเชิงอนาคตโดยเทคนิค EDFR จะเริ่มต้นจากกระบวนการแรกคือ การสืบค้นเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คุณผู้วิจัยมีความสนใจ เพื่อเก็บรวบรวมไว้เป็นฐานความรู้ซึ่งจะถูกนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป จากนั้นเมื่อองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมีเพียงพอ ทางผู้วิจัยจะเริ่มกระบวนการต่อไปคือ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงนำแนวคิดจากคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิมาทำการออกแบบตัวแบบสอบถามเพื่อนำไปให้ทางผู้ทรงคุณวุฒิทำการยืนยันถึงคำตอบอีกครั้งหนึ่ง โดยกระบวนการนี้อาจถูกแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอนหลักคือ 1.ขั้นตอนของการศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2.นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันในตัวคำตอบ และ 3.นำคำตอบดังกล่าวไปนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

EDFR และ EFR

ในขั้นตอนแรกคือการดำเนินการสัมภาษณ์ ซึ่งภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับหัวข้อวิจัยมาเพียงพอที่จะผูกเรื่องในการสัมภาษณ์แล้ว ทางผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อขอนัดสัมภาษณ์ทางผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มีการเลือกสรรไว้โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และระหว่างกระบวนการสัมภาษณ์ทางผู้วิจัยจะมีการทบทวนคำตอบกับทางผู้ทรงคุณวุฒิตลอดระยะเวลาการสัมภาษณ์ ในท้ายที่สุดก่อนการสัมภาษณ์จะจบลง ทางผู้วิจัยจะทำ

⁶²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, "ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2559, เข้าถึงได้จาก," http://data.bopp-obec.info/emis/area_school.php.

การสรุปแนวคิดทั้งหมดที่ทางผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวถึงมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นการยืนยันถึงสิ่งที่ทางผู้ทรงคุณวุฒิได้ตอบมา

EDFR และ Delphi

หลังจากที่ทางผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยทุกท่านแล้ว ในขั้นตอนต่อไป ทางผู้วิจัยจะดำเนินการออกแบบตัวแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการยืนยันแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในขั้นตอนนี้ทางผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านจะได้ทราบว่ามีท่านใดเป็นผู้ถูกสัมภาษณ์บ้าง และเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้ดำเนินการตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว การวิจัยก็จะดำเนินการสู่ขั้นตอนต่อไป

ภายหลังจากที่ทางผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามความคิดเห็นกลับมาจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านแล้ว ทางผู้วิจัยจะนำคำตอบของแบบสอบถามความคิดเห็นดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยค่าทางสถิติที่ใช้ได้แก่ มัชฐาน ฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยเหตุที่งานวิจัยฉบับนี้ไม่สามารถใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยได้ก็สืบเนื่องจากจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดน้อยกว่า 30 ท่าน เราจึงจำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์สถิติ 3 ค่าข้างต้นแทน

เมื่อผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ตัวแบบสอบถามความคิดเห็นออกมา หากแนวคิดข้อใดที่มีค่ามัชฐานสูงกว่า 3.50 ประกอบกับค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ต่ำกว่า 1.50 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันของคำตอบ และหากไม่มีแนวคิดข้อใดที่ไม่เข้าเกณฑ์ ย่อมหมายความว่ากระบวนการวิจัยจบลงที่ขั้นตอนนี้ ในทางกลับกันหากมีแนวคิดข้อใดที่ไม่เข้าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทางผู้วิจัยต้องดำเนินการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นใหม่ โดยการระบุค่าทางสถิติดังกล่าวลงไปแบบสอบถามความคิดเห็นด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ทางผู้ทรงคุณวุฒิตัดสินใจว่าจะมีการแก้ไขคำตอบที่ได้ให้ไว้ในกระบวนการก่อนหน้าหรือไม่

ในท้ายที่สุด เมื่อแนวคิดทุกข้อในแบบสอบถามความคิดเห็นได้รับการยอมรับและผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ งานวิจัยก็จะเดินไปสู่ขั้นตอนสุดท้ายคือ การนำเสนอสิ่งที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงการเสนอแนะสิ่งทีงานวิจัยในอนาคตอาจจะมีการต่อยอดสืบต่อไป⁶³

⁶³ จุมพล พูลภัทรชีวิน, "การวิจัยอนาคต," วารสารวิธีวิทยาการวิจัยจากข่าวสารวิจัยการศึกษา 1, 1 (เดือนมกราคม – เมษายน 2529): 22-24.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับการคอร์รัปชัน ไม่ว่าจะเป็นการค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ ข่าว รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าได้มีนักวิชาการหลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวถึงการคอร์รัปชันเอาไว้ในหลากหลายแนวทาง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

ประกอบ กุลเกลี้ยง ทำการวิจัยหัวข้อ “รูปแบบการบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการคอร์รัปชันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่าการคอร์รัปชันนั้นได้มีการแทรกซึมเข้าสู่ระบบการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านของตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้การบริหารงานของภาครัฐ ยิ่งไปกว่านั้นกลวิธีในการคอร์รัปชันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้มีการพัฒนาเพื่อให้เกิดความซับซ้อนและยากแก่การตรวจสอบอีกด้วยเช่นเดียวกับปัญหาการคอร์รัปชันในหน่วยงานอื่น ในงานวิจัยฉบับนี้ได้อธิบายคำจำกัดความของคำว่าคอร์รัปชันเอาไว้ว่า เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดในการแก้ไขหรือสร้างเอกสารและหลักฐานเท็จต่างๆ โดยการกระทำความผิดดังกล่าวยังเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว บางครั้งอาจมีความพยายามในการออกกฎระเบียบต่างๆ เพื่อตอบสนองและรองรับการกระทำความผิดให้กลายเป็นเรื่องที่ถูกอีกด้วย พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมยังอาจถูกพบเห็นได้โดยง่ายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การมีอคติในการรับสมัครบุคลากรใหม่ หรือแม้กระทั่งการเรียกรับเงินหรือสิ่งของเพื่อการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์บางประการที่ผู้ให้สินบนมีความต้องการ การจัดซื้อจัดจ้างก็ไม่ได้รอดพ้นไปจากปัญหาการคอร์รัปชันเช่นเดียวกัน โดยนับได้ว่าเป็นรูปแบบของการคอร์รัปชันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากจำนวนของเม็ดเงินมหาศาลที่จะได้รับ รวมถึงการตรวจสอบโดยหน่วยงานอิสระที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการป้องกันการคอร์รัปชันก็เป็นไปโดยยาก สืบเนื่องจากการร่วมมือกันของ

หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการที่จะแก้ไขหรือปกปิดความผิดต่างๆ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเป็นไปเพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงในการป้องกันการคอร์รัปชันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน⁶⁴

สุชาดา นนทวงศ์ ทำการวิจัยหัวข้อ “ทัศนยะและรูปแบบการคอร์รัปชันในสำนักงานการศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า รูปแบบของการคอร์รัปชันที่ค้นพบได้บ่อยที่สุดคือ การคอร์รัปชันในด้านของการจัดซื้อจัดจ้างและมูลเหตุหลักแห่งการคอร์รัปชันประกอบด้วย เหตุ 4 ประการ อันได้แก่

1. ความโลภ

2. การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด

3. การคอร์รัปชันโดยไม่ได้ตั้งใจ

4. สภาวะทางเศรษฐกิจที่กดดัน นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งแยกประเภทของการคอร์รัปชันออกเป็น 2 กลุ่มหลัก อันได้แก่

4.1 การคอร์รัปชันเชิงบุคคล ซึ่งโดยมากมักจะเกิดขึ้นกับผู้บริหารระดับสูงของสถาบันทางการศึกษาเสียมากกว่า

4.2 การคอร์รัปชันเชิงกลุ่ม การคอร์รัปชันในรูปแบบนี้จะอาศัยความร่วมมือของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายการเงินและฝ่ายบริหารงานทั่วไป เป็นต้น ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการคอร์รัปชันเชิงบุคคลหรือเชิงกลุ่มแล้วแต่มีการร้องเรียนโดยผู้ที่เกี่ยวข้องจากเรื่องดังกล่าวทั้งสิ้น ซึ่งหมายความว่าหากทุกฝ่ายสมประสงค์ตามความต้องการของตนก็จะไม่มีการร้องเรียนเกิดขึ้น

ในงานวิจัยดังกล่าวยังได้กล่าวถึงการรับมือกับการคอร์รัปชันเอาไว้ 4 มิติด้วยกัน อันได้แก่ 1. การบังคับใช้กฎหมาย 2. การลงโทษทางสังคม 3. การพัฒนาระบบในการตรวจจับการคอร์รัปชัน และ 4. การปลูกฝังประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม⁶⁵

ณัฐกริช เปาอินทร์ ทำการวิจัยเรื่อง “มูลเหตุแห่งการเกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติกมิชอบที่เหมาะสม โดยผู้นำ” พบว่าผู้นำเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อมูลเหตุ

⁶⁴ประกอบ กุลเกลี้ยง, "รูปแบบการบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการคอร์รัปชันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรัศุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก, 2550), 70.

⁶⁵สุชาดา นนทวงศ์, "ทัศนยะและรูปแบบการคอร์รัปชันในสำนักงานการศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรัศุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550), 65.

แห่งการการเกิดขึ้นของปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบ โดยอาจเกิดขึ้นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ การทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจากตัวผู้นำในทางตรงเกิดจากการที่ผู้นำมีการใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่ในทางมิชอบ โดยมุ่งหาผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าที่จะแสวงหาผลประโยชน์เพื่อส่วนรวม ซึ่งการคอร์รัปชันในลักษณะนี้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศชาติ กลวิธีในการคอร์รัปชันอาจกระทำได้ผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างหรือการเรียกรับสินบนเพื่อแลกกับผลประโยชน์บางประการที่ผู้ให้สินบนจะได้รับ ส่งผลให้การพัฒนาประเทศไทยเป็นไปด้วยความยากลำบากและล่าช้า เนื่องจากงบประมาณบางส่วนถูกผันเปลี่ยนไปเข้ากระเป๋าของตัวผู้นำเอง นอกจากนี้การที่ผู้นำเป็นมูลเหตุแห่งการเกิดขึ้นของการทุจริตคอร์รัปชันอีกประการหนึ่งในทางอ้อมเกิดจากการที่ผู้นำเมินเฉยหรือละเลยต่อการตรวจสอบ ติดตามและลงโทษผู้กระทำ ความผิด เกิดจากความประมาทของตัวผู้นำที่เห็นว่าไม่มีการทุจริตเกิดขึ้นในองค์กรของตน หรือเกิดจากการขาดความรู้ ความสามารถในการเป็นผู้นำ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนการแต่งตั้งให้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งโดยการใช้เส้นสายของผู้มีอิทธิพล อีกทั้งยังส่งผลให้ผู้นำต้องมีความเกรงใจต่อผู้มีอิทธิพลซึ่งคาดหวังผลตอบแทนจากการสนับสนุนให้ผู้นำได้ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่ง จึงเป็นอีกมูลเหตุหนึ่งที่ผู้นำมีความยำเกรงต่อผู้มีอิทธิพลและตัดสินใจเพิกเฉยต่อพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงในบางครั้งยังมีการช่วยเหลือ เกื้อกูลให้ผู้มีอิทธิพลกระทำการทุจริตคอร์รัปชันได้สะดวกขึ้นอีกด้วย⁶⁶

อย่างไรก็ดี แม้ว่าผู้นำจะเป็นมูลเหตุแห่งการประพตติมิชอบทั้งทางตรงและทางอ้อม ขณะเดียวกันผู้นำยังสามารถเป็นผู้ริเริ่มการแก้ไขปัญหาการประพตติมิชอบได้อีกด้วย ในการที่ผู้นำจะแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันได้นั้น มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก ตัวผู้นำเองต้องมีความซื่อสัตย์และประพตติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชาและสังคมโดยรวม เช่น ท่านลีกวน ยู อดีตประธานาธิบดีของประเทศสิงคโปร์ที่ได้ตระหนักถึงความเลวร้ายและผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชันที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ จึงได้ประกาศเจตนารมณ์อย่างชัดเจนในการต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชัน และการประพตติมิชอบทุกรูปแบบ ดังจะเห็นได้จาก การที่เพื่อนสนิทของท่านซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงรัฐมนตรีประจำกระทรวงต่างๆ ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตประพตติมิชอบ ท่านก็มีได้ใช้อำนาจ

⁶⁶ ฉัฐกริช เปาอินทร์, "มูลเหตุแห่งการเกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบที่เหมาะสมโดยผู้นำ," วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย 6, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2557): 185-86.

หน้าที่ในการแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม หากแต่ยังสนับสนุนให้หน่วยงานอิสระดำเนินการอย่างยุติธรรม โปร่งใส และเสมอภาคต่อผู้กระทำความผิดทุกระดับ โดยไม่มีการละเว้นอีกด้วย จากจุดนี้เองจะเห็นได้ว่า เมื่อท่านผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของประเทศชาติได้ประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ผู้ได้บังคับบัญชาของท่านจึงมีความยำเกรงและประพฤติดนอยู่ภายใต้กฎหมายเป็นอย่างดี ส่งผลให้การแก้ปัญหาคอร์รัปชันของประเทศถึงคโปรมีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี องค์กรประกอบอีกประการหนึ่งที่ผู้นำที่ดีต้องมีเพื่อแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันคือ ความตั้งใจอันแน่วแน่ในการที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันและประพฤติมิชอบ โดยตัวผู้นำอาจมีการแสดงเจตนารมณ์ต่อต้านการคอร์รัปชันทุกรูปแบบผ่านการแสดงออกของผู้นำ 3 ประการ อันประกอบด้วย ประการแรก ต้องสนับสนุนให้มีการบัญญัติตัวบทกฎหมายและบทลงโทษอย่างรุนแรง โปร่งใส และเสมอภาค โดยไม่มีการละเว้นการใช้กฎหมายกับกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งตัวบทกฎหมายที่ดีและเหมาะสมจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการป้องปรามและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้ลดน้อยลงได้ อย่างไรก็ดี แม้จะมีเครื่องมือที่ดี หากปราศจากผู้บังคับใช้กฎหมายที่ย่อมไม่มีประโยชน์ ดังนั้นผู้นำต้องจัดให้มีหน่วยงานอิสระที่มีอำนาจเต็มตามกฎหมายที่จะบังคับใช้เครื่องมือกับผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ ประการสุดท้ายที่สำคัญที่สุดคือ แม้จะมีเครื่องมือ แม้จะมีหน่วยงานรับผิดชอบ หากไม่มีการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษอย่างจริงจังแล้วไซ้ร้ ย่อมไม่เกิดประโยชน์อันใดในการร่างกฎหมายและจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นผู้นำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับบุคคลทุกระดับ ทุกตำแหน่ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงปณิธานอันแน่วแน่ในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันให้หมดไปจากสังคม

จากรูธรรม สุขุมาลพงษ์ ค้นพบสาเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันไว้ในงานวิจัยหัวข้อ “แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย” อธิบายได้ว่า สาเหตุของการคอร์รัปชันเกิดขึ้นได้จาก 2 เหตุหลักคือ บังคับภายในและบังคับภายนอก สำหรับบังคับภายในเป็นสาเหตุการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคลเอง เกิดจากการที่บุคคลเห็นว่ามีโอกาสในการกระทำความผิดและได้ผลประโยชน์โดยที่ไม่มีผู้ใดจับได้ ประกอบกับสิ่งจูงใจไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงินก็เป็นสิ่งเร้าให้ผู้กระทำความผิดตัดสินใจคอร์รัปชัน หากผู้กระทำความผิดเปรียบเทียบระหว่างโอกาสที่จะถูกจับได้และขนาดของผลประโยชน์ที่จะได้รับแล้วพบว่า มีความคุ้มค่าก็จะตัดสินใจคอร์รัปชัน อย่างไรก็ดีเรื่องของความเชื่อศรัทธาก็เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่เกิดจากการปลูกฝังตั้งแต่ยังเยาว์วัยของผู้กระทำความผิด หากบุคคลพบว่ามีโอกาสหรือช่องโหว่ของตัวกฎหมายหรือระบบในการกระทำความผิด รวมถึงผลประโยชน์ก็เข้ายวนใจ หากแต่

มีคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตนและคำนึงถึงประโยชน์ของชาติมากกว่าของตน ก็ย่อมไม่ตัดสินใจกระทำการคอร์รัปชัน แม้จะมีผลประโยชน์มากมายเพียงใดก็ตาม ในทางกลับกัน แม้โอกาสที่จะถูกจับได้จะสูง หรือผลประโยชน์ที่จะได้รับมีจำนวนไม่มาก แต่หากบุคคลขาดความซื่อสัตย์ก็ย่อมตัดสินใจกระทำการคอร์รัปชันอยู่ดี⁶⁷

นอกจากนี้การคอร์รัปชันที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอกยังเป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำการคอร์รัปชันได้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุทางด้านเศรษฐกิจ ที่เงินไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายใช้สอย โดยเฉพาะข้าราชการระดับล่างที่มีฐานเงินเดือนน้อยไม่เพียงพอต่อการยังชีพ เมื่อสบโอกาสที่จะคอร์รัปชันได้ จึงตัดสินใจกระทำการดังกล่าวเพื่อนำเงินมาใช้ในการดำรงชีพ อีกเหตุผลหนึ่งคือ มูลเหตุทางด้านการเมือง ซึ่งอาจเกิดจากการที่ตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงนั้นมีจำนวนน้อย ดังนั้นจึงมีการแข่งขันกันอย่างมาก และการแข่งขันจำเป็นต้องใช้เงินในการซื้อตำแหน่งหรือหาเสียงเพื่อให้ตนได้เข้าดำรงตำแหน่งที่ต้องการ อีกเหตุผลหนึ่งคือ มูลเหตุทางด้านสังคม เกิดจากการที่บุคคลนั้นเติบโตภายใต้สังคมที่เห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติที่ใครๆ ก็ทำกัน อีกทั้งยังไม่มียกโทษต่อผู้กระทำความผิดเหล่านั้น จึงเป็นสิ่งที่หล่อหลอมตัวบุคคลให้กระทำการคอร์รัปชันเมื่อเติบโตและสบโอกาส พร้อมทั้งมีขนาดของผลประโยชน์ที่มากพอที่จะเขี้ยวอนตัวบุคคลที่ไม่มีความรู้จักพอ การบริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพของภาครัฐก็เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำการคอร์รัปชัน ซึ่งเกิดจากการที่ผู้นำหรือผู้บริหารไม่มีความสุจริต ไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างยุติธรรม เท่าเทียม โปร่งใส และเสมอภาค รวมถึงการที่กฎระเบียบบางประการของภาครัฐที่มีความเข้มงวดมากเกินไป ส่งผลให้บุคคลแสวงหาช่องทางในการหลุดพ้นจากความเข้มงวดดังกล่าว และถูกมองว่าเป็นการคอร์รัปชันหรือประพฤติมิชอบ เช่น การที่ผู้บริหาร โรงเรียนไม่สามารถนำเงินสนับสนุนจากภาครัฐไปใช้ในนอกเหนือวัตถุประสงค์ได้ แม้เรื่องดังกล่าวจะเป็นการทำเพื่อประโยชน์ของตัวโรงเรียนเองก็ตาม จึงเป็นแรงผลักดันให้ผู้บริหารหาวิธียักย้ายงบประมาณเพื่อนำงบประมาณที่เหลือจากการจัดสรรสำหรับวัตถุประสงค์หนึ่งไปใช้กับอีกวัตถุประสงค์หนึ่งซึ่งมีความจำเป็นแต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ อีกทั้งการที่กฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติ มีช่องโหว่ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดคดโกงผลประโยชน์จากช่องโหว่เหล่านั้นเพื่อประโยชน์ของพวกเขาฟุ้งของตน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือการที่กฎหมายต่างๆ บัญญัติไว้ให้เอาผิดทั้งตัวผู้ให้สินบนและตัวผู้รับสินบน ดังนั้นจึงจะไม่มีผู้ให้สินบนรายใดกล้าแจ้งความดำเนินคดีกับตัวผู้เรียกรับผลประโยชน์ในทางมิชอบ เนื่องจาก

⁶⁷จารุวรรณ สุขุมลพพงษ์, 2-9, 11.

ความกลัวว่าตนเองก็จะโดนคดีไปด้วย ก็เป็นช่องโหว่ที่สำคัญซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลซึ่งสมประโยชน์กันทั้งสองฝ่ายมาเจรจาต่อรองแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่างตอบแทน และการที่บุคคลมีตำแหน่งหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งระดับสูงหรือตำแหน่งระดับล่างต่างก็สามารถใช้ประโยชน์จากตำแหน่งของตนในการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวได้ เป็นผลสืบเนื่องจากการที่ผู้นำไม่มีการแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดี แต่กลับกระทำการคอร์รัปชันเป็นแบบอย่างให้ผู้ที่บังคับบัญชาเสียเอง เมื่อเป็นเช่นนั้นบุคคลาระดับล่างก็ตัดสินใจกระทำการคอร์รัปชันตามผู้นำของตนด้วยเช่นกัน⁶⁸ ประการสุดท้ายของมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันที่เกิดจากปัจจัยภายนอกคือ การที่บุคคลตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์หรือจะเรียกว่าการตามน้ำ เกิดจากการที่ตัวบุคคลได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่มีแต่ผู้กระทำความผิดคอร์รัปชันรายล้อม เมื่อเป็นเช่นนั้นหากตัวบุคคลกระทำการใดที่เป็นปฏิบัติต่อกลุ่มคนส่วนมากก็ย่อมเกิดอันตรายต่อตนเองและครอบครัว ในท้ายที่สุดจึงต้องตัดสินใจคอร์รัปชันหรือประพฤติมิชอบตามผู้อื่นในสถานการณ์นั้นๆ

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน เริ่มได้จากการมีกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการตรวจสอบผู้ต้องสงสัยในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องรายงานการเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการรับฝากหรือการถอนเงินมูลค่าสูง นอกจากตัวกฎหมายแล้วต้องมีหน่วยงานอิสระที่จะบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวและต้องบังคับใช้อย่างจริงจังและทั่วถึงอีกด้วย รวมถึงภาคประชาสังคมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนควรมีการบูรณาการระหว่างกันเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ติดตามและรายงานทางด้านของการทุจริตคอร์รัปชัน⁶⁹

จินตนา พลอยภักทรภิญโญ ทำการวิจัยหัวข้อ “ปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ” พบว่า ปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดการทุจริตของบุคลากรเกิดจากปัจจัย 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เกิดจากการที่บุคคลประพฤติมิชอบ โดยใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่ในการหาผลประโยชน์ส่วนตัวไม่ว่าจะเป็นการยกยอก การเรียกรับสินบน การทำให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าต้องจ่ายค่าตอบแทนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามหน้าที่ รวมถึงการนำทรัพย์สินของราชการไปใช้ส่วนตัว และการใช้อำนาจหน้าที่ในการกลั่นแกล้งผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรมในการแต่งตั้งตัวบุคคลหรือการตัดวงผลประโยชน์จาก

⁶⁸Ibid., 2-12.

⁶⁹Ibid., 2-24.

การจัดซื้อจัดจ้าง 2) ด้านการใช้อำนาจของตำแหน่งในทางมิชอบ เกิดจากการที่บุคคลใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ตามตำแหน่งในการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อพวกพ้องหรือตนเอง รวมถึงการใช้อำนาจแต่งตั้ง โยกย้าย หรืออนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่โปร่งใส 3) ด้านโอกาสที่ทำให้เกิดการทุจริต เกิดจากการที่ระบบในการติดตาม ตรวจสอบและควบคุมภายในไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ส่งผลให้บุคคลที่มองเห็นช่องโหว่ของระบบดังกล่าวตักตวงผลประโยชน์เข้าตน อย่างไรก็ตามหากระบบการบริหารมีความรัดกุมและละเอียดรอบคอบมากจนเกินไปก็ไม่ส่งผลดีต่อการบริหารราชการ เนื่องจากบุคคลจะพยายามแสวงหาทางออกจากความเข้มงวดที่มากจนเกินไป 4) ปัจจัยด้านระบบอุปถัมภ์ ในสังคมเอเชีย ระบบอุปถัมภ์มีความอิทธิพลอย่างมากต่อบุคคลในการที่จะตัดสินใจกระทำการทุจริต เนื่องจากสังคมเอเชียมีการสอนให้กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ รวมถึงให้มีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโสกว่า จึงเป็นความกดดันให้บุคคลไม่กล้าปฏิเสธคำขอที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบหรือกฎหมายของผู้มีพระคุณหรือผู้อาวุโส 5) ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการทุจริต เกิดจากการปลูกฝังตั้งแต่ยังเยาว์วัยหรือการเห็นแบบอย่างบุคคลที่ปฏิบัติมิชอบ แต่ไม่ถูกลงโทษ รวมถึงการที่สังคมยุคใหม่สอนให้คนเห็นค่าของทรัพย์สินมากกว่าคุณงามความดี จึงเป็นแรงผลักดันให้บุคคลตัดสินใจกระทำการทุจริตเพื่อเสริมสร้างความมั่งคั่งและให้เกิดการยอมรับจากบุคคลภายนอก 6) ปัจจัยด้านคุณธรรมประจำใจ มูลเหตุแห่งการทุจริตที่เกิดจากปัจจัยด้านคุณธรรมประจำใจเกิดจากความไม่ซื่อสัตย์ของตัวเอง หรือความโลภ ไม่รู้จักพึงพอใจสิ่งที่มีอยู่ 7) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สภาวะเศรษฐกิจเป็นตัวแปรสำคัญต่อการตัดสินใจกระทำการทุจริตทางด้านปัจจัยเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการที่ค่าตอบแทนน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อรายจ่ายของครอบครัวหรือการที่ต้นทุนชีวิตของตัวบุคคลไม่เท่าเทียมกัน ผู้ที่มีต้นทุนชีวิตต่ำจึงบวชชวยหาทางยกระดับฐานะของตนให้ทัดเทียมกับผู้อื่นในสังคม จึงกระทำการที่ไม่ถูกไม่ควร และ 8) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน เกิดจากความไร้ประสิทธิภาพของระบบในการควบคุม กำกับ ติดตามของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการป้องกันการทุจริต รวมถึงการที่หัวหน้าในหน่วยงานประพฤตินั้นเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม⁷⁰

ทั้งนี้ มีแนวทางในการป้องกันการทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ค้นพบในงานวิจัยของคุณจินตนา พลอยภัทรภิญโญ ป ปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่

⁷⁰จินตนา พลอยภัทรภิญโญ, "ปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554), 14.

ของบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 8 ด้าน ล้วนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ดังนั้นในการป้องกันปัจจัยเอื้อเหล่านั้นต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้องมีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในบุคลากรทุกระดับชั้นและดำเนินการอย่างเป็นระบบ⁷¹ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และกำกับดูแล เพื่อลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดต่อหน้าที่อันเนื่องมาจากความไม่รู้ไม่เข้าใจในกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่างๆ อย่างถ่องแท้ รวมถึงการที่ไม่มีประสบการณ์ทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเพียงพอ อันเกิดจากการได้รับมอบหมายให้ทำงานดังกล่าวเป็นครั้งแรก จึงควรมีมาตรการ เครื่องมือ และแนวทางในการปฏิบัติงานต่างๆ ที่จะต้องถ่ายทอดหรืออธิบายให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยตรง 2) การปลูกฝังค่านิยมของการเป็นคนดีของสังคม โดยมุ่งเน้นให้อึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน รวมถึงการรู้จักประเมินตนเองและดำรงชีพด้วยความพอเพียง คิดถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งและประโยชน์ส่วนตนเป็นรอง โดยต้องเริ่มตั้งแต่ข้าราชการชั้นผู้น้อยจนถึงข้าราชการชั้นผู้ใหญ่อย่างต่อเนื่องในทุกระดับ 3) มุ่งเน้นให้เชิดชูบุคคลที่ประพฤติดีมากกว่าการเชิดชูผู้มีทรัพย์สินมาก เกิดจากการที่แต่ละบุคคลมีการปลูกฝังถ่ายทอดแนวคิดในการดำเนินชีวิตมาแตกต่างกัน เมื่อเข้ามาสู่ตำแหน่งหน้าที่ที่มีสิ่งยั่วชวนก็เป็นการยากที่จะสามารถควบคุมความอยากของตัวเองได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดสำนึกต่อหน้าที่ไปในแนวทางเดียวกัน 4) ปรับปรุงอัตราเงินเดือนให้สอดคล้องกับค่าครองชีพตามภาวะเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจที่ดีและปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และ 5) การบริหารจัดการขององค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันการทุจริตต้องมีการบริหารงานที่โปร่งใส ยุติธรรมและเสมอภาค ต้องมีการกำหนดมาตรการหรือแผนการดำเนินงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างชัดเจน ผ่านกระบวนการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเท่าเทียม

งานวิจัยต่างประเทศ

แอลโอทซ์ (Ochse) ทำการวิจัยหัวข้อ “Preventing Corruption in the Education system” พบว่าการคอร์รัปชันในสถานศึกษาของประเทศเยอรมันเกิดขึ้นจากความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของบุคคลผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งต่างๆ ในสถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชน โดยทั่วไปการคอร์รัปชันสามารถพบเจอได้ในทุกๆ ระดับของสังคมไม่ว่าจะเป็นระดับล่าง

⁷¹Ibid., 15-16.

ระดับกลางหรือระดับบนก็ตาม นอกจากนี้การคอร์รัปชันยังอาจถูกแบ่งออกได้เป็นระดับมหภาคหรือจุลภาคอีกด้วย ซึ่งการคอร์รัปชันในด้านของการจัดซื้อจัดจ้างยังนับได้ว่ามีความนิยมเป็นอย่างมากเช่นเดียวกับในประเทศไทย สืบเนื่องจากขนาดของงบประมาณที่มีจำนวนมหาศาลเมื่อเทียบกับงบประมาณทางการศึกษาในด้านอื่นๆ ในท้ายที่สุดผู้วิจัยได้กล่าวว่าคุณภาพของการศึกษาเป็นผลลัพธ์ที่ส่งผลโดยตรงจากความสำเร็จในการป้องกันการคอร์รัปชันในแวดวงการศึกษา เนื่องจากเมื่อมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของการจัดซื้อจัดจ้างย่อมส่งผลเสียอย่างใหญ่หลวงต่อคุณภาพของอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการพัฒนาทักษะและความรู้ความสามารถของเยาวชน⁷²

Anti-Corruption Resource Center ทำการวิจัยเรื่อง “Corruption-free education: Lesson from a state and civil society joint initiative in Peru” ซึ่งเป็นการศึกษาถึงการคอร์รัปชันในการศึกษาของประเทศเปรู พบว่าปัญหาการคอร์รัปชันในระบบการศึกษาของประเทศเปรูเป็นปัญหาที่สำคัญและอยู่ในลำดับต้นๆ เกิดขึ้นทั้งในองค์กร สถาบันการศึกษา รวมถึงบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งการคอร์รัปชันส่งผลให้ระบบการเรียนการสอนไม่ได้คุณภาพ และต่ำกว่ามาตรฐาน อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดความขาดแคลนทรัพยากร และอุปกรณ์ทางการศึกษาอีกด้วย รูปแบบของการคอร์รัปชันมีทั้งรูปแบบทั่วไป เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ การจัดซื้อสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพหรือตามรูปแบบที่กำหนด และการคอร์รัปชันในรูปแบบเฉพาะ เช่น การรับสินบนเพื่อแลกเปลี่ยนประโยชน์ เช่น ผลการสอบและการกระทำผิดโดยครู เป็นต้น รวมทั้งความไม่โปร่งใสและการประพฤติดิถีต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณ ทั้งนี้ความเสี่ยงที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน มี 3 ประการ คือ (1) เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบการคอร์รัปชันมีความอ่อนแอและไม่โปร่งใส (2) ไม่มีวิธีการตรวจสอบโดยภาคประชาสังคม (3) กระบวนการที่ใช้ในการสืบสวนสอบสวนและบทลงโทษไม่มีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้ได้นำเสนอให้มีการแก้ปัญหาการคอร์รัปชันทางการศึกษาด้วยการบูรณาการความร่วมมือและการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหาการคอร์รัปชัน ทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูล

⁷²Katharina L. Ochse, **Preventing Corruption in the Education System: A Practical Guide** (Germany: Eschborn, 2007), 17-21.

การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การเฝ้าระวังการติดตามมิบบทงโทษที่มีประสิทธิภาพและการสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคมให้เป็นไปอย่างยั่งยืน⁷³

แชปแมน (Chapman) ทำการวิจัยเรื่อง “Corruption and the Education Sector” ซึ่งเป็นการศึกษาถึงรูปแบบของการคอร์รัปชัน และการตอบสนองต่อความทุจริตในภาคการศึกษาของประเทศต่างกำลังพัฒนาจำนวน 17 ประเทศ โดยศึกษาความคิดเห็นจากครู คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย และนักวิชาการ ผลการศึกษาพบว่าการนิยามและสาเหตุของการคอร์รัปชัน รวมถึงขอบเขตและการยอมรับการคอร์รัปชัน ในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน เช่น เรื่องของการรับของขวัญ ในบางประเทศมีการยอมรับโดยไม่ถือว่าเป็นการคอร์รัปชัน แต่สำหรับบางประเทศแล้ว การรับของขวัญถือเป็นการคอร์รัปชันอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นต้น ในการศึกษานี้ได้ระบุถึง พฤติกรรมที่ถือเป็นการคอร์รัปชัน ได้แก่ (1) การรับสินบนอย่างผิดกฎหมายหรือการนอกล โดยเรียกร้องผลประโยชน์ต่อตัวเอง ครอบครัวหรือเพื่อนฝูง เพื่อตอบแทนสำหรับการให้ความช่วยเหลือ (2) การขายคะแนน หรือการเรียกร้องให้นักเรียนจ่ายเงินให้ตนเองเพื่อแลกกับการสอบผ่าน ซึ่งสำหรับบางประเทศแล้ว การกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ เนื่องจากมีความเข้าใจกันดีว่ารายได้ของครูนั้นน้อยเกินไป หรือบางครั้งมีการจ่ายเงินเดือนให้ครูล่าช้า จึงเป็นเหตุให้ครูต้องหารายได้จากทางอื่น (3) การกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งงานที่โดยปกติอาจได้มาโดยยาก เช่น ในการดำเนินการบางโครงการ มีกฎเกณฑ์ และขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของโครงการบางรายจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ลัดขั้นตอนการดำเนินการให้ หรือเจ้าหน้าที่บางรายเรียกร้องผลประโยชน์จากเจ้าของโครงการ เพื่อให้การดำเนินการผ่านไปได้อย่างรวดเร็ว (4) วัฒนธรรมการให้ของขวัญ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น เพื่อปกปิดแนวทางปฏิบัติที่ทุจริต โดยให้ของขวัญเป็นการตอบแทน หรือสำหรับบางประเทศ การให้ของขวัญถือเป็นวัฒนธรรม เป็นสัญลักษณ์แห่งความเคารพที่มีให้ต่อครู (5) พฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการไร้ซึ่งความสามารถ ขาดแคลนด้าน โครงสร้างพื้นฐาน หรือการขาดระบบการควบคุมที่ดี

สาเหตุของการคอร์รัปชันในภาคส่วนการศึกษามาจากสภาวะแวดล้อมต่างๆ ได้แก่ วัฒนธรรมและจริยธรรม รวมถึงความซื่อสัตย์ของบุคคลแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป สภาพแวดล้อมภายในองค์กร โครงสร้างการบริหารจัดการ ลักษณะและการให้

⁷³Anti-Corruption Resource Center, "Corruption-Free Education: Lesson from a State and Civil Society Joint Initiative in Peru, Accessed 17 September 2011, Available From: ,"
<http://www.u4.no/themes/education/educationmainpoints.cfm>.

ความสำคัญในการจัดการปัญหาเรื่องคอร์รัปชันของผู้นำองค์กร การกำหนดกระบวนการตรวจสอบ โดยนำเครื่องมือต่างๆ มาใช้ การจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบ และกำหนดกฎหมาย และบทลงโทษที่ชัดเจน และเข้มงวดต่อผู้กระทำผิด หรือละเลยกฎระเบียบ รวมถึงสถานะเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อค่าครองชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้ที่มีรายได้น้อย

ผลจากการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า คุณภาพของผู้นำระดับสูง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อระดับของการคอร์รัปชัน โดยผู้นำที่เคารพต่อกฎหมายเน้นความโปร่งใสในการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้การดูแลของตน สามารถสร้างความแตกต่างได้ และผู้นำเชื้อสายสามารถเป็นพลังในการลดการคอร์รัปชันได้เช่นกัน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่จะช่วยลดการคอร์รัปชันได้ ได้แก่ การส่งเสริมให้นักการศึกษาและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีจรรยาบรรณที่ชัดเจนการสร้างหรือแก้ไขโครงสร้างองค์กรและขั้นตอนการบริหารที่มุ่งเน้นที่การยึดแนวทางปฏิบัติที่ยึดที่มั่น โดยต้องระบุกฎเกณฑ์หน้าที่ความรับผิดชอบ และขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับการจัดระบบการศึกษา โดยให้มีกลไกการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด และกำหนดผลที่ตามมาจากการไม่ปฏิบัติตามให้ชัดเจน⁷⁴

ฮีนแมน (Heyneman) ทำการวิจัยหัวข้อ “Education and Corruption” โดยศึกษาคำนิยามของการคอร์รัปชัน ความหมายและรูปแบบของการคอร์รัปชันทางการศึกษา โดยเน้นที่การศึกษาระดับสูง นอกจากนี้ยังศึกษาถึงรูปแบบ และการป้องกันการคอร์รัปชัน รวมถึงกระบวนการลงโทษผู้กระทำผิด พบว่า การคอร์รัปชันทางการศึกษา หมายรวมถึงการใช้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร และการจัดการในทางที่ผิด นอกจากนี้ยังพบว่าสาเหตุที่ทำให้หลายๆ ประเทศทำการรณรงค์ให้ปลอดการคอร์รัปชันทางการศึกษา เนื่องจากเห็นว่า การศึกษามีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ(GNP) การศึกษาที่ปราศจากการคอร์รัปชันมีลักษณะได้แก่ การมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม มีความยุติธรรมในการแจกจ่ายและจัดสรรอุปกรณ์การเรียนและเครื่องมือเครื่องใช้ ต่างๆ รวมถึงการแต่งตั้ง และการปรับเปลี่ยนตำแหน่งมีความยุติธรรมและสามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ อีกทั้งควรมีการบริหารจัดการบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น

ในการศึกษาครั้งนี้ มีการแบ่งประเภทของการคอร์รัปชันทางการศึกษาเป็น 4 ประเภทได้แก่

⁷⁴David Chapman, "Corruption and the Education Sector," Accessed 25 September 2017, Available From," http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNACT874.pdf.

1. การคอร์รัปชันที่เกิดจากโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ในกระบวนการคัดเลือกนักเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ทุกคนไม่สามารถมีสิทธิในการเข้าเรียนต่อได้ทั้งหมด จึงเป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน เพื่อให้ได้รับสิทธิดังกล่าว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดให้มีระบบการคัดเลือกที่เหมาะสมและมีความยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทั้งนี้การหลีกเลี่ยงการคอร์รัปชันที่เกิดจากกระบวนการคัดเลือกดังกล่าว อาจต้องมีการวางโครงสร้างทางเทคนิค เช่น การสอบคัดเลือก ให้มีมาตรฐาน

2. การคอร์รัปชันที่เกิดจากระบบการบริหารจัดการบุคลากรขององค์กร เช่น การแต่งตั้งหรือบรรจุครู กระบวนการจัดการให้มีมาตรฐานทางวิชาชีพของครู ซึ่งเป็นผลให้เกิดความกดดันและการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น เช่นการที่ครูต้องมีใบประกอบวิชาชีพ รวมถึงวุฒิปับตรต่างๆ เป็นต้น การหลีกเลี่ยงการคอร์รัปชันนี้ระบบการบริหารจัดการ จำเป็นต้องมีการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพเช่น มีการทดสอบ และจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบ โดยให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติ เป็นต้น

3. การทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยสามารถเกิดได้ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ได้แก่ การกำหนดลักษณะ หรือคุณภาพของสิ่งที่ต้องการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น พัสดุ อุปกรณ์ทางการเรียน กระบวนการคัดเลือกผู้ขาย และกระบวนการแจกจ่าย ซึ่งการคอร์รัปชันอาจเกิดขึ้นในรูปแบบของการให้หรือเรียกรับสินบน จากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การประพฤติปฏิบัติตัว ที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสมของบุคลากรครู โดยเป็นความผิดทางกฎหมาย ผิดต่อวินัย และคุณธรรมจริยธรรม เช่น การยอมรับของขวัญ ของรางวัลต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ เช่น คะแนน หรือผลการเรียนของนักเรียน การมีความลำเอียงหรืออคติต่อนักเรียนบางกลุ่ม การละเลยต่อหน้าที่การสอน เป็นต้น

ในการศึกษานี้ ได้มีการให้ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ปัญหาการคอร์รัปชันทางการศึกษา โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การปฏิรูปโครงสร้างทางการศึกษา เช่น กำหนดให้มีกระบวนการคัดเลือกที่เป็นอิสระ ทั้งสำหรับการคัดเลือกครู และนักเรียน เช่นกำหนดให้มีการแบ่งแยกหน่วยงานที่ออกใบประกอบวิชาชีพ และวุฒิปับตรต่างๆ ออกจากการศึกษาชั้นที่สูงขึ้น การให้กรรมสิทธิ์ในการครอบครองที่ดิน หรือสินทรัพย์แก่สถาบันการศึกษา การยกเว้นการเรียกเก็บภาษี จากรายได้ทั่วไปของโรงเรียน เป็นต้น

2. การกำหนดให้มีการพิจารณาเรื่องต่างๆ โดยคณะกรรมการด้านวิชาการ ซึ่งมาจากสถาบันการศึกษาในระดับที่สูงกว่า ระดับของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของโรงเรียน เช่น ผู้ตรวจการรัฐสภา เป็นต้น

3. กำหนดมาตรการต่างๆ และการติดตามประเมินผลที่จำเป็นสำหรับการตรวจสอบการคอร์รัปชันทางการศึกษาอย่างมีอิสระ และกำหนดให้มีการรายงานผลการตรวจสอบเป็นประจำ ให้มีการรายงานสถานภาพทางการเงินแก่สาธารณะ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติ และการเผยแพร่คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร บุคลากรและนักเรียน

4. การกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน และรัดกุมเมื่อมีการกระทำผิดในมาตรฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยให้มีรูปแบบที่สอดคล้องกัน เช่น บทลงโทษทางอาญา การยกเลิกหรือเพิกถอนใบประกอบวิชาชีพ เป็นต้น⁷⁵

มายเออร์ (Meier) ทำการวิจัยเรื่อง “Corruption in the Education Sector: An Introduction” ซึ่งเป็นการศึกษาถึงปัญหาจากการคอร์รัปชันทางการศึกษา รูปแบบและสาเหตุของการคอร์รัปชันพบว่า การศึกษาถือเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญในสังคม เป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาโอกาส และความเป็นอยู่ของชีวิตให้ดีขึ้นในระยะยาว ดังนั้นการคอร์รัปชันทางการศึกษาจึงเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากการศึกษามีส่วนในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ไม่เพียงแต่การพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำของคนในประเทศ แต่ยังรวมถึงการพัฒนาทัศนคติ คุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงพฤติกรรมของประชาชนอีกด้วย ทั้งนี้การคอร์รัปชันทางการศึกษายังส่งผลกระทบต่อภาคส่วนต่างๆ อีกด้วย โดยผลกระทบดังกล่าว ส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับคนยากจนที่ไม่สามารถเข้าถึง หรืออาจมีทางเลือก หรือได้รับโอกาสทางการศึกษาได้

ระดับของการคอร์รัปชันทางการศึกษา สามารถแบ่งได้เป็นหลายระดับ เช่น ระดับการเมือง ระดับองค์กรทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น ไปจนถึงระดับชั้นเรียน เป็นต้น ในระดับการเมืองนั้น การคอร์รัปชันเกิดได้ทั้งในเรื่องของการจัดสรรทรัพยากร และงบประมาณการศึกษา ករកត់เลือก และตัดสินใจลงทุนในโครงการต่างๆ ทั้งขนาดใหญ่ไปจนถึงขนาดเล็ก เป็นต้น ในส่วนของระดับองค์กรนั้น การคอร์รัปชันในส่วนกลางเกิดได้จากการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดซื้อจัดจ้าง สำหรับงานก่อสร้าง และอื่นๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณในทุกๆระดับไปจนถึงระดับโรงเรียน

⁷⁵Stephen P. Hyneman, "Education and Corruption, Accessed 11 May 2017, Available Form," http://aou.edu.jo/usefiles/file/file_type_pdf/Education_and_Corruption_Case-T205_TMA03.pdf.

และในระดับโรงเรียนเองนั้นก็ยังสามารถเกิดการคอร์รัปชันได้จากการบริหารจัดการที่ไม่ถูกต้อง ไม่โปร่งใส เช่นการจัดหาพัสดุ อุปกรณ์ต่างๆของโรงเรียน การรับสินบน และการนำงบประมาณไปใช้โดยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดสรร การเรียกร้องผลตอบแทนจากผู้ปกครอง เพื่อให้ได้รับสิทธิในการเข้าเรียนของบุตรหลาน การให้คะแนน การประเมินผลการเรียน เป็นต้น

รูปแบบของการคอร์รัปชันทางการศึกษามีอยู่หลากหลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ การเรียกร้องผลประโยชน์ การรับสินบน การข่มขู่ ก่อโกง รวมถึงการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ การเห็นแก่ประโยชน์ของพวกพ้อง ระบบอุปถัมภ์ การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ไม่ถูกต้องตามควร หรือการกระทำซึ่งขัดต่อคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ เป็นต้น

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กล่าวถึงสาเหตุของการคอร์รัปชัน ว่ามีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น สภาพเศรษฐกิจ การมีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ขาดการติดตามเพื่อจัดสรรให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับแต่ละโรงเรียน เนื่องจากไม่ทราบว่ามีโรงเรียนใดมีความขาดแคลนอยู่บ้าง การมีกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติต่างๆ ไม่ชัดเจน รวมถึงบทลงโทษต่อผู้กระทำความผิดอย่างเพียงพอ การขาดการติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการคอร์รัปชัน การที่ประชาชน หรือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ ไม่สนับสนุนการต่อต้านการคอร์รัปชัน

สำหรับการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันในการศึกษานั้น พบว่าไม่ได้แตกต่างจากการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันในภาคส่วนอื่น อีกทั้งยังพบว่าการแก้ไขปัญหาไม่สามารถทำได้โดยลำพัง โดยวิธีการแก้ปัญหาคือต้องมีความหลากหลาย เช่น การกำหนดให้มีมาตรฐานที่ชัดเจนในการกำหนดกรอบแนวคิด หรือหลักการในการดำเนินงาน การกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน สำหรับการกระทำความผิดในแต่ละรูปแบบ รวมถึงบทลงโทษทางสังคมที่จะมีต่อผู้กระทำความผิด ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน หรือชุมชนอีกด้วย⁷⁶

ฮอลลักและพอยส์สัน (Hallak and Poisson) ทำการวิจัยเรื่อง “Corrupt Schools, corrupt universities: What can be done?” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของระบบการศึกษา พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ การบริหารจัดการโดยรัฐที่ขาดความมุ่งมั่น ทุ่มเท และขาดการตรวจสอบด้วย

⁷⁶ Bittina Meier, Corruption in the Education Sector: An Introduction, accessed April 6, 2017, available from <https://www.atositchallenge.net/wp-content/uploads/2016/11/Meier2004corruption-in-education.pdf>

ความโปร่ง วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยดังกล่าวนี้ เพื่อเป็นการหาแนวทางในการป้องกันการคอร์รัปชันทางการศึกษา รวมทั้งหาเครื่องมือต่างๆ เพื่อช่วยป้องกันอีกรูปแบบหนึ่ง โดยทำการสำรวจความคิดเห็น จากผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาจากกระทรวงศึกษา มหาวิทยาลัย นักวิชาการ รวมถึงสมาชิกขององค์กรทางสังคม ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังศึกษาดูงานสัมมนาทางวิชาการ และศึกษาจากกรณีศึกษาของประเทศต่างๆ กว่า 25 ประเทศ พบว่า ลักษณะ รูปแบบและสาเหตุหลักของการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มประเทศมีความแตกต่างกัน โดยมีทั้งการคอร์รัปชันตั้งแต่เรื่องเล็กๆ ไปจนถึงเรื่องใหญ่ๆ เช่น การขอยกข้อโทษ ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง สำหรับการดำเนินโครงการต่างๆ การแต่งตั้งหรือบรรจุบุคลากรที่ไม่เป็นธรรม การกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎระเบียบ และกฎหมายของประเทศ การปลอมแปลงเอกสาร การใช้เวลานานเพื่อทำประโยชน์ของตน การเห็นแก่พวกพ้อง การกระทำเพื่อข้ามขั้นตอน และการเรียกรื่องเอาผลประโยชน์ เป็นต้น โดยสาเหตุของการคอร์รัปชันที่ได้กล่าวถึงนั้น ได้แก่ การบริหารจัดการ โดยขาดกระบวนการตัดสินใจที่เหมาะสม การหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เนื่องจากขั้นตอนของทางราชการ มีความยุ่งยาก ซับซ้อน การแสวงหาประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ การไม่คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรม รายได้ของข้าราชการครูไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ได้มีการนำเสนอแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน โดยกล่าวว่า การแก้ปัญหานี้ไม่สามารถทำได้โดยลำพัง มีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเริ่มต้นจากการสร้างความเชื่อมั่นในการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่างๆ รวมถึงคุณธรรมและจริยธรรมแก่คนในสังคม การกำหนดกระบวนการให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การมอบหมายและแบ่งแยกหน้าที่ที่ชัดเจน เหมาะสม การให้ความรู้และฝึกอบรมแก่บุคลากร ทั้งนี้การศึกษาดังกล่าวได้เน้นย้ำเรื่องความร่วมมือของประชาชนเป็นสำคัญ⁷⁷

⁷⁷Jacques Hallak and Muriel Poisson, "Corrupt School, Corrupt Universities: What Can We Done?", Accessed 10 September 2016. Available From, <http://www.iiep.unesco.org/information-service/.../etico-corruption-school.html>.

สรุป

การคอร์รัปชันไม่ว่าจะเป็นจะเกิดขึ้นกับองค์กรภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชน ล้วนเกิดจากมูลเหตุที่มีความคล้ายคลึงกัน ทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยจากสภาพแวดล้อม เช่น ความโลภส่วนบุคคล สภาพการเงินที่ไม่ดีหรือการที่สังคมที่อยู่มีผู้คอร์รัปชันจำนวนมากจนเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ โดยอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในรูปแบบของตัวเงิน เช่น การยกยอกทรัพย์สิน การรับสินบน หรือรูปแบบที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น การประพดมิชอบ ในการใช้อำนาจที่ตนมีอยู่แสวงหาประโยชน์ส่วนตน โดยอาจทำได้โดยการแต่งตั้งผู้ที่มีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์กร ทั้งนี้มีแนวทางการป้องกันการคอร์รัปชันที่มีผู้เสนอไว้หลายแนวทาง เช่น การผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังผ่านองค์กรอิสระที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการปราบปรามการคอร์รัปชัน การส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมมีค่านิยมชื่นชมผู้ประพฤติดีมากกว่าการเชิดชูผู้ที่มีทรัพย์สินมาก รวมถึงการที่ผู้นำในแต่ละองค์กรต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อป้องปรามผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างไรก็ดี การที่จะป้องกันมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันได้ ล้วนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ รวมถึงภาคประชาชนที่ต้องร่วมมือกันในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ติดตาม และรายงานสถานการณ์การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการแก้ไข



บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงอนาคตภายใต้หัวข้อ “การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน” ในขั้นตอนของการวิจัยนั้น ทางผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยเพื่อรวบรวมเป็นแนวคิดพื้นฐานในการวางแผนก่อนการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เลือกสรรมาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Method) ระหว่างการดำเนินการวิจัย ทางผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (EDFR) โดยการวิจัยดังกล่าวเป็นไปเพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถม รวมถึงเพื่อทราบทางป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมภายหลังจากที่ได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการคอร์รัปชัน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการเลือกสรรมีจำนวนทั้งสิ้น 17 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน นิติกรประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 8 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญทางด้านการคอร์รัปชัน จำนวน 2 คน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทางผู้วิจัยได้ออกแบบระเบียบวิธีวิจัยโดยสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยโดยสอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยที่ได้กล่าวถึงข้างต้น รวมถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการ

ก่อนเริ่มกระบวนการวิจัย ทางผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย โดยเป็นการศึกษาจากหนังสือ ตำรา วารสาร เอกสาร เว็บไซต์ รวมถึงงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ หลังจากที่ได้ดำเนินการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ทางผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับมูลเหตุและทางป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมจากนั้นจึงนำมาจัดเตรียมบทสนทนาสำหรับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เลือกสรรมาโดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวนทั้งสิ้น 17 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน นิติกรประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 8 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา จำนวน 2 คน ก่อนการสัมภาษณ์ ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 17 คน โดยมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย ระยะเวลาการสัมภาษณ์ รวมถึงประโยชน์ที่มุ่งหวังว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ เมื่อทางผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันความร่วมมือกลับมายังผู้วิจัยแล้ว ทางผู้วิจัยจะดำเนินการนัดหมายวันและเวลา เพื่อดำเนินการเข้าสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลต่อไป โดยขั้นตอนของการวิจัยสามารถแบ่งออกได้ตามลำดับดังนี้

EDFR รอบที่ 1

สำหรับขั้นตอนการวิจัยในช่วงของ EDFR รอบที่ 1 ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 คน โดยแยกสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยกระบวนการสัมภาษณ์จะเป็นไปในรูปแบบที่ไม่มีโครงสร้างและไม่มีการขึ้นาคำตอบใดๆ ขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันซึ่งได้จากกระบวนการศึกษาเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์ ขั้นตอนของการสัมภาษณ์จะเป็นไปตามกระบวนการดังต่อไปนี้

1. ก่อนการสัมภาษณ์จะเริ่มขึ้น ทางผู้วิจัยจะอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รวมถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้
2. ทางผู้วิจัยขออนุญาตผู้ทรงคุณวุฒิในการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์
3. กระบวนการสัมภาษณ์จะเริ่มขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อทราบถึงมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมในช่วงเวลา 10 ปีข้างหน้า เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2570 ระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้การเทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summary) และทำการทวนคำตอบทั้งหมดของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ทางผู้วิจัยมั่นใจถึงความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของคำตอบทั้งหมดที่ได้รับมา
4. เมื่อกระบวนการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นลง ทางผู้วิจัยจะทำการสรุปคำตอบทั้งหมดของผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่งและส่งไปให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละท่านเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขคำตอบก่อนการสรุปขั้นตอนสุดท้ายก่อนจัดทำแบบสอบถามเพื่อหาฉันทามติของคำตอบที่ได้รับมาทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนที่ 2 นี้ ทางผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการวิจัยไว้โดยมีรายละเอียดดังนี้

การออกแบบตัวแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ทางผู้วิจัยได้ใช้คำตอบจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 17 คนในขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับมูลเหตุและทางป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถม เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้ถูกนำมาใช้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งได้จากการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์เนื้อหาของการสัมภาษณ์ได้ถูกนำมาออกแบบตัวแบบสอบถามความคิดเห็น โดยใช้การจัดลำดับของลิเคิร์ต (Likert's scale) ซึ่งจะถูกแบ่งระดับของคำตอบออกเป็น 5 ระดับ โดย 1 หมายถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด ในขณะที่ 5 หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด

EDFR รอบที่ 2

หลังจากที่แบบสอบถามความคิดเห็นได้ถูกออกแบบเสร็จสิ้นและครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ทางผู้วิจัยจะเริ่มดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยในลำดับถัดไป เริ่มตั้งแต่กระบวนการส่งมอบแบบสอบถามความคิดเห็นให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 17 คน โดยทางผู้วิจัยจะเป็นผู้ส่งมอบแบบสอบถามความคิดเห็นให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านด้วยตัวเอง เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเรียบร้อยแล้ว ทางผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามความคิดเห็นทั้ง 17 ชุดมาทำการวิเคราะห์คำตอบด้วยวิธีการทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการพิจารณาเพื่อหาฉันทามติคือค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ซึ่งเกณฑ์สำหรับฉันทามติของคำตอบคือจะต้องมีค่ามัธยฐานมากกว่า 3.50 ขึ้นไป รวมถึงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ต้องต่ำกว่า 1.50 ลงมา โดยทุกคำตอบต้องเข้าเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อดังที่ได้กล่าวไป จึงจะนับว่ามีฉันทามติของคำตอบ หากในขั้นตอน EDFR รอบที่ 2 นี้ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ ผู้วิจัยขอยุติการทำวิจัยไว้ในขั้นตอนนี้

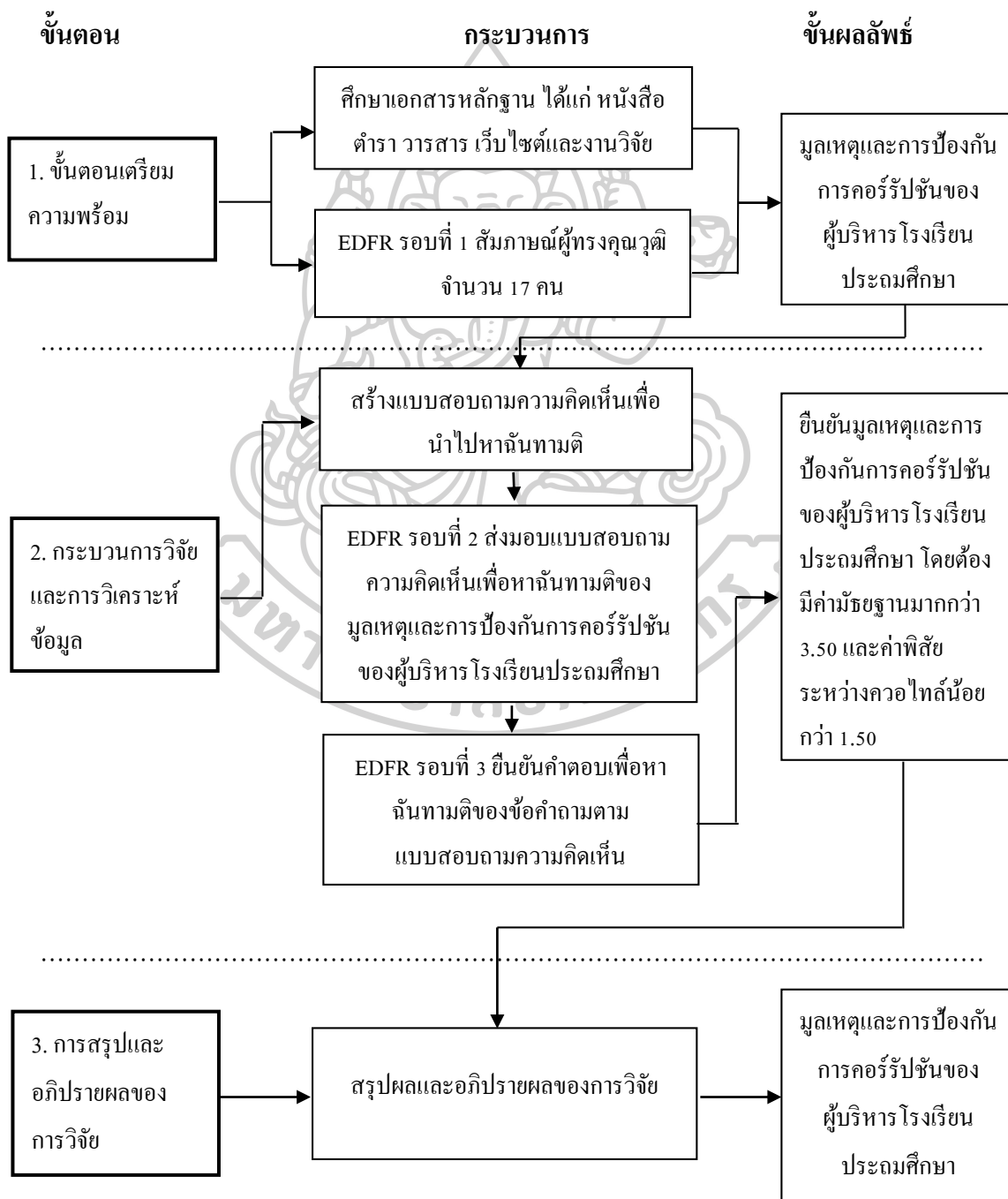
EDFR รอบที่ 3

ในกรณีที่ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติในขั้นตอน EDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่ง โดยในครั้งนี้จะมีการระบุค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ลงไปในข้อคำถามแต่ละข้อด้วย จากนั้นจึงดำเนินการส่งมอบให้ทางผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ทำการยืนยันว่าจะเปลี่ยนแนวคำตอบหรือไม่ ในท้ายที่สุดหากแนวคำตอบเกี่ยวกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมมีฉันทามติในทุกข้อของคำถามก็จะถือว่าขั้นตอนการวิจัยในขั้นนี้ได้เสร็จสิ้นลง

ขั้นตอนที่ 3 สรุปผลและอภิปรายผล

ในขั้นตอนสุดท้ายนี้ ทางผู้วิจัยจะทำการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล โดยการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้อันได้แก่ เพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและเพื่อทราบทางป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย



การออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัยของงานวิจัยภายใต้หัวข้อ “มูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา” ได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต (EDFR) ในการเก็บรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยเทคนิคการวิจัยดังกล่าวเป็นการผสมผสานข้อดีและลบจุดด้อยของเทคนิคการวิจัยสองวิธีคือ EFR และ Delphi

ผู้ให้ข้อมูล

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้ให้ข้อมูลของงานวิจัยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มหลัก รวมจำนวน 17 คน ได้แก่

1. ผู้บริหารระดับสูงสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน
3. นิติกรประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน
4. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จำนวน 8 คน

5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญทางด้านการคอร์รัปชัน จำนวน 2 คน โดยเกณฑ์ในการเลือกสรรผู้ทรงคุณวุฒินั้นประกอบด้วยเกณฑ์สองข้อ คือ

- 5.1 มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน
- 5.2 อยู่ในตำแหน่งหรือเคยอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารอย่างน้อย 3 ปี

จำนวนของผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ได้ถูกกำหนดขึ้น โดยอาศัยแนวคิดของแมคมิลแลน(Macmillan)⁷⁸ จากตารางเราจะเห็นได้ว่าจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ 17-21 คน ขึ้นไป จะไม่ส่งผลกระทบต่อความคลาดเคลื่อนของงานวิจัยที่ลดลงโดยจากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าความคลาดเคลื่อนของงานวิจัยจะลดลงเพียง 0.02 เท่านั้นในแต่ละช่วงของจำนวนกลุ่มวิจัยที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นขนาดของกลุ่มผู้วิจัยที่เหมาะสมจะอยู่ที่ 17 ถึง 21 คนสำหรับงานวิจัยฉบับนี้เราได้กำหนดกลุ่มผู้วิจัยไว้ที่จำนวน 17 คน

⁷⁸Thomas T. Macmillan, “The Delphi Technique” (paper presented at the Annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development. California : Monterey, May 1971)

ตารางที่ 3 ความคลาดเคลื่อนที่ลดลง

จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนที่ลดลง
1-5	1.20-0.70	0.50
5-9	0.70-0.58	0.12
9-13	0.58-0.54	0.04
13-17	0.54-0.50	0.04
17-21	0.50-0.48	0.02
21-25	0.48-0.46	0.02
25-29	0.46-0.44	0.02

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยของงานวิจัยฉบับนี้ได้ถูกออกแบบให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยที่ได้กล่าวถึงไปข้างต้น ประกอบด้วย

1. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและไม่มีการชี้นำคำตอบ โดยทำการเก็บข้อความ
- 2 เรื่อง คือ
 - 1.1 มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
 - 1.2 การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
2. แบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งถูกออกแบบโดยอยู่บนพื้นฐานคำตอบจากการสัมภาษณ์

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัยเพื่อนำไปศึกษาวิจัยในแต่ละขั้นตอน ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยเทคนิควิจัยแบบ EDFR เพื่อวิเคราะห์มูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ซึ่งพัฒนาและสร้างจากข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) ประกอบด้วยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1

2. สร้างแบบสอบถาม โดยอ้างอิงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่างๆ จากกระบวนการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 และนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

ระดับที่ 5	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับที่ 4	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับที่ 3	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับที่ 2	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับที่ 1	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การเก็บข้อมูล

ขั้นตอนของการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนหลักจำนวน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับหัวข้องานวิจัย
2. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ที่เลือกสรรมาแบบเฉพาะเจาะจง
3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น
4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปหาฉันทามติของคำตอบรอบที่ 2 หรือรอบที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยฉบับนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชัน โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์มูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

ในขั้นตอนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน โดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDNR มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและไม่มีการชี้นำ (Semi-Structured Interview) รอบที่ 1 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าในรอบที่ 2 ใช้การคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

2.1 ค่ามัธยฐาน (Median) คือ ค่าของข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมดที่ได้นำมาเรียงลำดับไว้ดังนี้

ค่ามัธยฐาน 4.50-5.00 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับมูลเหตุและการป้องกันการมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับมูลเหตุและการป้องกันการมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนมาก

ค่ามัธยฐาน 2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับมูลเหตุและการป้องกันการมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับมูลเหตุและการป้องกันการมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนน้อย

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับมูลเหตุและการ
ป้องกันมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของ
ผู้บริหารโรงเรียนน้อยที่สุด

2.2 ค่าฐานนิยม (Mode) คือ การคำนวณเพื่อหาค่าความถี่ของระดับคะแนน
เริ่มตั้งแต่ 1 ถึง 5 สำหรับแต่ละข้อ ระดับคะแนนที่มีค่าความถี่มากที่สุด ถือเป็นฐานนิยมของข้อนั้น
กรณีที่ความถี่สูงสุดของข้อใดมีระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนดังกล่าวอยู่ติดกัน ถือว่าค่า
กลางระหว่างคะแนนทั้งสองเป็นฐานนิยมของข้อนั้น กรณีที่ความถี่สูงสุดของข้อใดมีระดับคะแนน
เท่ากัน แต่ระดับคะแนนดังกล่าวอยู่ห่างกัน ถือว่าระดับคะแนนแต่ละค่าเป็นฐานนิยมของข้อนั้น
จากนั้นจึงนำค่าฐานนิยมที่คำนวณจากแบบสอบถามมาหาค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐาน
กับฐานนิยม โดยค่าผลต่างดังกล่าวต้องมีค่าตั้งแต่ 0.00-1.00 จึงถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่
มีต่อข้อนั้นมีความสอดคล้องกัน

2.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คือ ค่าของข้อมูลจำนวนร้อยละ
50 ที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมด โดยคำนวณเป็นรายข้อจากค่าความแตกต่างระหว่างควอ
ไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ซึ่งผลลัพธ์แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของคำตอบ มีเกณฑ์
พิจารณา ดังนี้

ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่า
ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติ (Consensus)

ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็น
ของผู้เชี่ยวชาญไม่มีความสอดคล้องกันหรือไม่ได้รับฉันทามติ (Consensus)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์รอบที่ 1 และรอบที่ 2

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคำตอบในการสัมภาษณ์
รอบสุดท้ายที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดและมาก (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป)
และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50) มาสรุปเป็น
ผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้

งานวิจัยฉบับนี้ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ จำนวน 3 ตัว ประกอบด้วย ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

สรุป

งานวิจัยฉบับนี้มีการออกแบบระเบียบวิธีวิจัยให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่เป็นไปเพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและเพื่อทราบการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยการวิจัยนั้นเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบ EDFR เพื่อหาแนวโน้มของมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในช่วง 10 ปีข้างหน้า เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ.2560 ถึงปี พ.ศ.2570 สำหรับขั้นตอนการวิจัยจะถูกแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อม 2) การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล และ 3) การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ถูกเลือกสรรมาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง ในกระบวนการวิจัยจะเริ่มด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและไม่มีการชี้นำคำตอบ เมื่อการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นแล้วทางผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบตัวแบบสอบถามความคิดเห็นและมีการวิเคราะห์คำตอบด้วยวิธีทางสถิติ 3 ประเภท ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากนั้นจึงทำการสรุปผลของการวิจัยทั้งหมดและนำเสนอต่อสาธารณชน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ ดังนี้ 1. เพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนและ 2. เพื่อทราบการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนและเพื่อทราบการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDJR โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำมาสรุปผลเป็นมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการดังกล่าวไปสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น รอบที่ 2 โดยการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยมีเกณฑ์พิจารณาข้อมูลดังนี้ ค่ามัธยฐาน (Median) ที่มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม ที่มีค่าตั้งแต่ 0.00 – 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ซึ่งได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

รอบที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อตอบคำถามตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยอันประกอบด้วย 1) เพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน และ 2) เพื่อทราบการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน และผลการสัมภาษณ์สามารถนำมาสรุปเป็นมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนแยกออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

จากการสังเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญสามารถสรุปได้ว่า มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ

2) ด้านการเมืองการปกครอง 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 4) ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละด้าน ดังนี้

1. มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านเศรษฐกิจ เกิดจาก ภาระหนี้สินส่วนตัวที่ต้องแบกรับมีจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายในครอบครัวสูงกว่ารายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน ความขาดแคลนทุนทรัพย์ในการดำรงชีพหาเลี้ยงตนเองหรือครอบครัว มีความต้องการอยากได้ อยากมีเกินความจำเป็น มีค่านิยมในการใช้จ่ายที่เกินตัว มีค่านิยมในการวัดคุณค่าของผู้อื่นจากรูปลักษณ์หรือปัจจัยภายนอก ต้องการยกระดับฐานะของตนเองเพื่อให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเพื่อให้เกิดการยอมรับจากผู้อื่น มีค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ได้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้รายได้ไม่พอใช้จ่าย มีความโลภ ความไม่รู้จักพอ อุปนิสัยส่วนตัว เช่น ดิฉกรพณัน ชอบดื่มสุรา ขบประมาณที่จัดสรรให้แก่บุคลากรไม่เพียงพอ การให้เงินเดือนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน ผู้บริหารและบุคลากรขาดความรู้ต่อแนวปฏิบัติด้านการเงินและสินทรัพย์ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานบางส่วนซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุน มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงบประมาณ การประมาณการงบประมาณประจำปีสำหรับแต่ละค่าใช้จ่ายไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้ต้องนำเงินส่วนอื่นมาชดเชย ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนการศึกษา และการจัดสรรงบประมาณตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งบางกรณีอาจไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน

2. มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเมืองการปกครอง เกิดจากการรับบุคคลซึ่งขาดประสบการณ์มาเป็นผู้บริหาร ผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการบริหารจัดการ ขาดการอบรมผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่น ผู้บริหารขาดประสบการณ์ทำให้เกิดความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ผู้บริหารไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ผู้บริหารขาดระเบียบวินัยในการทำงาน ผู้บริหารขาดความรับผิดชอบ ผู้บริหารไม่คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีการบริหารงบประมาณ การใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนในทางที่ไม่ถูกต้องตามควร มีความเกรงกลัวต่ออำนาจของบุคคลที่ตำแหน่งสูงกว่า มีการใช้ความรู้ความสามารถและอำนาจในทางมิชอบ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ได้รับคำสั่งจากผู้มีอิทธิพลทางการเมือง การเอื้อประโยชน์และการสมประโยชน์แก่พวกพ้อง ตำแหน่งหน้าที่เอื้อต่อการนำเงินมาใช้ส่วนตัว ขาดแคลนบุคลากรเป็นเหตุให้ผู้บริหารต้องลงมือปฏิบัติงานเอง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน และการขาดการเอาใจใส่ของหน่วยงานบริหารทำให้เกิดการบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ

3. มุลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านสังคมและวัฒนธรรม เกิดจาก มีระบบอุปถัมภ์ทำให้เกิดการกระทำที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง การได้รับความกดดันจากเพื่อนร่วมงาน ได้รับแรงกดดันจากผู้บังคับบัญชา ได้รับความกดดันเนื่องจากการตั้งเป้าหมายที่ยากเกินสถานการณ์และเพื่อนร่วมงานบีบบังคับให้คอร์รัปชัน ได้รับการยุยง ส่งเสริมให้กระทำความผิดคอร์รัปชัน การเห็นแบบอย่างในการคอร์รัปชันจากผู้อื่น มีความคิดเห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ใครๆ ก็ทำกัน เห็นผู้อื่นกระทำความผิดจนคิดว่าเป็นเรื่องปกติที่ใครเขาทำกัน ผู้คอร์รัปชันกลายเป็นสังคมส่วนมากของระบบการบริหาร ความเคยชินกับการปฏิบัติที่ผิดโดยไม่ได้รับการยับยั้งหรือท้วงติงจากบุคคลรอบข้าง ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งเมื่ออยู่ในสังคมของผู้กระทำผิด จึงเป็นเหตุให้ต้องปฏิบัติตาม มีทัศนคติต่อการกระทำความผิดในบางเรื่องว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่น่าจะเกิดความเสียหายจึงกระทำต่อไป ผู้บริหารและบุคลากรขาดอุดมการณ์และความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน มีความเกรงใจต่อผู้อื่นมากเกินไป ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการละเลยเมื่อพบการกระทำผิดหรือคอร์รัปชัน มีความประนีประนอม ซึ่งทำให้เกิดการละเมิดต่อกฎระเบียบที่มีอยู่ วัฒนธรรมการหยิบบั้นให้ เพื่อผลประโยชน์และความสะดวกสบายในการดำเนินงาน และขาดการปลูกฝังจากครอบครัวและสังคมเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม

4. มุลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ เกิดจากมีช่องว่างของกฎหมายให้สามารถดำเนินการคอร์รัปชันได้ ระเบียบปฏิบัติไม่ครอบคลุมกระบวนการที่สำคัญอันเป็นเหตุให้สามารถคอร์รัปชันได้สะดวก ระบบการควบคุมการปฏิบัติงานที่มีอยู่ปัจจุบันไม่เพียงพอ ระเบียบปฏิบัติที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับการทำงานในปัจจุบัน ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ในงานต่างๆ ที่เพียงพอ เช่น ผู้มีอำนาจในการอนุมัติสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อได้ ผู้บริหารมีอำนาจในการจัดสรรและอนุมัติได้เอง จึงสามารถดำเนินการเรื่องงบประมาณได้โดยตรง ขั้นตอนในการปฏิบัติงานมากเกินไป ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานสำหรับกรณีเร่งด่วน ไม่มีบทลงโทษที่เด็ดขาดเพียงพอสำหรับผู้คอร์รัปชัน เมื่อกระทำความผิดแต่ไม่ได้รับโทษจึงกระทำอย่างต่อเนื่อง ขาดการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก ระบบการตรวจสอบการกระทำความผิดหรือการตรวจสอบการคอร์รัปชัน ไม่เพียงพอ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ ไม่มีการศึกษากฎระเบียบด้วยตนเองอย่างเพียงพอ การไม่เคารพต่อกฎหมายและการละเมิดกฎหมายโดยรู้เท่าไม่ถึงการ

การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

จากการสังเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญสามารถสรุปได้ว่า การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านการเมืองการปกครอง 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 4) ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละด้าน ดังนี้

1. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านเศรษฐกิจ สามารถทำได้โดย มีการอบรมเรื่องการบริหารจัดการการเงินแก่ผู้บริหารและบุคลากร จัดสรรอัตรากำลังของบุคลากร ให้เพียงพอ โดยไม่กระทบภาระงานของครู พิจารณาปรับขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ปลูกฝังค่านิยมในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง จัดให้มีการสอบทานและพิจารณาปรับปรุงงบประมาณระหว่างปีเพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น จัดให้มีการวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณ โดยเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายจริงเพื่อให้สามารถกำหนดงบประมาณที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างสวัสดิการของภาครัฐให้เข้มแข็ง เพื่อเพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้บริหารหลังเกษียณ

2. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเมืองการปกครอง สามารถทำได้โดย กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารให้ชัดเจน โดยครอบคลุมถึงความรู้ความสามารถและประสบการณ์การทำงาน กำหนดให้มีการทดสอบด้านคุณธรรมและจริยธรรมก่อนรับเข้าทำงานในตำแหน่งต่างๆ ปรับปรุงวิธีการสรรหาบุคลากร โดยให้มีการตรวจสอบภูมิหลังโดยละเอียดก่อนรับเข้าปฏิบัติงาน กำหนดให้ผู้บริหารและบุคลากรทำการสอบทานและทบทวนจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ ปลูกจิตสำนึกเรื่องประโยชน์ต่อส่วนรวมแก่ผู้บริหารและบุคลากร ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และสังคมโดยรวม ส่งเสริมให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กร ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม จัดกิจกรรมและการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง กำหนดให้มีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม กำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนตำแหน่งหน้าที่การทำงาน และกำหนดช่องทางในการร้องเรียนผู้กระทำความผิด โดยให้สะดวกและปลอดภัยต่อผู้ร้องเรียน

3. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านสังคมและวัฒนธรรม สามารถทำได้โดย ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยเริ่มจากครอบครัว ยกย่องคนดีให้เห็นเป็นแบบอย่างของบุคคลทั่วไป ให้การสนับสนุนแก่ผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในหน้าที่ ส่งเสริมกิจกรรมสร้างคุณธรรมเพื่อเป็นเครื่องยึดถือต่อการปฏิบัติงาน ปลูกฝังเรื่องการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์และสุจริต และตอกย้ำความคิดเรื่องคุณธรรมในองค์กรอยู่เสมอ

4. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติสามารถทำได้โดย ปรับปรุงกฎระเบียบให้ชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับขั้นตอนการปฏิบัติงานจริง ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงโดยอาจลดบางขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ทำการสอบทานกฎระเบียบอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กำหนดให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ที่ชัดเจน เพียงพอและไม่เอื้อต่อการคอร์รัปชัน จัดให้มีการอบรม เผยแพร่ ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ แก่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เร่งดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดเพื่อไม่ให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นต่อไป กำหนดให้มีผู้ตรวจสอบเพื่อเร่งดำเนินการกรณีพบเหตุการณ์คอร์รัปชัน จัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรและรายงานผลการตรวจสอบทุกสิ้นปี หน่วยงานตรวจสอบต้องดำเนินการอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันที่อาจเกิดขึ้น กำหนดให้มีการตรวจสอบและติดตามอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้รอบด้านและกำหนดบทลงโทษให้รุนแรงมากยิ่งขึ้น และเผยแพร่บทลงโทษให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วไป

รอบที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเดียวกับรอบที่ 1 ในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งออกแบบในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม เพื่อนำมาหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายประเด็นเพื่อประกอบการพิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากและมากที่สุด คือ แนวโน้มที่มีค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ 4 และ 5 รวมถึงแนวโน้มที่มีความสอดคล้องกันของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ไม่เกิน 1.5 พร้อมทั้งหาค่าความต่างระหว่างฐานนิยมและค่ามัธยฐาน (Median – Mode) ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 จากการวิเคราะห์แบบสอบถามสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ		มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม Mdn - Mo	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
1	ภาระหนี้สินส่วนตัวที่ต้องแบกรับมีจำนวนมาก	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
2	ค่าใช้จ่ายในครอบครัวสูงกว่ารายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
3	ความขาดแคลนทุนทรัพย์ในการดำรงชีพหาเลี้ยงตนเองหรือครอบครัว	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
4	มีความต้องการอยากได้อะไรก็เกินจำเป็น	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
5	มีค่านิยมในการใช้จ่ายที่เกินตัว	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
6	มีค่านิยมในการวัดคุณค่าของผู้อื่นจากรูปลักษณ์หรือปัจจัยภายนอก	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
7	ต้องการยกระดับฐานะของตนเองเพื่อให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
8	มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเพื่อให้เกิดการยอมรับจากผู้อื่น	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
9	มีค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ได้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้รายได้ไม่พอใช้จ่าย	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
10	มีความโลกกลมไม่รู้จักพอ	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน ด้านเศรษฐกิจ (ต่อ)

	ด้านเศรษฐกิจ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม Mdn - Mo	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
11	อุปนิสัยส่วนตัวเช่น ดิฉกรพนัน ชอบดื่มสุรา	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
12	งบประมาณที่จัดสรรให้แก่บุคลากรไม่เพียงพอ	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
13	การให้เงินเดือนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
14	ผู้บริหารและบุคลากรขาดความรู้ต่อแนวปฏิบัติด้านการเงินและสินทรัพย์	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
15	มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานบางส่วนซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
16	มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงบประมาณ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
17	การประมาณการงบประมาณประจำปีสำหรับแต่ละค่าใช้จ่ายไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้ต้องนำเงินส่วนอื่นมาชดเชย	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน ด้านเศรษฐกิจ (ต่อ)

ด้านเศรษฐกิจ		มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม (Mdn - Mo)	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
18	ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนการศึกษา	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
19	การจัดสรรงบประมาณตามขนาดของโรงเรียนซึ่งบางกรณีอาจไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน	5	5	0	1	สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านเศรษฐกิจ มีความสอดคล้องกัน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ข้อที่ 1 ภาระหนี้สินส่วนตัวที่ต้องแบกรับมีจำนวนมาก (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 2 ค่าใช้จ่ายในครอบครัวสูงกว่ารายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 5 มีค่านิยมในการใช้จ่ายที่เกินตัว (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 6 มีค่านิยมในการวัดคุณค่าของผู้อื่นจากรูปลักษณ์หรือปัจจัยภายนอก (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 7 ต้องการยกระดับฐานะของตนเองเพื่อให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 8 มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเพื่อให้เกิดการยอมรับจากผู้อื่น ข้อที่ 11 อุปนิสัยส่วนตัว เช่น ดิฉกรพนัน ชอบดื่มสุรา (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 14 ผู้บริหารและบุคลากรขาดความรู้ต่อแนวปฏิบัติด้านการเงินและสินทรัพย์ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 16 มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงบประมาณ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 19 การจัดสรรงบประมาณตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งบางกรณีอาจไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 3 ความขาดแคลนทุนทรัพย์ในการดำรงชีพหาเลี้ยงตนเองหรือครอบครัว (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 4 มีความต้องการอยากได้ อยากมีเกินจำเป็น (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 9 มีค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ได้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้รายได้ไม่พอใช้จ่าย (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 10 มีความโลภ ความไม่รู้จักพอ

(Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 12 งบประมาณที่จัดสรรให้แก่บุคลากรไม่เพียงพอ (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 13 การให้เงินเดือนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 15 มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานบางส่วนซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุน (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 17 การประมาณการงบประมาณประจำปีสำหรับแต่ละค่าใช้จ่ายไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้ต้องนำเงินส่วนอื่นมาชดเชย (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 18 ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนการศึกษา (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเมืองการปกครอง

ด้านการเมืองการปกครอง		มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม Mdn - Mo	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
20	การรับบุคคลซึ่งขาดประสบการณ์มาเป็นผู้บริหาร	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
21	ผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการบริหารจัดการ	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
22	ขาดการอบรมผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่น	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
23	ผู้บริหารขาดประสบการณ์ทำให้เกิดความรู้เท่าไม่ถึงการณ์	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
24	ผู้บริหารไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
25	ผู้บริหารขาดระเบียบวินัยในการทำงาน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
26	ผู้บริหารขาดความรับผิดชอบ	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเมืองการปกครอง (ต่อ)

ด้านการเมืองการปกครอง		มัธย ฐาน (Mdn)	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน-ฐาน นิยม Mdn - Mo	พิสัย ระหว่าง ควอร์ ไทล์ (IR)	ความคิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
27	ผู้บริหารไม่คำนึงถึงคุณธรรม และจริยธรรม	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
28	ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีการ บริหารงบประมาณ	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
29	การใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตน ในทางที่ไม่ถูกต้องตามควร	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
30	มีความเกรงกลัวต่ออำนาจของ บุคคลที่ตำแหน่งสูงกว่า	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
31	มีการใช้ความรู้ ความสามารถ และอำนาจในทางมิชอบ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
32	การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
33	ได้รับคำสั่งจากผู้มีอิทธิพลทาง การเมือง	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
34	การเอื้อประโยชน์และการสม ประโยชน์แก่พวกพ้อง	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
35	ตำแหน่งหน้าที่เอื้อต่อการนำ เงินมาใช้ส่วนตัว	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
36	ขาดแคลนบุคลากรเป็นเหตุให้ ผู้บริหารต้องลงมือปฏิบัติงาน เอง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการคอร์ รัปชัน	5	5	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเมืองการปกครอง (ต่อ)

ด้านการเมืองการปกครอง		มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม (Mdn - Mo)	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
37	การขาดการเอาใจใส่ของหน่วยงานบริหารทำให้การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเมืองการปกครอง มีความสอดคล้องกัน เรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่ 20 การรับบุคคลซึ่งขาดประสบการณ์มาเป็นผู้บริหาร (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 22 ขาดการอบรมผู้บริหรด้านคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่น (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 23 ผู้บริหารขาดประสบการณ์ ทำให้เกิดความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 27 ผู้บริหารไม่คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรม (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 29 การใช้ตำแหน่งของตนในทางที่ไม่ถูกต้องตามควร (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 31 มีการใช้ความรู้ ความสามารถและอำนาจในทางมิชอบ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 32 การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 33 ได้รับคำสั่งจากผู้มีอิทธิพลทางการเมือง (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 34 การเอื้อประโยชน์และการสมประโยชน์แก่พวกพ้อง (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 35 ตำแหน่งหน้าที่เอื้อต่อการนำเงินมาใช้ส่วนตัว (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 36 ขาดแคลนบุคลากรเป็นเหตุให้ผู้บริหารต้องลงมือปฏิบัติงานเอง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 37 การขาดการเอาใจใส่ของหน่วยงานบริหาร ทำให้การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 21 ผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการบริหารจัดการ (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 24 ผู้บริหารไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 25 ผู้บริหารขาดระเบียบวินัยในการทำงาน (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 26 ผู้บริหารขาดความรับผิดชอบ (Mdn = 4,

IR= 1, $|Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 28 ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีการบริหารงบประมาณ (Mdn = 4, IR= 1, $|Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 30 มีความเกรงกลัวต่ออำนาจของบุคคลที่ตำแหน่งสูงกว่า (Mdn = 4, IR= 1, $|Mdn - Mo| = 0$)

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ด้านสังคมและวัฒนธรรม	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม Mdn - Mo	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
38 มีระบบอุปถัมภ์ทำให้เกิดการกระทำที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
39 การได้รับความกดดันจากเพื่อนร่วมงาน	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
40 ได้รับความกดดันจากผู้บังคับบัญชา	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
41 ได้รับความกดดันเนื่องจากการตั้งเป้าหมายที่ยากเกิน	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
42 สถานการณ์และเพื่อนร่วมงานบีบบังคับให้คอร์รัปชัน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
43 ได้รับการขู่ส่งเสริมให้กระทำความผิด คอร์รัปชัน	5	5	0	0	สอดคล้องกัน
44 การเห็นแบบอย่างในการคอร์รัปชันจากผู้อื่น	4	4	0	0.5	สอดคล้องกัน
45 มีความคิดเห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ใครๆก็ทำกัน	5	5	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านสังคมและวัฒนธรรม (ต่อ)

ด้านสังคมและวัฒนธรรม		มัช ฐาน (Mdn)	ฐาน นิยม (Mo)	มัช ฐาน-ฐาน นิยม Mdn - Mo	พิสัย ระหว่าง ควอร์ ไทล์ (IR)	ความคิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
46	เห็นผู้อื่นกระทำผิดจนคิดว่า เป็นเรื่องปกติที่ใครเขาทำกัน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
47	ผู้คอร์รัปชันกลายเป็นสังคม ส่วนมากของระบบการบริหาร	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
48	เคยชินกับการปฏิบัติที่ผิด โดย ไม่ได้รับการขยับยั้งหรือท้วงติง จากบุคคลรอบข้าง	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
49	ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งมีอยู่ในสังคมของผู้กระทำผิด จึงเป็นเหตุให้ต้องปฏิบัติตาม	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
50	มีทัศนคติต่อการกระทำ ความผิดในบางเรื่องว่าเป็น เรื่องเล็กน้อย ไม่น่าจะเกิด ความเสียหาย จึงกระทำต่อไป	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
51	ผู้บริหารและบุคลากรขาด อุดมการณ์ และความซื่อสัตย์ ในการปฏิบัติงาน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
52	มีความเกรงใจต่อผู้อื่นมาก เกินไปซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการ ละเลย เมื่อพบการกระทำผิด หรือการคอร์รัปชัน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านสังคมและวัฒนธรรม (ต่อ)

ด้านสังคมและวัฒนธรรม		มัชย ฐาน (Mdn)	ฐาน นิยม (Mo)	มัชย ฐาน-ฐาน นิยม Mdn - Mo	พิสัย ระหว่าง ควอร์ ไทล์ (IR)	ความคิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
53	มีความประนีประนอมซึ่งทำให้เกิดการละเมิดต่อกฎระเบียบที่มีอยู่	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
54	วัฒนธรรมการหยิบบิ้นให้เพื่อผลประโยชน์และความสะดวกสบายในการดำเนินงาน	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
55	ขาดการปลูกฝังจากครอบครัวและสังคม เรื่องคุณธรรมและจริยธรรม	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 6 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกัน เรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่ 44 การเห็นแบบอย่างในการคอร์รัปชันจากผู้อื่น (Mdn = 4, IR= 0.5, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 39 การได้รับความกดดันจากเพื่อนร่วมงาน (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 41 ได้รับความกดดันเนื่องจากมีการตั้งเป้าหมายที่ยากเกิน (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 43 ได้รับการยุยง ส่งเสริมให้กระทำความผิดคอร์รัปชัน (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 45 มีความคิดเห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ใครๆ ก็ทำกัน (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 47 ผู้คอร์รัปชันกลายเป็นสังคมส่วนมากของระบบการบริหาร (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 50 มีทัศนคติต่อการกระทำความผิดในบางเรื่องว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่น่าจะเกิดความเสียหาย จึงกระทำความผิดต่อไป (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 53 มีความประนีประนอม ซึ่งทำให้เกิดการละเมิดต่อกฎระเบียบที่มีอยู่ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 54 วัฒนธรรมการหยิบบิ้นให้ เพื่อผลประโยชน์และความสะดวกสบายในการดำเนินงาน (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 38 มีระบบอุปถัมภ์ ทำให้เกิดการกระทำที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 40 ได้รับความกดดันจาก

ผู้บังคับบัญชา ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 42 สถานการณ์และเพื่อร่วมงานบีบบังคับให้คอร์รัปชัน ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 46 เห็นผู้อื่นกระทำผิด จนคิดว่าเป็นเรื่องปกติที่ใครเขาทำกัน ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 48 เคยชินกับการปฏิบัติที่ผิดโดยไม่ได้รับการขยับยั้งหรือท้วงติงจากบุคคลรอบข้าง ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 49 ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งเมื่ออยู่ในสังคมของผู้กระทำผิดจึงเป็นเหตุให้ต้องปฏิบัติตาม ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 51 ผู้บริหารและบุคลากรขาดอุดมการณ์และความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 52 มีความเกรงใจต่อผู้อื่นมากเกินไป ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะเมื่อพบการกระทำผิดหรือคอร์รัปชัน ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 55 ขาดการปลูกฝังจากครอบครัว และสังคมเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$)

**ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ (ต่อ)**

ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ		มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม (Mdn - Mo)	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
56	มีช่องว่างของกฎหมายให้สามารถดำเนินการคอร์รัปชันได้	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
57	ระเบียบปฏิบัติไม่ครอบคลุมกระบวนการที่สำคัญอันเป็นเหตุให้สามารถคอร์รัปชันได้โดยสะดวก	4	4	0	0.5	สอดคล้องกัน
58	ระบบการควบคุมการปฏิบัติงานที่มีอยู่ปัจจุบันไม่เพียงพอ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ (ต่อ)

	ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ	มัธย ฐาน (Mdn)	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน-ฐาน นิยม Mdn - Mo	พิสัย ระหว่าง ควอร์ ไทล์ (IR)	ความคิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
59	ระเบียบปฏิบัติที่มีอยู่ไม่ สอดคล้องกับการทำงานใน ปัจจุบัน	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
60	ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ในงาน ต่างๆที่เพียงพอ เช่น ผู้มีอำนาจ ในการอนุมัติสามารถเข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อ ได้	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
61	ผู้บริหารมีอำนาจในการจัดสรร และอนุมัติได้เอง จึงสามารถ ดำเนินการเรื่องงบประมาณได้ โดยตรง	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
62	ขั้นตอนในการปฏิบัติงานมาก เกินความจำเป็นทำให้เกิดความ ล่าช้าในการดำเนินงานสำหรับ กรณีเร่งด่วน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
63	ไม่มีบทลงโทษที่เด็ดขาด เพียงพอสำหรับผู้ทีคอร์รัปชัน	4	4	0	0	สอดคล้องกัน
64	เมื่อกระทำความผิดแต่ไม่ได้รับ โทษจึงกระทำอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
65	ขาดการตรวจสอบจาก บุคคลภายนอก	5	5	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ (ต่อ)

ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ		มัธย ฐาน (Mdn)	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน-ฐาน นิยม Mdn – Mo	พิสัย ระหว่าง ควอร์ ไทล์ (IR)	ความคิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
66	ระบบการตรวจสอบการ กระทำผิดหรือการตรวจสอบ การคอร์รัปชันไม่เพียงพอ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
67	บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ด้านกฎหมาย	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
68	บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ในระเบียบปฏิบัติ	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
69	ไม่มีการศึกษากฎระเบียบด้วย ตนเองอย่างเพียงพอ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
70	การไม่เคารพต่อกฎหมาย	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
71	การละเมิดกฎหมายโดย รู้เท่าไม่ถึงการณ์	5	5	0	0.5	สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 7 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ มีความสอดคล้องกัน เรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่ 71 การละเมิด
กฎหมาย โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (Mdn = 5, IR= 0.5, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 57 ระเบียบปฏิบัติไม่
ครอบคลุมกระบวนการที่สำคัญอันเป็นเหตุให้สามารถคอร์รัปชันได้โดยสะดวก (Mdn = 4, IR=
0.5, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 58 ระบบการควบคุมการปฏิบัติงานที่มีอยู่ปัจจุบันไม่เพียงพอ (Mdn =
5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 59 ระเบียบปฏิบัติที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับการทำงานในปัจจุบัน
(Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 64 เมื่อกระทำความผิดแต่ไม่ได้รับโทษจึงกระทำอย่าง
ต่อเนื่อง (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 65 ขาดการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก (Mdn =
5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 66 ระบบการตรวจสอบการกระทำผิดหรือการตรวจสอบการคอร์

รับชั้นไม่เพียงพอ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 67 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 69 ไม่มีการศึกษาระเบียบปฏิบัติด้วยตนเองอย่างเพียงพอ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 56 มีช่องว่างของกฎหมายให้สามารถดำเนินการคอร์รัปชันได้ (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 60 ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ในงานต่างๆ ที่เพียงพอ เช่น ผู้มีอำนาจในการอนุมัติสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อได้ (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 61 ผู้บริหารมีอำนาจในการจัดสรรและอนุมัติได้เอง จึงสามารถดำเนินการเรื่องงบประมาณได้โดยตรง (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 62 ขั้นตอนในการปฏิบัติงานมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานสำหรับกรณีเร่งด่วน (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 63 ไม่มีบทลงโทษที่เด็ดขาดเพียงพอสำหรับผู้ที่ยังคอร์รัปชัน (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 68 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 70 การไม่เคารพต่อกฎหมาย (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0)

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ		มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม (Mdn – Mo)	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	มีการอบรมเรื่องการบริหารจัดการการเงินแก่ผู้บริหารและบุคลากร	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
2	จัดสรรอัตราค่าจ้างของบุคลากรให้เพียงพอโดยไม่กระทบภาระงานของครู	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
3	พิจารณาปรับขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านเศรษฐกิจ (ต่อ)

ด้านเศรษฐกิจ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม Mdn - Mo	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ	
4	ปลูกฝังค่านิยมในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
5	จัดให้มีการสอบทานและพิจารณาปรับปรุงงบประมาณระหว่างปีเพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
6	จัดให้มีการวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณโดยเปรียบเทียบกับการใช้จ่ายจริงเพื่อให้สามารถกำหนดงบประมาณที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
7	พัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต	5	5	0	0.5	สอดคล้องกัน
8	เสริมสร้างสวัสดิการของภาครัฐให้เข้มแข็งเพื่อเพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้บริหารหลังเกษียณ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 8 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านเศรษฐกิจ มีความสอดคล้องกัน เรียงลำดับดังนี้ ข้อที่ 7 พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต (Mdn = 5, IR= 0.5, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 8 เสริมสร้างสวัสดิการของภาครัฐให้เข้มแข็งเพื่อเพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้บริหารหลังเกษียณ (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 1

มีการอบรมเรื่องการบริหารจัดการการเงินแก่ผู้บริหารและบุคลากร (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 2 จัดสรรอัตราค่าจ้างของบุคลากรให้เพียงพอโดยไม่กระทบงานของครู (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 3 พิจารณาปรับขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 4 ปลุกฝังค่านิยมในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 5 จัดให้มีการสอบทานและพิจารณาปรับปรุงงบประมาณระหว่างปี เพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 6 จัดให้มีการวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณ โดยเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายจริง เพื่อให้สามารถกำหนดงบประมาณที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0)

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

ด้านการเมืองการปกครอง

ด้านการเมืองการปกครอง	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม (Mdn - Mo)	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
9 กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารให้ชัดเจน โดยครอบคลุมถึงความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพการทำงาน	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
10 กำหนดให้มีการทดสอบด้านคุณธรรมและจริยธรรมก่อนรับเข้าทำงานในตำแหน่งต่างๆ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
11 ปรับปรุงวิธีการสรรหาบุคลากร โดยให้มีการตรวจสอบภูมิหลังโดยละเอียด ก่อนรับเข้าปฏิบัติงาน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านการเมืองการปกครอง (ต่อ)

ด้านการเมืองการปกครอง		มัธย ฐาน (Mdn)	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน- ฐาน นิยม Mdn - Mo	พิสัย ระหว่างค วอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
12	กำหนดให้ผู้บริหารและบุคลากร ทำการสอบทาน และ ทบทวนจรรยาบรรณในการ ประกอบวิชาชีพ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
13	ส่งเสริมให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรด้าน การมีคุณธรรมและจริยธรรม	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
14	ปลูกฝังจิตสำนึกเรื่อง ประโยชน์ต่อส่วนรวมแก่ ผู้บริหารและบุคลากร	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
15	ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และสังคมโดยรวม	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
16	ส่งเสริมให้มีอุดมการณ์ในการ ทำงานอย่างซื่อสัตย์และมี คุณธรรม จริยธรรม	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
17	จัดกิจกรรมและการฝึกอบรม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม อย่างต่อเนื่อง	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
18	กำหนดให้มีการกระจายอำนาจ อย่างเหมาะสม	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านการเมืองการปกครอง (ต่อ)

	ด้านการเมืองการปกครอง	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม Mdn - Mo	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
19	กำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนตำแหน่งหน้าที่การทำงาน (Job Rotation)	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
20	กำหนดช่องทางในการร้องเรียนผู้กระทำผิดโดยให้สะดวก และปลอดภัยต่อผู้ร้องเรียน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 9 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเมืองการปกครอง มีความสอดคล้องกัน เรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่ 9 กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารให้ชัดเจน โดยครอบคลุมถึงความรู้ ความสามารถและประสิทธิภาพการทำงาน (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 10 กำหนดให้มีการทดสอบด้านคุณธรรมและจริยธรรมก่อนรับเข้าทำงานในตำแหน่งต่างๆ (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 12 กำหนดให้ผู้บริหารและบุคลากรทำการสอบทานและทบทวนจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 13 ส่งเสริมให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรด้านมีคุณธรรมและจริยธรรม (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 14 ปลุกฝังจิตสำนึกเรื่องประโยชน์ต่อส่วนรวมแก่ผู้บริหารและบุคลากร (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 16 ส่งเสริมให้มีอุดมการณ์ในการทำงานอย่างซื่อสัตย์และมีคุณธรรม จริยธรรม (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 17 จัดกิจกรรมและการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 19 กำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนตำแหน่งหน้าที่การทำงาน ข้อที่ 11 ปรับปรุงวิธีการสรรหาบุคลากร โดยให้มีการตรวจสอบภูมิหลัง โดยละเอียดก่อนรับเข้าปฏิบัติงาน (Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 15 ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และสังคมโดยรวม (Mdn = 4, IR = 1,

$|Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 18 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$) ข้อที่ 20 กำหนดช่องทางในการร้องเรียนผู้กระทำความผิด โดยให้สะดวกและปลอดภัยต่อผู้ร้องเรียน ($Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0$)

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านสังคมและวัฒนธรรม

	ด้านสังคมและวัฒนธรรม	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม Mdn - Mo	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
21	ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยเริ่มจากครอบครัว	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
22	ยกย่องคนดีให้เห็นเป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั่วไป	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
23	จัดให้มีการสนับสนุนแก่ผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในหน้าที่	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
24	ส่งเสริมกิจกรรมสร้างคุณธรรม เพื่อเป็นเครื่องยึดถือต่อการปฏิบัติงาน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
25	ปลูกฝังเรื่องการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
26	ตอกย้ำความคิดเรื่องคุณธรรมในองค์กรอยู่เสมอ	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 10 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกัน เรียงตามลำดับดังนี้ข้อที่ 22 ยกย่องคนดีให้เห็นเป็น

แบบอย่างแก่บุคคลทั่วไป (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 25 ปลูกฝังเรื่องการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต (Mdn = 5, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 21 ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยเริ่มจากครอบครัว (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 23 จัดให้มีการสนับสนุนแก่ผู้ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบในหน้าที่ (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 24 ส่งเสริมกิจการสร้างคุณธรรมเพื่อเป็นเครื่องยึดถือต่อการปฏิบัติงาน (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0) ข้อที่ 26 ตอกย้ำความคิดเรื่องคุณธรรมในองค์กรอยู่เสมอ (Mdn = 4, IR= 1, |Mdn – Mo| = 0)

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม Mdn - Mo	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
27 ปรับปรุงกฎระเบียบให้ชัดเจนเหมาะสม และสอดคล้องกับขั้นตอนปฏิบัติงานจริง	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
28 ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงโดยอาจลดบางขั้นตอนที่ไม่จำเป็น	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
29 ทำการสอบทานกฎระเบียบอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
30 กำหนดให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ที่ชัดเจนเพียงพอ และไม่เอื้อต่อการทุจริต คอร์รัปชัน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ (ต่อ)

ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ		มัธย ฐาน (Mdn)	ฐาน นิยม (Mo)	มัธย ฐาน- ฐาน นิยม Mdn - Mo	พิสัย ระหว่างค วอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็น สอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
31	จัดให้มีการอบรมเผยแพร่ ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ แก่ ผู้ปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ อย่างสม่ำเสมอ	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
32	เร่งดำเนินการต่อผู้กระทำ ความผิดเพื่อไม่ให้เป็น แบบอย่างแก่ผู้อื่นต่อไป	5	5	0	1	สอดคล้องกัน
33	กำหนดให้มีผู้ตรวจสอบเพื่อเร่ง ดำเนินการกรณีพบเหตุการณ์ คอร์รัปชัน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
34	จัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบ ภายในขององค์กรและรายงาน ผลการตรวจสอบทุกสิ้นปี	4	4	0	0.5	สอดคล้องกัน
35	หน่วยงานตรวจสอบต้อง ดำเนินการอย่างจริงจังมาก ยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันการคอร์รัป ชันที่อาจเกิดขึ้น	4	4	0	1	สอดคล้องกัน
36	กำหนดให้มีการตรวจสอบและ ติดตามอย่างเป็นระบบ และ สามารถตรวจสอบได้รอบด้าน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ (ต่อ)

ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม Mdn - Mo	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IR)	ความคิดเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
37 กำหนดบทลงโทษให้รุนแรงมากยิ่งขึ้นและเผยแพร่บทลงโทษให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วกัน	4	4	0	1	สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 11 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ มีความสอดคล้องกัน เรียงตามลำดับดังนี้ข้อที่ 34 จัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรและรายงานผลการตรวจสอบทุกสิ้นปี (Mdn = 4, IR = 0.5, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 27 ปรับปรุงกฎระเบียบให้ชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับขั้นตอนปฏิบัติงานจริง (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 31 จัดให้มีการอบรม เผยแพร่ ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ แก่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 32 เร่งดำเนินการต่อผู้กระทำความผิด เพื่อไม่ให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นต่อไป (Mdn = 5, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 28 ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง โดยอาจลดบางขั้นตอนที่ไม่จำเป็น (Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 29 ทำการสอบถามกฎระเบียบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 30 กำหนดให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ที่ชัดเจน เพียงพอ และไม่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชัน (Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 33 กำหนดให้มีผู้ตรวจสอบเพื่อเร่งดำเนินการกรณีพบเหตุการณ์คอร์รัปชัน (Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 35 หน่วยงานตรวจสอบต้องดำเนินการอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันที่อาจเกิดขึ้น (Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 36 กำหนดให้มีการตรวจสอบและติดตามอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้รอบด้าน (Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0) ข้อที่ 37 กำหนดบทลงโทษให้รุนแรงมากยิ่งขึ้น และเผยแพร่บทลงโทษให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วกัน (Mdn = 4, IR = 1, |Mdn - Mo| = 0)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในรอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

ในการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนควรมีการศึกษามูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน จากนั้นจึงนำมาวางนโยบายในการปฏิรูป โดยเริ่มตั้งแต่ตัวบุคคล สถาบันครอบครัว สภาพแวดล้อม สังคม รวมถึงระดับชาติ แนวทางการปฏิรูปอาจดำเนินการได้โดยการริเริ่มปลูกฝังจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสาธารณะ รวมถึงการปลูกฝังความละเอียดรอบคอบต่อการเอาใจใส่เปรียบผู้คนที่ในสังคมเมื่อคิดจะกระทำการคอร์รัปชันพร้อมกันนั้นอาจมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและรุนแรงสำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่กระทำ ความผิดขัดต่อหลักกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ในการยับยั้งผู้ที่คิดกระทำความผิดให้เกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษที่จะได้รับ นอกจากนี้ การวางนโยบายในการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ไม่ใช่เพียงแต่การวางนโยบายเพื่อให้มีผลงานของฝ่ายบริหารเท่านั้น แต่ต้อง มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมออีกด้วย



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน (THE CORRUPTION PREVENTION OF SCHOOL DIRECTOR)” เป็นการวิจัยที่ใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบอนาคต (EDFR) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนและเพื่อทราบการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน โดยการเก็บรวบรวมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล โดยเก็บรวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ที่ได้คัดเลือกมาแบบเฉพาะเจาะจง โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ ประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับด้านการคอร์รัปชัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 1 และแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ซึ่งใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 2 โดยวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มดำเนินการตั้งแต่การสัมภาษณ์รอบที่ 1 ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้เลือกมาแบบเฉพาะเจาะจงและติดต่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เดินทางไปพบและสัมภาษณ์ด้วยตนเอง สำหรับการสัมภาษณ์รอบที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งได้สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์รอบที่ 1 โดยผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ
 - 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านการเมืองการปกครอง 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 4) ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ โดยประเด็นมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 19 มูลเหตุ ได้แก่ 1) ภาระหนี้สินส่วนตัวที่ต้องแบกรับมีจำนวนมาก 2) ค่าใช้จ่ายในครอบครัวสูงกว่ารายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน 3) ความขาดแคลน

ทุนทรัพย์ในการดำรงชีพหาเลี้ยงตนเองหรือครอบครัว 4) มีความต้องการอยากได้ อยากมีเกินความจำเป็น 5) มีค่านิยมในการใช้จ่ายที่เกินตัว 6) มีค่านิยมในการวัดคุณค่าของผู้อื่นจากรูปลักษณ์หรือปัจจัยภายนอก 7) ต้องการยกระดับฐานะของตนเองเพื่อให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ 8) มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเพื่อให้เกิดการยอมรับจากผู้อื่น 9) มีค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ได้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้รายได้ไม่พอใช้จ่าย 10) มีความโลภ ความไม่รู้จักพอ 11) อุปนิสัยส่วนตัว เช่น ดิถกการพนัน ชอบดื่มสุรา 12) งบประมาณที่จัดสรรให้แก่บุคลากรไม่เพียงพอ 13) การให้เงินเดือนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน 14) ผู้บริหารและบุคลากรขาดความรู้ต่อแนวปฏิบัติด้านการเงินและสินทรัพย์ 15) มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานบางส่วนซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุน 16) มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงบประมาณ 17) การประมาณการงบประมาณประจำปีสำหรับแต่ละค่าใช้จ่ายไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้ต้องนำเงินส่วนอื่นมาชดเชย 18) ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนการศึกษา และ 19) การจัดสรรงบประมาณตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งบางกรณีอาจไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน

1.2 ด้านการเมืองการปกครอง ประกอบด้วย 18 มลเหตุ ได้แก่ 1) เกิดจากการรับบุคคลซึ่งขาดประสบการณ์มาเป็นผู้บริหาร 2) ผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการบริหารจัดการ 3) ขาดการอบรมผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่น 4) ผู้บริหารขาดประสบการณ์ทำให้เกิดความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ 5) ผู้บริหารไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ 6) ผู้บริหารขาดระเบียบวินัยในการทำงาน 7) ผู้บริหารขาดความรับผิดชอบ 8) ผู้บริหารไม่คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรม 9) ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีการบริหารงบประมาณ 10) การใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนในทางที่ไม่ถูกต้องตามควร 11) มีความเกรงกลัวต่ออำนาจของบุคคลที่ตำแหน่งสูงกว่า 12) มีการใช้ความรู้ ความสามารถและอำนาจในทางมิชอบ 13) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม 14) ได้รับคำสั่งจากผู้มีอิทธิพลทางการเมือง 15) การเอื้อประโยชน์และการสมประโยชน์แก่พวกพ้อง 16) ตำแหน่งหน้าที่เอื้อต่อการนำเงินมาใช้ส่วนตัว 17) ขาดแคลนบุคลากรเป็นเหตุให้ผู้บริหารต้องลงมือปฏิบัติงานเอง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน และ 18) การขาดการเอาใจใส่ของหน่วยงานบริหาร ทำให้เกิดการบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ

1.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 18 มลเหตุ ได้แก่ 1) มีระบบอุปถัมภ์ทำให้เกิดการกระทำที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง 2) การได้รับความกดดันจากเพื่อนร่วมงาน 3) ได้รับความกดดันจากผู้บังคับบัญชา 4) ได้รับความกดดันเนื่องจากมีการตั้งเป้าหมายที่ยากเกิน 5) สถานการณ์และเพื่อนร่วมงานบีบบังคับให้คอร์รัปชัน 6) ได้รับการยุยง ส่งเสริมให้กระทำความผิดคอร์รัปชัน 7) การเห็นแบบอย่างในการคอร์รัปชันจากผู้อื่น 8) มีความคิดเห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ใครๆ ก็ทำกัน 9) เห็นผู้อื่นกระทำความผิดจนคิดว่าเป็นเรื่องปกติที่ใครเขาทำกัน 10) ผู้คอร์รัปชันกลายเป็น

สังคมส่วนมากของระบบการบริหาร 11) ความเคยชินกับการปฏิบัติที่ผิดโดยไม่ได้รับการขยับเขยื้อนหรือ ท้วงติงจากบุคคลรอบข้าง 12) ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งเมื่ออยู่ในสังคมของผู้กระทำผิด จึงเป็นเหตุให้ต้องปฏิบัติตาม 13) มีทัศนคติต่อการกระทำผิดในบางเรื่องว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่น่าจะเกิดความเสียหายจึงกระทำต่อไป 14) ผู้บริหารและบุคลากรขาดอุดมการณ์และความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน 15) มีความเกรงใจต่อผู้อื่นมากเกินไป ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการละเลย เมื่อพบการกระทำผิดหรือคอร์รัปชัน 16) มีความประนีประนอม ซึ่งทำให้เกิดการละเมิดต่อ กฎระเบียบที่มีอยู่ 17) วัฒนธรรมการหยิбыยื่นให้ เพื่อผลประโยชน์และความสะดวกสบายในการดำเนินงาน และ 18) ขาดการปลูกฝังจากครอบครัวและสังคมเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม

1.4 ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ประกอบด้วย 16 มูลเหตุ ได้แก่ 1) มีช่องว่างของ กฎหมายให้สามารถดำเนินการคอร์รัปชันได้ 2) ระเบียบปฏิบัติไม่ครอบคลุมกระบวนการที่สำคัญ อันเป็นเหตุให้สามารถคอร์รัปชันได้สะดวก 3) ระบบการควบคุมการปฏิบัติงานที่มีอยู่ปัจจุบันไม่ เพียงพอ 4) ระเบียบปฏิบัติที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับการทำงานในปัจจุบัน 5) ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ ในงานต่างๆ ที่เพียงพอ เช่น ผู้มีอำนาจในการอนุมัติสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อ ได้ 6) ผู้บริหารมีอำนาจในการจัดสรรและอนุมัติได้เอง จึงสามารถดำเนินการเรื่องงบประมาณได้ โดยตรง 7) ขั้นตอนในการปฏิบัติงานมากเกินไปจนทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน สำหรับกรณีเร่งด่วน 8) ไม่มีบทลงโทษที่เด็ดขาดเพียงพอสำหรับผู้คอร์รัปชัน 9) เมื่อกระทำผิด แต่ไม่ได้รับโทษจึงกระทำอย่างต่อเนื่อง 10) ขาดการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก 11) ระบบ การตรวจสอบการกระทำผิดหรือการตรวจสอบการคอร์รัปชันไม่เพียงพอ 12) บุคลากรขาด ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย 13) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ 14) ไม่มีการศึกษากฎระเบียบด้วยตนเองอย่างเพียงพอ 15) การไม่เคารพต่อกฎหมายและ 16) การละเมิด กฎหมายโดยรู้เท่าไม่ถึงการ

2. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านการเมืองการปกครอง 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 4) ด้านกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติ โดยประเด็นการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 8 การป้องกัน ได้แก่ 1) มีการอบรมเรื่องการบริหาร จัดการการเงินแก่ผู้บริหารและบุคลากร 2) จัดสรรอัตรากำลังของบุคลากรให้เพียงพอ โดยไม่ กระทบภาระงานของครู 3) พิจารณาปรับขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ 4) ปลูกฝังค่านิยมในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง 5) จัดให้มีการสอบทานและพิจารณาปรับปรุง งบประมาณระหว่างปีเพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น 6) จัดให้มีการวิเคราะห์การใช้จ่าย งบประมาณโดยเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายจริงเพื่อให้สามารถกำหนดงบประมาณที่เหมาะสมมาก

ยิ่งขึ้น 7) พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และ 8) เสริมสร้างสวัสดิการของภาครัฐให้เข้มแข็ง เพื่อเพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้บริหารหลังเกษียณ

2.2 ด้านการเมืองการปกครอง ประกอบด้วย 12 การป้องกัน ได้แก่ 1) กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารให้ชัดเจน โดยครอบคลุมถึงความรู้ความสามารถและประสิทธิภาพการทำงาน 2) กำหนดให้มีการทดสอบด้านคุณธรรมและจริยธรรมก่อนรับเข้าทำงานในตำแหน่งต่างๆ 3) ปรับปรุงวิธีการสรรหาบุคลากร โดยให้มีการตรวจสอบภูมิหลังโดยละเอียดก่อนรับเข้าปฏิบัติงาน 4) กำหนดให้ผู้บริหารและบุคลากรทำการสอบทานและทบทวนจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ 5) ปลุกจิตสำนึกเรื่องประโยชน์ต่อส่วนรวมแก่ผู้บริหารและบุคลากร 6) ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อนักที่และสังคมโดยรวม 7) ส่งเสริมให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรด้านคุณธรรมและจริยธรรม 8) จัดกิจกรรมและการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง 9) กำหนดให้มีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม 10) กำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนตำแหน่งหน้าที่การทำงาน และ 12) กำหนดช่องทางในการร้องเรียนผู้กระทำความผิด โดยให้สะดวกและปลอดภัยต่อผู้ร้องเรียน

2.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 6 การป้องกัน ได้แก่ 1) ปลุกจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยเริ่มจากครอบครัว 2) ยกย่องคนดีให้เห็นเป็นแบบอย่างของบุคคลทั่วไป 3) ให้การสนับสนุนแก่ผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในหน้าที่ 4) ส่งเสริมกิจกรรมสร้างคุณธรรมเพื่อเป็นเครื่องยึดถือต่อการปฏิบัติงาน 5) ปลุกฝังเรื่องการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์และสุจริต และ 6) ตอกย้ำความคิดเรื่องคุณธรรมในองค์กรอยู่เสมอ

2.4 ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ประกอบด้วย 11 การป้องกัน ได้แก่ 1) ปรับปรุงกฎระเบียบให้ชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับขั้นตอนการปฏิบัติงานจริง 2) ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง โดยอาจลดบางขั้นตอนที่ไม่จำเป็น 3) ทำการสอบทานกฎระเบียบอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา 4) กำหนดให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ที่ชัดเจน เพียงพอและไม่เอื้อต่อการคอร์รัปชัน 5) จัดให้มีการอบรม เผยแพร่ ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ แก่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ 6) เร่งดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดเพื่อไม่ให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นต่อไป 7) กำหนดให้มีผู้ตรวจสอบเพื่อเร่งดำเนินการกรณีพบเหตุการณ์คอร์รัปชัน 8) จัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรและรายงานผลการตรวจสอบทุกสิ้นปี 9) หน่วยงานตรวจสอบต้องดำเนินการอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันที่อาจเกิดขึ้น 10) กำหนดให้มีการตรวจสอบและติดตามอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้รอบด้านและกำหนดบทลงโทษให้รุนแรงมากยิ่งขึ้นและ 11) เผยแพร่บทลงโทษให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษามูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยผ่านการอภิปราย เพื่อยืนยันมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่า มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนอภิปรายได้ 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านเศรษฐกิจ ข้อค้นพบของการวิจัยนี้พบว่า มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนทางด้านเศรษฐกิจเกิดจาก สถานะกดดันอันเนื่องมาจากภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวสูงกว่ารายรับที่สามารถหาได้ เนื่องจากอัตราเงินเดือนที่ได้รับไม่ได้มีการปรับให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจที่แท้จริง รวมถึงพฤติกรรมส่วนตนที่ชื่นชอบการจับจ่ายใช้สอยเกินความจำเป็นและการจัดสรรงบประมาณที่ไม่มีความเหมาะสมตรงต่อความต้องการที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮอลลักและพอยส์สัน (Hallak and Poisson); และมายเออร์ (Meier) ซึ่งได้ศึกษาถึงสาเหตุของการคอร์รัปชัน พบว่าเหตุหลักแห่งการคอร์รัปชันเกิดจากสถานะทางเศรษฐกิจที่ตัวบุคคลมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ กดดันให้เกิดความต้องการเพิ่มรายได้โดยไม่สนวิธีการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีพหรือเลี้ยงดูครอบครัว แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่ผิดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา พลอยภักธิญ โญ พบว่า ต้นทุนชีวิตที่ไม่เท่าเทียมกันของแต่ละบุคคลก็เป็นแรงกดดันให้แสวงหาทรัพย์สินเพื่อยกระดับฐานะของตนให้มีความทัดเทียมกับผู้อื่นในสังคม อีกทั้งการจัดสรรงบประมาณ โรงเรียนตามโครงสร้างพื้นฐานโดยปราศจากข้อมูลความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน ก็เป็นแรงกดดันให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำการโยกย้ายงบประมาณไปใช้ในส่วนที่มีความจำเป็น แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่ผิดต่อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติทางการคลัง

1.2 ด้านการเมืองการปกครอง ข้อค้นพบของการวิจัยนี้พบว่า มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเมืองการปกครองเกิดจาก ระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในสังคมไทย การแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียนมีการใช้อำนาจในทางที่ผิดแต่งตั้งหรือโยกย้ายบุคคลให้เข้าดำรงตำแหน่งที่สำคัญ โดยไม่มีการคำนึงถึงประสิทธิภาพและความสามารถของบุคคลเหล่านั้นว่ามีความเหมาะสมต่อตำแหน่งดังกล่าวมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัฐกริช เปาอินทร์ พบว่า ปัญหาการคอร์รัปชันเกิดจากการที่ผู้บริหารได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจ ทำให้หน่วยงาน

ได้ผู้บริหารที่คอยประคับประคองและมีความเกรงกลัวต่อสายสัมพันธ์ระหว่างตนและผู้มีอำนาจที่ช่วยให้ได้ดำรงตำแหน่งที่ตนต้องการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา พลอยภัทรภิญโญ พบว่า บริบทของสังคมไทยที่อบรมและสั่งสอนให้มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณและให้ความเคารพผู้อาวุโสก็เป็นอีกแรงกดดันให้ผู้บริหารต้องละเลยคุณธรรมและจริยธรรม ทำในสิ่งที่ผิดต่อกฎหมาย เพื่อแสดงความเคารพต่อผู้มีพระคุณและผู้อาวุโส

1.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ข้อค้นพบของการวิจัยนี้พบว่า มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนด้านสังคมและวัฒนธรรมเกิดจาก การขาดการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีจากครอบครัว เมื่อได้โอกาสดำรงตำแหน่งผู้บริหารจึงใช้อำนาจที่ตนมีอยู่โดยตำแหน่งในทางมิชอบ เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตนและละเลยการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ประกอบกับการเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีจากผู้อื่นในสังคมที่ประพฤติดุศีลและไม่ได้รับการลงโทษ รวมถึงการยุงจากสังคมรอบตัวของผู้บริหารล้วนแต่เป็นสาเหตุที่กระตุ้นให้ผู้บริหารตัดสินใจคอร์รัปชัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรุวรรณ สุขุมาลพงษ์ พบว่า การขาดการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีตั้งแต่ยังเยาว์วัยเป็นแรงผลักดันให้ตัวบุคคลกระทำการคอร์รัปชันได้โดยปราศจากความรู้สึกผิด เนื่องจากไม่คิดว่าสิ่งที่ตนปฏิบัติไปนั้นมีความขัดแย้งกับสิ่งที่ตนได้รับการปลูกฝังมา นอกจากนี้การเห็นผู้กระทำความผิดแล้วไม่โดนลงโทษ ก็เป็นอีกแรงผลักดันหนึ่งให้ตัวบุคคลกระทำการคอร์รัปชันตามตัวอย่างที่ไม่ดีเหล่านั้น โดยปราศจากความเกรงกลัวต่อบทลงโทษทางกฎหมาย นอกจากนี้การประพฤติดุศีลที่ไม่เหมาะสมของผู้อาวุโสหรือผู้บริหารรุ่นเก่านั้นก็เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีและส่งเสริมความคิดของผู้บริหารรุ่นใหม่ที่มีต่อการคอร์รัปชันในทางบวก เนื่องจากเห็นว่าใครๆ ก็ทำกัน

1.4 ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ข้อค้นพบของการวิจัยนี้พบว่า ช่องโหว่ของกฎหมายเป็น โอกาสของผู้บริหารที่ขาดคุณธรรมใช้ตัดดวงผลประโยชน์ของส่วนรวมไปเป็นประโยชน์ส่วนตน นอกจากนี้กฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติที่มีความเข้มงวดมากเกินไปก็เป็นแรงกดดันให้ผู้บริหารจำเป็นต้องกระทำการบางอย่าง แม้จะทราบดีว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติ เนื่องจากอาจมีความจำเป็นเร่งด่วนบางประการที่ไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายได้ อีกทั้งการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีความเท่าเทียมกันก็เป็นอีกโอกาสสำหรับผู้บริหารในการกระทำความผิดหากมีความมั่นใจว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะไม่ลงโทษตนในการกระทำความผิดกล่าว อันเนื่องจากสายสัมพันธ์ระหว่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของแชปแมน (Chapman) พบว่า การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดความเท่าเทียม รวมถึงความเข้มงวดของกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่มากจนเกินไปเป็นสิ่งเร้าให้เกิดการคอร์รัปชันของผู้บริหาร เนื่องจากความชะล่าใจ

ว่าตนจะรอดพ้นจากบทลงโทษทางกฎหมาย รวมถึงในบางครั้งยังมีความจำเป็นต้องโยกย้ายงบประมาณไปใช้ในส่วนที่มีจำเป็นซึ่งเป็นการขัดต่อระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานราชการ และถูกตัดสินว่าเป็นการคอร์รัปชัน แม้จะไม่ได้มีเจตนาไม่ดีก็ตาม ช่องโหว่ของกฎหมายที่มีการบัญญัติบทลงโทษทั้งฝั่งของผู้กระทำความผิดและผู้สนับสนุนการกระทำความผิดก็เป็นอีกหนึ่งแรงผลักดันให้ผู้บริหารกล้าคอร์รัปชัน เนื่องจากมั่นใจว่าสิ่งที่ถูกเรียกรับผลประโยชน์จะไม่กล้าเอาผิด เนื่องจากความเกรงกลัวว่าตนก็จะโดนลงโทษไปด้วยก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง

2. การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่า การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนอภิปรายได้ 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านเศรษฐกิจ ข้อค้นพบของการวิจัยนี้พบว่า การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนทำได้หลายแนวทางเพื่อป้องกันการคอร์รัปชันทั้งที่เกิดขึ้นโดยเจตนาและเกิดขึ้นโดยไม่เจตนา โดยภาครัฐต้องมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อยกระดับเงินได้ของผู้บริหารโรงเรียนให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ เพื่อเป็นการลดโอกาสในการตัดสินใจคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดอบรมการบริหารจัดการทางการเงินให้แก่ผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างการตระหนักรู้ถึงการใช้จ่ายให้พอดีกับสถานะทางการเงินของตัวเอง รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมความพอเพียงในการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะของตน เพื่อลดโอกาสที่ผู้บริหารโรงเรียนจะเผชิญแรงกดดันจากการที่รายได้ไม่เพียงพอและต้องทำการคอร์รัปชัน สอดคล้องกับงานวิจัยของดิฐภัทร บวรชัย พบว่า การปรับปรุงอัตราเงินเดือนให้สอดคล้องกับค่าครองชีพตามสภาพเศรษฐกิจที่แท้จริง เป็นการบำรุงขวัญกำลังใจของบุคลากรและลดโอกาสในการคอร์รัปชันโดยเจตนาที่เกิดจากความกดดันอันเนื่องมาจากรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย เนื่องจากเมื่ออัตราผลตอบแทนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจก็จะมีบุคลากรรายใดที่จะนำหน้าที่การงานของตนไปเสี่ยงกับการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดอบรมการปฏิบัติงานต่างๆ โดยต้องถ่ายทอดหรืออธิบายให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการเงิน อีกทั้งการปลูกฝังจิตสำนึกให้มีความรู้จักประเมินการใช้จ่ายของตนให้เหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับและดำรงชีพอย่างพอเพียงก็เป็นอีกหนึ่งทางป้องกันการคอร์รัปชันทางด้านเศรษฐกิจ

2.2 ด้านการเมืองการปกครอง เริ่มจากการปรับปรุงวิธีการสรรหาบุคลากรโดยเพิ่มกระบวนการตรวจสอบไปถึงภูมิหลังของครอบครัวว่ามีผู้ที่เคยมีประวัติการคอร์รัปชันในครอบครัวหรือไม่ นอกจากนี้ ยังต้องกำหนดให้มีการทดสอบด้านคุณธรรมและจริยธรรมก่อนการเข้ารับ

ตำแหน่งต่างๆ โดยประยุกต์ใช้ข้อคำถามทางจิตวิทยาเพื่อเป็นการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมทางอ้อมอีกทั้งการแต่งตั้งผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพื่อลดโอกาสที่ผู้บริหารโรงเรียนจะคอร์รัปชันโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อีกทั้งการปลูกฝังจิตสำนึกให้มีความซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติตั้งแต่เยาว์วัยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเป็นอีกแนวทางสำคัญในการปลูกฝังความดีงามให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ท้ายที่สุดบุคคลเหล่านี้ก็จะเติบโตใหญ่เป็นผู้บริหารที่มีคุณธรรมและจริยธรรม พร้อมทั้งจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรชั้นผู้น้อยต่อไป อย่างไรก็ดี การจัดกิจกรรมอบรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมก็ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการกระตุ้นจิตใต้สำนึกให้บุคคลไม่ลืมนั่นที่จะดำรงไว้ซึ่งความดีในตนเอง รวมถึงการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนตำแหน่งของผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอไม่ให้เกิดการยึดติดในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งก็เป็นการป้องปรามที่ดีในการลดโอกาสในการคอร์รัปชันของผู้บริหารซึ่งอาจเกิดจากความคุ้นชินในหน้าที่การงานของตน รวมถึงผู้ได้บังคับบัญชาและที่สำคัญที่สุดคือ ช่องทางการร้องเรียนเมื่อพบเห็นการคอร์รัปชันควรมีความง่าย สะดวก รวดเร็วและปลอดภัยต่อผู้ที่ร้องเรียน เพื่อให้สังคมช่วยเป็นหูเป็นตาในการตรวจสอบและติดตามผู้กระทำความผิด สอดคล้องกับงานวิจัยของฮินแมน (Heyneman) พบว่าการป้องกันการคอร์รัปชันที่มีเหตุเกิดจากปัจจัยทางด้านการเมืองการปกครอง ป้องกันได้โดยการปรับปรุงระบบบริหารจัดการองค์กรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดเลือกบุคลากรให้ดีขึ้น โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งบุคลากรเข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ ด้วยการพิจารณาใบประกอบวิชาชีพ วุฒิบัตรต่างๆ รวมถึงการเพิ่มความเข้มงวดของกฎและระเบียบในการเลือกและแต่งตั้งบุคลากร เพื่อเพิ่มความมั่นใจว่าหน่วยงานจะได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ตรงกับตำแหน่งอย่างแท้จริง ตัวของผู้บริหารเองก็มีความสำคัญในการป้องกันการคอร์รัปชันที่มีเหตุเกิดจากปัจจัยทางด้านการเมืองการปกครอง โดยผู้บริหารต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในครรลองคลองธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตามและลดโอกาสในการคอร์รัปชันให้น้อยลง

2.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่ยังเด็กในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่การงานและความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการป้องกันการคอร์รัปชันที่มีสาเหตุจากด้านสังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ต้องมีการเน้นย้ำให้สถาบันครอบครัวเป็นแรงขับเคลื่อนหลักในการส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งการส่งเสริมกิจกรรมปลูกฝังความซื่อสัตย์และสุจริตผ่านกิจกรรมและปฏิบัติงานยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อให้ตัวบุคคลไม่หลงลืมคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจมีผลสืบเนื่องถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้การยก

ช่องผู้ที่ทำความดีให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนยังเป็นสิ่งที่สามารถกระตุ้นให้ผู้บริหารกระทำ ความดี และหลีกเลี่ยงการคอร์รัปชันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา พลอยภัทรภิญโญ พบว่า การป้องกันการคอร์รัปชันที่มีเหตุจากปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ทำได้โดยการปลูกฝัง คุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่ยังเยาว์วัยและต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การปลูกฝังให้ยกย่อง เชิดชูบุคคลที่คุณงามความดีมากกว่าการพิจารณาบุคคลจากความมั่งคั่งร่ำรวยก็เป็นอีกทางหนึ่งในการ กระตุ้นให้บุคคลกลัวการทำความผิดและมุ่งสร้างประโยชน์แก่สังคมเพื่อให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

2.4 ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ เริ่มจากการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ต่างๆ ให้มีความชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับขั้นตอนการปฏิบัติงานจริง โดยอาจลดบาง ขั้นตอนที่ไม่มีความจำเป็น นอกจากนี้ยังต้องมีการสอบทานกฎระเบียบต่างๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อนำไปปรับปรุงให้ทันสมัยได้ทันทั่วถึง อีกทั้งการกำหนดหน้าที่ต่างๆ กฎหมายควรระบุไว้อย่างชัดเจนว่าห้ามให้มีการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ตรงกับตำแหน่งของตนนอกจากนี้การจัดอบรมและเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอยังมีความจำเป็นในการลดโอกาส การคอร์รัปชันที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่เข้าใจในตัวกฎหมายอย่างถ่องแท้ได้อีกด้วย และผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเอาผิดผู้กระทำการคอร์รัปชันก็ควรต้องมีการบัญญัติกฎหมายให้อำนาจในการเข้าตรวจสอบผู้กระทำความผิดได้อย่างทันทั่วถึง และการดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการป้องปรามผู้ที่คิดจะกระทำความผิด ในท้ายที่สุดหากการป้องกันทางด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติไม่ส่งผลเท่าที่ควร การบังคับใช้กฎหมายก็ต้องมีการดำเนินการอย่างทั่วถึง ยุติธรรม เท่าเทียม โปร่งใส จริงจัง และรวดเร็ว รวมถึงต้องมีการเผยแพร่บทลงโทษให้สาธารณชนรับทราบอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ โอทซ์ (Ochse) พบว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านการป้องกันการคอร์รัปชันต้องมีการกำหนดมาตรการหรือแผนการปฏิบัติงานในการป้องกัน และปราบปรามการคอร์รัปชันอย่างชัดเจนและต้องมีการบังคับใช้มาตรการต่างๆ อย่างเข้มข้น จริงจัง และต่อเนื่อง การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานต่างๆ รวมถึงภาค ประชาชนต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล เฝ้าระวัง และติดตามผู้ที่อาจกระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรูวรรณ สุขุมลพพงษ์ พบว่า การกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนและรุนแรงต่อผู้ที่กระทำความผิดก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการป้องกันการกระทำความผิดที่เกิดจาก กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ การจัดให้มีการอบรมเพิ่มความเข้าใจในตัวกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ด้านต่างๆ ก็เป็นอีกทางหนึ่งในการลดความเสี่ยงจากการกระทำความผิดที่เกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนหรือความไม่เข้าใจในตัวกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ นอกจากนี้ตัวกฎหมายเองก็ต้องมี

การบัญญัติให้สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปราม การกระทำคอร์รัปชันอย่างชัดเจน แม้ว่าตัวกฎหมายและระเบียบปฏิบัติอาจมีความชัดเจนและรัดกุม อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบก็ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มแข็ง โปร่งใส ยุติธรรมและทั่วถึงกับทุกฝ่ายอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการศึกษารายงานพบว่า มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน มีความเหมาะสมกับบริบทและมีความเป็นไปได้ในการนำไป ปฏิบัติจริง สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีและก่อเกิดประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาแนวทางใน การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนได้หลากหลายในอนาคต มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ปัญหาการคอร์รัปชัน ควรกำหนด นโยบายและแนวปฏิบัติในการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียน ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ มีแนวทางในการป้องกัน คือ ภาครัฐต้องมีมาตรการพัฒนาเศรษฐกิจของ ชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าเท่าเทียมนานาชาติอย่างจริงจัง เมื่อเศรษฐกิจของชาติมี การพัฒนา เงินหมุนเวียนในระบบก็จะมากขึ้น ส่งผลให้ภาครัฐมีการจัดเก็บภาษีได้มากขึ้นตามไป ด้วย และงบประมาณในการบริหารประเทศที่มีแหล่งรายได้หลักจากภาษีที่จัดเก็บก็จะมากขึ้น เช่นเดียวกัน ซึ่งภาครัฐสามารถนำงบประมาณที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวมาใช้ในการเพิ่มผลตอบแทนให้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อเป็นการลด โอกาสในการคอร์รัปชันที่เกิดจากการที่รายได้ไม่เพียงพอกับ ค่าใช้จ่าย และก่อเกิดเป็นหนี้เป็นสินได้ นอกจากนี้ยังต้องมีตารางการจัดอบรมด้านการบริหาร จัดการการเงิน รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมพอเพียงกับฐานะของตนอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการเน้นย้ำ ไปผู้บริหารรู้จักประเมินค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะของตน

2. ด้านการเมืองการปกครอง มีแนวทางในการป้องกัน คือ การแต่งตั้งผู้บริหารจากความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์มากกว่าการแต่งตั้งด้วยความเกรงกลัวผู้มีอิทธิพลทางการเมือง อาจ เริ่มตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกบุคลากรที่กำหนดให้มีการตรวจสอบภูมิหลังของครอบครัว รวมถึง การมุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจการทำงานอย่างเหมาะสม โดยมีการหมุนเวียนเปลี่ยนตำแหน่ง ตามแต่ช่วงเวลาเพื่อไม่ให้เกิดการยึดติดและสร้างบารมี รวมถึงฐานอำนาจในองค์กรจนมาก เกินไป

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีแนวทางในการป้องกัน คือ ปลุกจิตสำนึกที่ดีให้แก่เยาวชน เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อต้านการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ โดยเริ่มตั้งแต่การปลูกฝังจากสถาบันครอบครัวให้มีความซื่อสัตย์ สุจริตในงานของตน รวมถึงการยกย่องคนดีให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป นอกจากนี้ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชน รวมถึงสื่อมวลชน นักวิชาการ สมาคมวิชาชีพ สหภาพแรงงาน ให้เป็นหูเป็นตา เป็นกำลังในการช่วยเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ให้ข้อมูล และสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันด้วยเช่นกัน

4. ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ มีแนวทางในการป้องกัน คือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และการกำหนดให้มีหน่วยงานตรวจสอบ ติดตาม และประเมินความเสี่ยงที่ผู้บริหารจะคอร์รัปชัน โดยต้องมีการให้อำนาจเต็มในการดำเนินงานแก่หน่วยงานตรวจสอบต่างๆ รวมถึงการออกรายงานเพื่อรายงานผลประจำปี นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดอบรม เผยแพร่ ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ แก่ผู้ปฏิบัติเป็นประจำ สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังอาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องส่งข้อมูลทางการเงินของข้าราชการไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นใดให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อพบความผิดปกติของข้อมูลบัญชี ไม่ว่าจะเป็นทางด้านของฐานะ จำนวนเงิน หรือจำนวนครั้งของการเบิกจ่ายต่างๆ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการร่วมมือระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนการเงินกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ในการบริหารทางการเงินส่วนบุคคลให้กับตัวผู้บริหาร โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2. กระทรวงศึกษาธิการควรมีการบังคับใช้ระเบียบและข้อปฏิบัติ ในการคัดเลือกผู้บริหาร เข้าดำรงตำแหน่งอย่างเข้มงวดและจริงจัง เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการแต่งตั้งผู้บริหาร โรงเรียน และเพื่อให้ได้ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีความรู้และความสามารถคู่ควรกับตำแหน่งอย่างแท้จริง

3. ผู้บริหารระดับสูงควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อเกิดจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ประกอบกับเพื่อสร้างความเข้มแข็งที่จะกระทำความผิดให้เกิดขึ้นในหมู่น้อย เนื่องจากเห็นแบบอย่างการประพฤติตนที่ดีของผู้บริหารระดับสูง

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันควรปฏิบัติอย่างงานอย่างเข้มแข็ง จริงจัง ทัวถึง โปร่งใสและเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะกับคนบางกลุ่ม แต่ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกับทุกกลุ่มบุคคล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนเมื่อจำแนกตามตัวแปรพื้นฐานของผู้บริหาร โรงเรียน เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา เงินเดือน เป็นต้น
2. ศึกษาการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา



รายการอ้างอิง

- Anti-Corruption Resource Center. "Corruption-Free Education: Lesson from a State and Civil Society Joint Initiative in Peru, Accessed 17 September 2011, Available From: ." <http://www.u4.no/themes/education/educationmainpoints.cfm>.
- Arnold J. Heidenheimer and Michael Johnston. *Political Corruption: A Handbook, 3rd ed.* . New Jersey: New Brunswick, 1989.
- Carl Joachim Friedrich. *Constitutional Government and Politics, Nature and Development.* New York: McGraw– Hill, 2007.
- Chandan Kumar Jha. *Essays on Corruption* The Department of Economics: Louisiana State University, 2015.
- David Chapman. "Corruption and the Education Sector, Accessed 25 September 2017, Available From." http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNACT874.pdf.
- Jacques Hallak and Muriel Poisson. "Corrupt School, Corrupt Universities: What Can We Done?," Accessed 10 September 2016. Available From." <http://www.iiep.unesco.org/information-service/.../etico-corruption-school.html>.
- James A. Murray. "The Britannica World Language." *Encyclopaedia Britannica (Macropaedia)* "n.d." (1962).
- James H. Davis and John A. Ruhe. "Perceptions of Country Corruption: Antecedents and Outcomes." *Journal of Business Ethics* 43, 4, (2003).
- Jeffrey L. Pressman and Aaron Wildavsky. *Implementation.* California: University of California, 1973.
- Jens Christopher Andvig et al. *Corruption: A Review of Contemporary Research* Norway: Chr. Michelsen Institute, 2001.
- Katharina L. Ochse. *Preventing Corruption in the Education System: A Practical Guide.* Germany: Eschborn, 2007.
- Office of the Justice Affairs. "Synergies and Responses: Strategic Alliances in Crime Prevention and Criminal Justice." paper presented at the meeting of Office of the Justice Affairs., April 18-25, 2005.

- Pak Hung Mo. "Corruption and Economic Growth." *Journal of Comparative Economics* 29, 1 (March 2001).
- Publishing, Scholastic Library. *Encyclopedia Americana*. 1976.
- Robert C. Preble. "The Britannica World Language." *Encyclopaedia Britannica (Macropaedia)* "n.d." (1962).
- Robert Klitgaard. *A Holistic Approach to the Fight against Corruption* Bali: Claremont Graduate University, 2008.
- Simcha B. Werner. "New Directions in the Study of Administrative Corruption." *Public Administration Review* 43,2 (March-April 1983).
- Stephen P. Hyneman. "Education and Corruption, Accessed 11 May 2017, Available Form." http://aou.edu.jo/usefiles/file/file_type_pdf/Education_and_Corruption_Case-T205_TMA03.pdf.
- The World Bank Group. "Helping Countries Combat Corruption: The Role of the World Bank, Accessed 2 April 2017, Available From." <http://www1.worldbank.org/publicsector/anticorrupt/corruptn/cor02.htm>.
- Tobias Dahlstrom. "Causes of Corruption." *JIBS Dissertation Series*, no. 059 (2009).
- Vito Tanzi. *Corruption around the World: Causes, Consequences, Scopes, and Cures*. Washington: International Monetary Fund, 1998.
- กำชัย จงจักรพันธ์. "มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ." กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2550.
- กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐและคณะ. "การทุจริตในวงราชการไทย: การสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาจากผู้นำและบุคคลสำคัญของประเทศไทย." วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 18,35 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2557).
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. กลเม็ดเด็ดปีกคอรัปชั่น. กรุงเทพฯ: บริษัทจำกัดซัคเซสมีเดีย, 2004.
- โกมล จิรัชย์สุทธิกุล. "คำสั่งทางปกครองที่ส่งผลลงโดยเหตุที่เป็นโมฆะ." วารสารกฎหมายปกครอง 7, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2550).
- จรัส สุวรรณมาลา. "The Politics of Taxation: A Comparative Perspective." วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 42 (1 มกราคม-มิถุนายน 2555).
- จาวรณ สุขุมตพงษ์. แนวโน้มของคอรัปชั่นในประเทศไทย กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556.

จินตนา พลอยภัทรภิญโญ. "ปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ."

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. "การวิจัยอนาคต." วารสารวิธีวิทยาวิจัยจากข่าวสารวิจัยการศึกษา 1, 1 (เดือนมกราคม – เมษายน 2529).

ฐานันท์ วรรณโกวิทย์. "การทุจริตคอร์รัปชัน (Anti-Corruption), เข้าถึงเมื่อ 14 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก "
<http://www.cgthailand.org/TH/principles/CG/Pages/cg-concept.aspx#>.

ณภัทร เตโชและคณะ. แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย. การศึกษาตามหลักสูตร
 นักบริหารเชิงยุทธศาสตร์ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับกลาง รุ่นที่ 1 กรุงเทพฯ: สำนักงาน
 คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554.

ณัฐกริช เปาอินทร์. "มูลเหตุแห่งการเกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตประพหุติมิชอบที่เหมาะสมโดย
 ผู้นำ." วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย 6, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2557).

ณัฐนันท์ อัสวเลิศศักดิ์และคณะ. "รายงานการวิจัย การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรภาครัฐที่มุ่งเน้น
 การดำเนินการในเชิงธุรกิจ." กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช., 2553.

ดิฐภัทร บวรชัย. "รายงานการวิจัย รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพหุติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษา
 ระดับสถานีตำรวจ." กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2560.

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และคณะ. "รายงานการวิจัย ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนว
 ทางแก้ไขและป้องกัน." กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช., 2554.

ธีรภัทร เสรีรังสรรค์. นักการเมืองไทย: จริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์รัปชันสภาพปัญหาสาเหตุผลกระทบ
 แนวทางแก้ไข กรุงเทพฯ: สายธาร, 2549.

นิพล แสงศรี. "คอร์รัปชัน (การทุจริตที่ต้องห้าม), เข้าถึงเมื่อ 24 สิงหาคม 2559, เข้าถึงได้จาก."
<http://www.islammore.com/view/3434>.

ประกอบ กุลเกลี้ยง. "รูปแบบการบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันคอร์รัปชันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน." วิทยานิพนธ์
 ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก,
 2550.

พระพยอม กัลยาโณ. "ทุจริตการศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2560, เข้าถึงได้จาก."
<https://www.lokwannee.com/web2013/?p=253876>.

พริม สุกแสงฉาย. "การ โกงข้อสอบ: เมื่อกำนิยามสำคัญกว่าความถูกต้อง, เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2560, เข้าถึงได้จาก "
[http://www.anticorruption.in.th/2016/th/การ โกงข้อสอบเมื่อกำนิยามสำคัญกว่าความถูกต้อง](http://www.anticorruption.in.th/2016/th/การ%20โกง%20ข้อ%20สอบ%20เมื่อกำนิยามสำคัญกว่าความถูกต้อง).

มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์และคนอื่นๆ. "รายงานการวิจัย การศึกษาลักษณะรูปแบบและความเสี่ยงต่อการทุจริตใน
 องค์กรสาธารณะนอกระบบราชการ." สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551.

รัฐพงศ์ บุญญาวัต. "คอร์รัปชัน: เหตุเกิดที่กระทรวงศึกษาธิการ, เข้าถึงเมื่อ 17 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก."

https://www.matichon.co.th/columnists/news_580428.

วิทยากร เชียงกุล. "วงจรรื้อรั้ง, เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก."

<http://www.anticorruption.in.th/2016/th/detail/135/5/วงจรรื้อรั้ง>.

วิทยากร เชียงกุล. แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549.

วิวัฒน์ ศรีโหมด. "เยาวชนโกงสอบ จุดเริ่มต้นหายนะชาติ, เข้าถึงเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2560, เข้าถึงได้จาก."

<https://www.posttoday.com/politic/report/478308>.

ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. "สถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย." วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ 2, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2555).

สถาบันพระปกเกล้า. "รายงานการวิจัย การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี." กรุงเทพฯ:

สถาบันพระปกเกล้า, 2545.

สังคีต พิริยะรังสรรค์. "คอร์รัปชันเชิงระบบ: นวัตกรรมที่ต้องควบคุม." เอกสารประกอบการขอศาสตราจารย์สาขา เศรษฐศาสตร์การเมืองมหาวิทยาลัยรังสิต, 2555.

———. ทฤษฎีคอร์รัปชัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, 2549.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. "ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2559, เข้าถึงได้จาก." http://data.bopp-obec.info/emis/area_school.php.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. "รายงานประจำปี 2558." นนทบุรี: สำนักงาน ป.ป.ท., 2558.

———. "รายงานประจำปี 2559." นนทบุรี: สำนักงาน ป.ป.ท., 2559.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. พิพิธภัณฑสถานโกง กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช., 2556.

สิริลักษณ์ อภัยรัตน์. "คอร์รัปชันในสำนักงาน, เข้าถึงเมื่อ 20 กันยายน 2559, เข้าถึงได้จาก "

<https://th.jobsdb.com/th-th/articles/คอร์รัปชันในสำนักงาน>

สุชาดา นนทวงศ์. "ทัศนะและรูปแบบการคอร์รัปชันในสำนักงานการศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี."

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี, 2550.

เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ. โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2553.



ภาคผนวก ก
หนังสือขอสัมภาษณ์งานวิจัย



ที่ ศธ 6812.2/ 411

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

31 มกราคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์งานวิจัย

เรียน

ด้วย นายธนกร ติระณะประกิจ รหัสนักศึกษา 57252802 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน” โดยใช้เทคนิค EDR ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้นักศึกษาสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455



“องค์กรแห่งการสร้างสรรค์”
“Creative Organization”



รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม
หัวข้อวิจัยเรื่อง “การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน”

ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง / สังกัด
1	ดร. บุญรักษ์ ยอดเพชร	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ที่	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง / สังกัด
2	ดร. สมหมาย เทียนสมใจ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม
3	นายวิฑูรย์เกียรติ เจริญดี	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี เขต 1
4	นายสมบัติ จันทร์มีชัย	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม เขต 2

นิติกรประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ที่	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง / สังกัด
5	นางสาววิมล พลอเลิศ	นิติกรชำนาญการพิเศษ ประจำสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม เขต 2
6	นางหทัยรัตน์ ลักษณะจินดา	นิติกรชำนาญการพิเศษ ประจำสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง
7	นายสถาปต์ย์ ลิ้มเสรี	นิติกรชำนาญการพิเศษ ประจำสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ผู้เชี่ยวชาญเรื่องคอร์รัปชัน

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง / สังกัด
8	ดร. รัชชัยย์ ศรสุวรรณ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนชานาญการพิเศษ โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ นายกสมาคมผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา แห่งประเทศไทย
9	ดร. จินตนา พลอยภัทรภิญโญ	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประจำ จังหวัดนครนายก สำนักป้องกันการทุจริต ภาครัฐ

ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง / สังกัด
10	ดร. จุฑาภรณ์ เฟื่องหนู	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดใหม่สุคนธาราม
11	ดร. สมนึก พงษ์สกุล	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองไผ่
12	ดร. วิไล กวางศิริ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีสุขาราม
13	ดร. เกษา เหลืองสุดใจชื่น	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดกลางบางแก้ว
14	ดร. ขวัญใจ โพธิ์ทองนาค	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดดอนเสลา
15	ดร. พิชชาพร อุ่นศิริ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดรางกำหยาด
16	ดร. กนกพร พิริยวุฒิกรอุดม	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดพระศรีอารย์
17	ดร. กมลาศน์ ศรีประสิทธิ์	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดศรีวิเทศสังฆาราม





แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1
เรื่อง การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน แบบสัมภาษณ์มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
- 1.2 วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
- 1.3 ตำแหน่ง.....
- 1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี
- 1.5 วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....
- 1.6 เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์.....นาที

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

- 2.1 มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนประถมเกิดจากเหตุใด
- 2.2 การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหาร โรงเรียนประถมสามารถป้องกันได้อย่างไร





แบบสอบถามเพื่อการวิจัย รอบที่ 2
เรื่อง การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นจากการนำผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน ในรอบที่ 1 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และรวบรวม จัดหมวดหมู่ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 มุลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 2 การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บข้อมูลรอบที่ 2 เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อพิจารณายืนยันมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยรับรองว่า ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นความลับ และการนำเสนอข้อมูลจะเป็นข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายธนกร ติระณะประกิจ
นักศึกษาหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นตรงกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

ระดับที่ 5	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับที่ 4	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับที่ 3	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับที่ 2	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับที่ 1	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา		ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1. ด้านเศรษฐกิจ							
1	ภาระหนี้สินส่วนตัวที่ต้องแบกรับมีจำนวนมาก						
2	ค่าใช้จ่ายในครอบครัวสูงกว่ารายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน						
3	ความขาดแคลนทุนทรัพย์ในการดำรงชีพหาเลี้ยงตนเองหรือครอบครัว						
4	มีความต้องการอยากได้อะไรก็มีเงินจำเป็น						
5	มีค่านิยมในการใช้จ่ายที่เกินตัว						

มุลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา		ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1. ด้านเศรษฐกิจ							
6	มีค่านิยมในการวัดคุณค่าของผู้อื่นจากรูปลักษณ์หรือปัจจัยภายนอก						
7	ต้องการยกระดับฐานะของตนเองเพื่อให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่						
8	มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเพื่อให้เกิดการยอมรับจากผู้อื่น						
9	มีค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้รายได้ไม่พอใช้จ่าย						
10	มีความโลกกลมไม่รู้จักพอ						
11	อุปนิสัยส่วนตัวเช่น ดิดการพนัน ชอบดื่มสุรา						
12	งบประมาณที่จัดสรรให้แก่บุคลากรไม่เพียงพอ						
13	การให้เงินเดือนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน						
14	ผู้บริหารและบุคลากรขาดความรู้ต่อแนวปฏิบัติด้านการเงินและสินทรัพย์						
15	มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานบางส่วนซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุน						
16	มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงบประมาณ						
17	การประมาณการงบประมาณประจำปีสำหรับแต่ละค่าใช้จ่ายไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้ต้องนำเงินส่วนอื่นมาชดเชย						
18	ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนการศึกษา						
19	การจัดสรรงบประมาณตามขนาดของโรงเรียนซึ่งบางกรณีอาจไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน						
2. ด้านการเมืองการปกครอง							
20	การรับบุคคลซึ่งขาดประสบการณ์มาเป็นผู้บริหาร						
21	ผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการบริหารจัดการ						

สาเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา		ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
22	ขาดการอบรมผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังจากครูผู้สอน						
23	ผู้บริหารขาดประสบการณ์ทำให้เกิดความรู้เท่าไม่ถึงการณ์						
24	ผู้บริหารไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่						
25	ผู้บริหารขาดระเบียบวินัยในการทำงาน						
26	ผู้บริหารขาดความรับผิดชอบ						
27	ผู้บริหารไม่คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรม						
28	ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีการบริหารงบประมาณ						
29	การใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนในทางที่ไม่ถูกต้องตามควร						
30	มีความเกรงกลัวต่ออำนาจของบุคคลที่ตำแหน่งสูงกว่า						
31	มีการใช้ความรู้ความสามารถและอำนาจในทางมิชอบ						
32	การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม						
33	ได้รับคำสั่งจากผู้มีอิทธิพลทางการเมือง						
34	การเอื้อประโยชน์และการสมประโยชน์แก่พวกพ้อง						
35	ตำแหน่งหน้าที่เอื้อต่อการนำเงินมาใช้ส่วนตัว						
36	ขาดแคลนบุคลากรเป็นเหตุให้ผู้บริหารต้องลงมือปฏิบัติงานเอง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการคอร์รัปชัน						
37	การขาดการเอาใจใส่ของหน่วยงานบริหารทำให้การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ						
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม							
38	มีระบบอุปถัมภ์ทำให้เกิดการกระทำที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง						
39	การได้รับความกดดันจากเพื่อนร่วมงาน						
40	ได้รับแรงกดดันจากผู้บังคับบัญชา						
41	ได้รับความกดดันเนื่องจากการตั้งเป้าหมายที่ยากเกิน						
42	สถานการณ์และเพื่อนร่วมงานบีบบังคับให้คอร์รัปชัน						
43	ได้รับการยุยงส่งเสริมให้กระทำความผิด คอร์รัปชัน						

มูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา		ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม							
44	การเห็นแบบอย่างในการคอร์รัปชันจากผู้อื่น						
45	มีความคิดเห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ใครๆก็ทำกัน						
46	เห็นผู้อื่นกระทำผิดจนคิดว่าเป็นเรื่องปกติที่ใครเขาทำกัน						
47	ผู้คอร์รัปชันกลายเป็นสังคมส่วนมากของระบบการบริหาร						
48	เคยชินกับการปฏิบัติที่ผิดโดยไม่ได้รับการยับยั้งหรือท้วงติงจากบุคคลรอบข้าง						
49	ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่นซึ่งเมื่ออยู่ในสังคมของผู้กระทำผิด จึงเป็นเหตุให้ต้องปฏิบัติตาม						
50	มีทัศนคติต่อการกระทำความผิดในบางเรื่องว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่น่าจะเกิดความเสียหาย จึงกระทำต่อไป						
51	ผู้บริหารและบุคลากรขาดอุดมการณ์ และความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน						
52	มีความเกรงใจต่อผู้อื่นมากเกินไปซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการละเลยเมื่อพบการกระทำผิด หรือการคอร์รัปชัน						
53	มีความประนีประนอมซึ่งทำให้เกิดการละเมิดต่อกฎระเบียบที่มีอยู่						
54	วัฒนธรรมการหิบบิ้นให้เพื่อผลประโยชน์และความสะดวกสบายในการดำเนินงาน						
55	ขาดการปลูกฝังจากครอบครัวและสังคม เรื่องคุณธรรมและจริยธรรม						
4. ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ							
56	มีช่องว่างของกฎหมายให้สามารถดำเนินการคอร์รัปชันได้						
57	ระเบียบปฏิบัติไม่ครอบคลุมกระบวนการที่สำคัญอันเป็นเหตุให้สามารถคอร์รัปชันได้โดยสะดวก						
58	ระบบการควบคุมการปฏิบัติงานที่มีอยู่ปัจจุบันไม่เพียงพอ						
59	ระเบียบปฏิบัติที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับการทำงานในปัจจุบัน						

มุลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา		ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
60	ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ในงานต่างๆที่เพียงพอ เช่น ผู้มีอำนาจในการอนุมัติสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อได้						
61	ผู้บริหารมีอำนาจในการจัดสรรและอนุมัติได้เอง จึงสามารถดำเนินการเรื่องงบประมาณได้โดยตรง						
62	ขั้นตอนในการปฏิบัติงานมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานสำหรับกรณีเร่งด่วน						
63	ไม่มีบทลงโทษที่เด็ดขาดเพียงพอสำหรับผู้ที่คอร์รัปชัน						
64	เมื่อกระทำความผิดแต่ไม่ได้รับโทษจึงกระทำอย่างต่อเนื่อง						
65	ขาดการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก						
66	ระบบการตรวจสอบการกระทำผิดหรือการตรวจสอบการคอร์รัปชันไม่เพียงพอ						
67	บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย						
68	บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ						
69	ไม่มีการศึกษากฎระเบียบด้วยตนเองอย่างเพียงพอ						
70	การไม่เคารพต่อกฎหมาย						
71	การละเมิดกฎหมายโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์						

ตอนที่ 2 การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นตรงกับมูลเหตุและการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียน

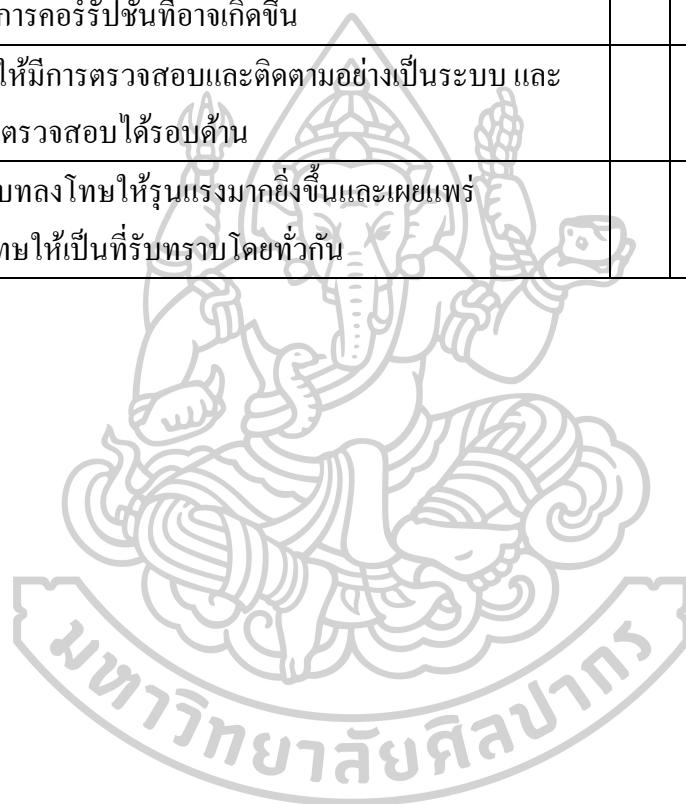
ระดับที่ 5	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับที่ 4	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับที่ 3	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับที่ 2	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับที่ 1	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับการป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา		ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1. ด้านเศรษฐกิจ							
1	มีการอบรมเรื่องการบริหารจัดการการเงินแก่ผู้บริหารและบุคลากร						
2	จัดสรรอัตราค่าจ้างของบุคลากรให้เพียงพอโดยไม่กระทบภาระงานของครู						
3	พิจารณาปรับขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ						
4	ปลูกฝังค่านิยมในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง						
5	จัดให้มีการสอบทานและพิจารณาปรับปรุงงบประมาณระหว่างปีเพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น						

การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา		ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1. ด้านเศรษฐกิจ							
6	จัดให้มีการวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณโดยเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายจริงเพื่อให้สามารถกำหนดงบประมาณที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น						
7	พัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต						
8	เสริมสร้างสวัสดิการของภาครัฐให้เข้มแข็งเพื่อเพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้บริหารหลังเกษียณ						
2. ด้านการเมืองการปกครอง							
9	กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารให้ชัดเจนโดยครอบคลุมถึงความรู้ความสามารถ ประสบการณ์การทำงาน						
10	กำหนดให้มีการทดสอบด้านคุณธรรมและจริยธรรมก่อนรับเข้าทำงานในตำแหน่งต่างๆ						
11	ปรับปรุงวิธีการสรรหาบุคลากรโดยให้มีการตรวจสอบภูมิหลังโดยละเอียด ก่อนรับเข้าปฏิบัติงาน						
12	กำหนดให้ผู้บริหารและบุคลากร ทำการสอบทาน และ ทบทวนจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ						
13	ส่งเสริมให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรด้านคุณธรรมและจริยธรรม						
14	ปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องประโยชน์ต่อส่วนรวมแก่ผู้บริหารและบุคลากร						
15	ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และสังคมโดยรวม						
16	ส่งเสริมให้มีอุดมการณ์ในการทำงานอย่างซื่อสัตย์และมีคุณธรรม จริยธรรม						
17	จัดกิจกรรมและการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง						

การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา		ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
18	กำหนดให้มีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม						
19	กำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนตำแหน่งหน้าที่การทำงาน (Job Rotation)						
20	กำหนดช่องทางในการร้องเรียนผู้กระทำผิดโดยให้สะดวกและปลอดภัยต่อผู้ร้องเรียน						
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม							
21	ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยเริ่มจากครอบครัว						
22	ยกย่องคนดีให้เห็นเป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั่วไป						
23	จัดให้มีการสนับสนุนแก่ผู้ที่ปฏิบัติปฏิบัติชอบในหน้าที่						
24	ส่งเสริมกิจกรรมสร้างคุณธรรมเพื่อเป็นเครื่องยึดถือต่อการปฏิบัติงาน						
25	ปลูกฝังเรื่องการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต						
26	ตอกย้ำความคิดเรื่องคุณธรรมในองค์กรอยู่เสมอ						
4. ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ							
27	ปรับปรุงกฎระเบียบให้ชัดเจนเหมาะสม และสอดคล้องกับขั้นตอนปฏิบัติงานจริง						
28	ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง โดยอาจลดบางขั้นตอนที่ไม่จำเป็น						
29	ทำการสอบทานกฎระเบียบอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสถานะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา						
30	กำหนดให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ที่ชัดเจนเพียงพอ และไม่เอื้อต่อการทุจริต คอร์รัปชัน						
31	จัดให้มีการอบรมเผยแพร่ ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ แก่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ อย่างสม่ำเสมอ						
32	เร่งดำเนินการต่อผู้กระทำผิดเพื่อไม่ให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นต่อไป						

การป้องกันการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา		ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
33	กำหนดให้มีผู้ตรวจสอบเพื่อเร่งดำเนินการกรณีพบเหตุการณ์คอร์รัปชัน						
34	จัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรและรายงานผลการตรวจสอบทุกสิ้นปี						
35	หน่วยงานตรวจสอบต้องดำเนินการอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันการคอร์รัปชันที่อาจเกิดขึ้น						
36	กำหนดให้มีการตรวจสอบและติดตามอย่างเป็นระบบ และสามารถตรวจสอบได้รอบด้าน						
37	กำหนดบทลงโทษให้รุนแรงมากยิ่งขึ้นและเผยแพร่บทลงโทษให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วกัน						





ภาคผนวก จ
คำสถิติ

ตารางแสดงค่าสถิติมูลเหตุแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

Statistics

		Ec1	Ec2	Ec3	Ec4	Ec5	Ec6	Ec7	Ec8	Ec9	Ec10	Ec11	Ec12	Ec13	Ec14	Ec15	Ec16	Ec17	Ec18	Ec19
N	Valid	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Median		5.00	5.00	4.00	4.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00
Mode		5	5	4	4	5	5	5	5	4	4	4	4	4	5	4	5	4	4	5
Percentiles	25	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00
	50	5.00	5.00	4.00	4.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00
	75	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00

Statistics

		Po1	Po2	Po3	Po4	Po5	Po6	Po7	Po8	Po9	Po10	Po11	Po12	Po13	Po14	Po15	Po16	Po17	Po18
N	Valid	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Median		5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00
Mode		5	4	5	5	4	4	4	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	4
Percentiles	25	5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	5.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00
	50	5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00
	75	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00

Statistics

		So1	So2	So3	So4	So5	So6	So7	So8	So9	So10	So11	So12	So13	So14	So15	So16	So17	So18
N	Valid	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Median		4.00	4.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00	5.00	4.00
Mode		4	4	4	5	4	5	4	5	4	5	5	4	5	4	4	5	5	4
Percentiles	25	4.00	4.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00	5.00	4.00
	50	4.00	4.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00	5.00	4.00
	75	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00

Statistics

		La1	La2	La3	La4	La5	La6	La7	La8	La9	La10	La11	La12	La13	La14	La15	La16
N	Valid	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Median		4.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.0	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00
Mode		4	4	5	5	4	4	4	4	5	5	5	5	4	5	4	5
Percentiles	25	4.00	4.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00
	50	4.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00
	75	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00



ตารางแสดงค่าสถิติการป้องกันมลพิษแห่งการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

Statistics

		Ec1	Ec2	Ec3	Ec4	Ec5	Ec6	Ec7	Ec8
N	Valid	17	17	17	17	17	17	17	17
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0
Median		4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00
Mode		4	4	4	4	4	4	5	5
Percentiles	25	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
	50	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00
	75	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00



Statistics

		Po1	Po2	Po3	Po4	Po5	Po6	Po7	Po8	Po9	Po10	Po11	Po12
N	Valid	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Median		5.00	5.00	4.00	5.00	5.00	5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	5.00	4.00
Mode		5	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5
Percentiles	25	5.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	5.00	5.00
	50	5.00	5.00	4.00	5.00	5.00	5.00	4.00	5.00	5.00	4.00	5.00	5.00
	75	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00	5.00	5.00

Statistics

		So1	So2	So3	So4	So5	So6
N	Valid	17	17	17	17	17	17
	Missing	0	0	0	0	0	0
Median		4.00	5.00	4.00	4.00	5.00	4.00
Mode		4	5	4	4	5	4
Percentiles	25	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00	4.00
	50	4.00	5.00	4.00	4.00	5.00	4.00
	75	4.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00

Statistics

		La1	La2	La3	La4	La5	La6	La7	La8	La9	La10	La11
N	Valid	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Median		5.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
Mode		5	4	4	4	5	5	4	4	4	4	4
Percentiles	25	5.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
	50	5.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
	75	5.00	4.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00	5.00



ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายธนกร ติรณะประกิจ
วัน เดือน ปี เกิด	26 มีนาคม 2533
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2556 สำเร็จการศึกษาปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
	พ.ศ.2557 สำเร็จการศึกษาปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
	พ.ศ.2557 ศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
	พ.ศ.2560 ศึกษาต่อระดับปรัชญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	89/224 หมู่ที่ 6 ตำบลโคกขาม อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 74000

